

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

**Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης
Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Φιλολογίας**

**Έτη αναφοράς 2006-2011
Θεσσαλονίκη
υποβολή: Ιανουάριος 2012**

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή.....	3
1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.....	3
2. Παρουσίαση του Τμήματος.....	5
3. Προγράμματα Σπουδών.....	10
3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών.....	10
3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.....	16
3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.....	21
4. Διδακτικό έργο.....	25
5. Ερευνητικό έργο.....	32
6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς.....	44
7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης.....	48
8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές.....	50
9. Συμπεράσματα.....	54
10. Σχέδια βελτίωσης.....	57

Εισαγωγή

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα.

Η έκθεση αξιολόγησης έχει περίοδο αναφοράς την πενταετία 2006-2011. Επειδή, όμως, η επιτροπή συγκροτήθηκε μόλις στις 22/5/2008, όπως εξηγείται παρακάτω, η διαδικασία αξιολόγησης εφαρμόστηκε για πρώτη φορά μόλις στο ακαδ. έτος 2008-09 και, ακόμα και σε αυτό, με προβλήματα.

Η επιτροπή αξιολόγησης συγκροτήθηκε για πρώτη φορά τον Μάιο του 2008 στη Γενική Συνέλευση 289/22-5-2008 και απαρτίζεται από τον αναπληρωτή καθηγητή –και στη συνέχεια καθηγητή– Μιχαήλ Χρυσανθόπουλο ως πρόεδρο, τον αναπληρωτή καθηγητή Ιωάννη Τζιφόπουλο και τον επίκουρο καθηγητή Δημήτριο Κουτσογιάννη. Η επιτροπή ανασυγκροτήθηκε, μετά την εκλογή και την ανάληψη καθηκόντων από τον Μιχαήλ Χρυσανθόπουλο ως πρόεδρο του Τμήματος, την 1η Σεπτεμβρίου 2009, στη Γενική Συνέλευση 304/5-11-2009 και απαρτίζεται από τον αναπληρωτή καθηγητή Σταύρο Φραγκουλίδη ως πρόεδρο, την επίκουρη καθηγήτρια Δέσποινα Παπαδοπούλου και τη λέκτορα Ελένη Αραμπατζίδου. Η κ. Αραμπατζίδου αντικαταστάθηκε από τον επικ. καθηγητή κ. Λάμπρο Βαρελά τον Σεπτέμβριο του 2011. Την τεχνική και γραμματειακή υποστήριξη παρέσχε η κ. Αθηνά Καπράρα (ΙΔΑΧ Πληροφορικής του Τμήματος Φιλολογίας).

- Ποια ήταν η σύνθεση της ΟΜΕΑ;

Σύνθεση της επιτροπής για την εσωτερική αξιολόγηση

1. Ορισμός της επιτροπής που απαρτίζεται από τον αναπληρωτή καθηγητή –και στη συνέχεια καθηγητή– Μιχαήλ Χρυσανθόπουλο, τον αναπληρωτή καθηγητή Ιωάννη Τζιφόπουλο και τον επίκουρο καθηγητή Δημήτριο Κουτσογιάννη στη Γενική Συνέλευση 289/22-5-2008.
2. Η επιτροπή ανασυγκροτήθηκε, μετά την εκλογή και την ανάληψη καθηκόντων προέδρου του Τμήματος από τον Μιχαήλ Χρυσανθόπουλο, την 1η Σεπτεμβρίου 2009, στη Γενική Συνέλευση 304/5-11-2009 και απαρτίζεται από τον αναπληρωτή καθηγητή Σταύρο Φραγκουλίδη, την επίκουρη καθηγήτρια Δέσποινα Παπαδοπούλου και τη λέκτορα Ελένη Αραμπατζίδου. Η κ. Αραμπατζίδου αντικαταστάθηκε από τον επικ. καθηγητή κ. Λάμπρο Βαρελά τον Σεπτέμβριο του 2011. Την τεχνική και γραμματειακή υποστήριξη παρέσχε η κ. Αθηνά Καπράρα (ΙΔΑΧ Πληροφορικής του Τμήματος Φιλολογίας).
3. Πραγματοποιήθηκαν πολλές συναντήσεις των μελών της επιτροπής.

- Με ποιούς και πώς συνεργάστηκε η ΟΜΕΑ για τη διαμόρφωση της έκθεσης; Πώς και σε ποια έκταση συζητήθηκε η έκθεση στο εσωτερικό του Τμήματος;

Τα μόνα μέλη ΔΕΠ που εργάστηκαν στη διαδικασία αξιολόγησης ήταν τα μέλη της επιτροπής.

Δεν υπήρξαν εκπρόσωποι από τους φοιτητές, ούτε και ορίστηκε κάποιο μέλος από το διοικητικό προσωπικό για την αξιολόγηση.

Η διαδικασία αξιολόγησης συνάντησε πολλά εμπόδια από τα μέλη ΔΕΠ, το επικουρικό και διοικητικό προσωπικό και τους φοιτητές. Υπήρξε είτε διαφωνία ρητά εκπεφρασμένη είτε αδιαφορία των μελών ΔΕΠ, ιδίως της βαθμίδας του καθηγητή (κανείς από τους 25 καθηγητές -επί συνόλου 65 μελών ΔΕΠ- δεν μετείχε της επιτροπής) στην αξιολόγηση και, για τον λόγο αυτό, μη ανταπόκριση στις προσκλήσεις και εκκλήσεις της επιτροπής αξιολόγησης. Υπήρξε και διαφωνία του φοιτητικού πληθυσμού, με πολλές καταγγελίες σε συνεδριάσεις, που οδήγησε στη μη συμπλήρωση σε αντιπροσωπευτικό αριθμό των ερωτηματολογίων που διανεμήθηκαν. Σοβαρές ήταν και οι ευθύνες της διοίκησης του Πανεπιστημίου, της Σχολής, του Τμήματος και των Τομέων, αφού δεν τέθηκαν αυστηροί όροι για τη συμμετοχή στην αξιολόγηση και αυστηρές προθεσμίες. Για το λόγο αυτό στον Πίνακα 12.1. δεν συμπληρώνεται η ένδειξη «αξιολόγηση».

- Ποιες πηγές και διαδικασίες χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών;

Υλικό για τους φοιτητές και τα μέλη ΔΕΠ από τη Γραμματεία του Τμήματος. Πληροφορίες από την ιστοσελίδα του Τμήματος. Ηλεκτρονικά μηνύματα προς τα μέλη ΔΕΠ για δημοσιεύσεις κλπ.

Στην διετία 2009-11 σημειώθηκαν πολλά βήματα προόδου ως προς οργάνωση του τμήματος και ως προς τα προβλήματα που εντοπίζει η αξιολόγηση. Συγκεκριμένα:

1. Από το ακαδ. έτος 2009-10 άρχισε η εφαρμογή του συστήματος των δηλώσεων μαθημάτων ηλεκτρονικά (μέσω προγράμματος της εταιρείας Cardisoft). Μέχρι τότε οι δηλώσεις γινόντουσαν χειρόγραφα, στις γραμματείες των τομέων και στους ίδιους τους διδάσκοντες.
2. Από το ακαδ. έτος 2009-10 άρχισε η εφαρμογή του συστήματος διανομής των συγγραμμάτων των μαθημάτων ηλεκτρονικά, με βάση πρόγραμμα της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ. Από το ακαδ. έτος 2010-11 τα συγγράμματα διανέμονται με το σύστημα ΕΥΔΟΞΟΣ.
3. Από το ακαδ. έτος 2011-12 συντάσσεται Οδηγός Σπουδών και στην αγγλική γλώσσα, ο οποίος και

επισυνάπτεται. Μέχρι το 2011-12 δεν υπήρχε Οδηγός Σπουδών στην αγγλική, αλλά μόνο στην ελληνική γλώσσα.

1.2. Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.

- μικρά χρονικά περιθώρια
- έλλειψη ενημέρωσης και απροθυμία από τη μεριά των φοιτητών και των διδασκόντων
- έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού που θα μπορούσε να βοηθήσει στην ανάλυση των δεδομένων από την αξιολόγηση

1.3. Προτάσεις του Τμήματος για τη βελτίωση της διαδικασίας.

- αποφασιστική λειτουργία του ιδρύματος για την έγκαιρη και συστηματική ενημέρωση για την αξιολόγηση προς το διδακτικό προσωπικό και τους φοιτητές
- εξειδικευμένο προσωπικό προσβάσιμο στα τμήματα και κατάρτιση του διοικητικού προσωπικού των τμημάτων

2. Παρουσίαση του Τμήματος

2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος (π.χ. στην πρωτεύουσα, σε μεγάλη πόλη, σε μικρή πόλη, συγκεντρωμένο, καταναμημένο σε μια πόλη κλπ).

Το Τμήμα Φιλολογίας ανήκει στη Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ιδρύθηκε το 1984 (Π.Δ.445/84). Το τμήμα απαρτίζεται από τρεις τομείς και απονέμει πτυχία με τρεις ειδικεύσεις:

(α) Τομέας Κλασικών Σπουδών, πτυχίο με ειδίκευση Κλασικών Σπουδών

(β) Τομέας Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών, πτυχίο με ειδίκευση Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών

(γ) Τομέας Γλωσσολογίας, πτυχίο με ειδίκευση Γλωσσολογία

Το Τμήμα Φιλολογίας διαθέτει σήμερα προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών τριών ειδικοτήσεων, όπως αναφέρονται παραπάνω, το οποίο αναμορφώθηκε το 2002-3. Για την απόκτηση του πτυχίου οι φοιτητές πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν σε 49 μαθήματα, συμπληρώνοντας 147 διδακτικές μονάδες. Τα μαθήματα κατανέμονται σε 25 υποχρεωτικά (κορμού) με 75 δ.μ., σε 15 κατεύθυνσης με 45 δ.μ., σε 5 επιλογής από άλλα τμήματα (15 δ.μ.) και σε 4 ξένης γλώσσας (12 δ.μ.).

Από το έτος 1994, λειτουργεί στο Τμήμα Φιλολογίας και μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, το οποίο σήμερα διαθέτει οκτώ κατευθύνσεις: 1) Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, 2) Λατινικής Φιλολογίας, 3) Μεσαιωνικής Ελληνικής Φιλολογίας, 4) Νεοελληνικής Φιλολογίας, 5) Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας, 6) Θεωρητικής Γλωσσολογίας, 7) Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας και 8) Ιστορικής και Βαλκανικής Γλωσσολογίας. Επίσης, απονέμει διδακτορικό δίπλωμα, ενιαίο και ανεξαρτήτως κατεύθυνσης.

Διαθέτει ένα Εργαστήριο Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών το οποίο ιδρύθηκε το 2006 (ΦΕΚ 1233B/6-9-2006), μέσω του οποίου επιχειρείται να προωθηθούν οι νέες τεχνολογίες στη διδασκαλία.

Το Τμήμα Φιλολογίας οργανώνει σε ετήσια βάση συνέδρια στο χώρο των κλασικών σπουδών, της γλωσσολογίας, της μεσαιωνικής και της νεοελληνικής φιλολογίας, της συγκριτικής γραμματολογίας και της θεωρίας της λογοτεχνίας και διαθέτει επιστημονική επετηρίδα. Τα συνέδρια αυτά έχουν διεθνή απήχηση και μεγάλη συμμετοχή. Αποτελούν σημεία αναφοράς των κλασικών σπουδών, της γλωσσολογίας, της μεσαιωνικής, της νεοελληνικής και της συγκριτικής φιλολογίας. Το Τμήμα θα ενισχύσει τον περαιτέρω διεθνή προσανατολισμό των συνεδρίων αυτών, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρξει και η στοιχειώδης οικονομική τους ενίσχυση.

Το Τμήμα Φιλολογίας χρησιμοποιεί τις αίθουσες του παλιού και νέου κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ καθώς και της νέας πτέρυγας. Το Τμήμα Φιλολογίας διαθέτει:

(α) τρεις μικρές αίθουσες διδασκαλίας για σεμινάρια και δύο μεγάλες αίθουσες και ένα αμφιθέατρο

(β) τρία σπουδαστήρια/βιβλιοθήκες με συνολικά 12 υπολογιστές, τρεις εκτυπωτές και έξι φωτοτυπικά μηχανήματα

(γ) 50 γραφεία για τα 62 μέλη ΔΕΠ

(δ) την αίθουσα 423 για το εργαστήριο Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών, με εξοπλισμό 15 υπολογιστές, δύο εκτυπωτές, έναν scanner και ένα φωτοτυπικό μηχάνημα.

Σοβαρό πρόβλημα για το Τμήμα αποτελεί η κτιριακή, κυρίως, υποδομή (περιορισμένες αίθουσες διδασκαλίας και ο εξοπλισμός τους). Η έλλειψη επαρκών σε αριθμό και σε εξοπλισμό διδακτικών χώρων, καθώς και οι ελλείψεις σε εξοπλισμό, γενικότερα, αποτελούν τροχοπέδη για την βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ας σημειωθεί ότι το Τμήμα διαθέτει μόλις έναν υπολογιστή ανά 40 φοιτητές και λιγότερο από μισό τετραγωνικό μέτρο σε αίθουσες διδασκαλίας και σπουδαστήρια ανά φοιτητή. Το αποτέλεσμα είναι ότι η διδασκαλία των μαθημάτων αρχίζει στις 08:00 και τελειώνει στις 21:00 (με ενδιάμεσο κενό 14:00-15:00), προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η χρήση των αιθουσών. Έχουν, βέβαια, καταβληθεί μεγάλες προσπάθειες κατά την τελευταία τετραετία για τη βελτίωση του εξοπλισμού, όπως προκύπτει και από τις δαπάνες τόσο του ΕΠΕΑΚ όσο και του τακτικού προϋπολογισμού, αλλά δεν αρκούν, επειδή δεν επαρκεί η κτιριακή υποδομή.

2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος.

Η Φιλοσοφική Σχολή ιδρύθηκε το 1925 και άρχισε να λειτουργεί από το 1926. Σε αυτήν εντάσσεται και από την εξέλιξη της προέκυψε το Τμήμα Φιλολογίας.

Το τελευταίο από τα προγράμματα σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής παρείχε στα δύο πρώτα έτη των σπουδών των φοιτητών/τριών ενιαία διδασκαλία για όλους/ες τους/τις φοιτητές/τριες και από το Γ' έτος τους έδινε τη δυνατότητα να επιλέξουν μια από επτά προσφερόμενες ειδικότητες: Κλασικών Σπουδών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών (Β.Ν.Ε.Σ.) [με δύο επιμέρους ειδικότητες στο Δ' έτος: Νεοελληνικές Σπουδές (Ν.Ε.Σ.) και Μεσαιωνικές Ελληνικές Σπουδές (Μ.Ε.Σ.)], Ιστορικών Σπουδών, Αρχαιολογίας και Τέχνης, Φιλοσοφικών Σπουδών, Ψυχολογίας και Παιδαγωγικής, Γλωσσολογίας. Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόστηκε για τελευταία φορά κατά το ακαδημαϊκό έτος 1985-86.

Από το ακαδημαϊκό έτος 1982-83 άρχισε να ισχύει ο Νόμος 1268/82 (Φ.Ε.Κ. 87/16.7.82) "Για τη Δομή και Λειτουργία των Α.Ε.Ι.", ορισμένες διατάξεις του οποίου τροποποιήθηκαν με τον Νόμο 1566/85. Με τον Νόμο 1268/82 α) ιδρύθηκε στη θέση της παλαιάς Φιλοσοφικής Σχολής το Φιλοσοφικό Τμήμα και β) αυτονομήθηκαν

<p>τα τέσσερα Τμήματα του Ινστιτούτου Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών. Τα πέντε αυτά Τμήματα απάρτιζαν πια, σύμφωνα με τον Νόμο, τη Φιλοσοφική Σχολή.</p> <p>Το 1984-85 το Φιλοσοφικό Τμήμα διαιρέθηκε, με το Π.Δ. 445 / 84, σε τρία Τμήματα: α) Φιλολογίας, β) Ιστορίας και Αρχαιολογίας και γ) Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας. Το 1993 το Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας διαιρέθηκε σε δύο Τμήματα: α) Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, και β) Ψυχολογίας. Έτσι σήμερα η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης απαρτίζεται από οκτώ Τμήματα. Καθένα από αυτά χορηγεί ξεχωριστό πτυχίο.</p> <p>Από το ακαδημαϊκό έτος 1993-94 άρχισε να ισχύει ο νόμος 2083 / 92 (Φ.Ε.Κ. 159/21.9.1992) “Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης”, ορισμένες διατάξεις του οποίου τροποποιήθηκαν με τον Νόμο 2188 / 1994.</p> <p>Το Τμήμα Φιλολογίας λειτουργεί και σήμερα (2011) με βάση το Π.Δ. 445 / 84.</p>
<p>2.2.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, κατά την τελευταία πενταετία (ποσοτικά στοιχεία).¹ Σχολιάστε.</p>
<p>Η στελέχωση του τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό και η εξέλιξή τους την τελευταία πενταετία παρουσιάζεται στον Πίνακα 1. Ας σημειωθεί ότι απαιτείται η αύξηση του προσωπικού του τμήματος προκειμένου να εξασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία του καθώς και ένα υψηλό επίπεδο σπουδών και έρευνας.</p>
<p>2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί) κατά την τελευταία πενταετία.² Σχολιάστε.</p>
<p>Στους πίνακες 2.1 και 2.2 παρουσιάζεται ο αριθμός και η εξέλιξη των εγγεγραμμένων και των εισερχόμενων φοιτητών αντίστοιχα. Ο αριθμός και η κατανομή των μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών παρουσιάζονται στους πίνακες 3 και 4 αντίστοιχα. Ο αριθμός των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών δεν παρουσιάζει μεγάλες διακυμάνσεις, υπάρχει όμως μεγάλη αύξηση του αριθμού των υποψήφιων διδασκόντων το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011.</p>

¹ Συμπληρώστε, στην Ενότητα 11, τον πίνακα 1.

² Συμπληρώστε, στην Ενότητα 11, τους πίνακες 2 και 3.

2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος.
2.3.1. Ποιοι είναι οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του;
Οι στόχοι του τμήματος, όπως έχουν συνοπτικά διατυπωθεί στο Προεδρικό Διάταγμα της ίδρυσής του (Π.Δ. 445/84), έχουν ως αντικείμενο την Ελληνική Φιλολογία (Αρχαία, Μεσαιωνική και Νέα), τη Λατινική Φιλολογία, τη Γενική και Συγκριτική Γραμματολογία, τη Θεωρητική, την Εφαρμοσμένη καθώς και την Ιστορική και Βαλκανική Γλωσσολογία. Σκοπός του τμήματος είναι η προαγωγή της γνώσης, η ανάπτυξη της έρευνας, η εκπαίδευση και η εξειδίκευση στις ανωτέρω γνωστικές περιοχές. Ειδικότερα το πρόγραμμα σπουδών αποσκοπεί στην ενίσχυση και διάδοση των Ελληνικών σπουδών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, καθώς επίσης και στην κάλυψη των αναγκών σε εξειδικευμένους επιστήμονες στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα εντός και εκτός της Ελλάδας.
2.3.2. Πώς αντιλαμβάνεται σήμερα η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος τους στόχους και τους σκοπούς του Τμήματος;
Καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια από το προσωπικό του τμήματος προκειμένου να επιτυγχάνονται οι επιδιωκόμενοι στόχοι. Ειδικότερα, οι στόχοι του τμήματος διασφαλίζονται με τις ακόλουθες ενέργειες: <ul style="list-style-type: none"> - την αξιολόγηση εκ μέρους των φοιτητών του διδακτικού έργου, ώστε να βελτιώνεται ο τρόπος διδασκαλίας, καθώς και η κατανομή της ύλης - την προσπάθεια ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών στη διδασκαλία - την εμπλοκή των φοιτητών στην έρευνα - την εξέλιξη των μελών ΔΕΠ του τμήματος, τη συμμετοχή τους σε πανελλήνια και διεθνή συνέδρια και σεμινάρια - τη σύσταση επιτροπών που διασφαλίζουν την εύρυθμη λειτουργία του τμήματος, όπως επιτροπή για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, για την εσωτερική αξιολόγηση, για τη λειτουργία του εργαστηρίου Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών - τη συνεργασία του τμήματος με πανεπιστημιακά τμήματα του εξωτερικού και τις ανταλλαγές φοιτητών και διδακτικού προσωπικού στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS - τη διοργάνωση ετήσιων συνεδρίων
2.3.3. Υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;
Οι στόχοι του τμήματος Φιλολογίας σήμερα δεν αποκλίνουν από τους στόχους που έχουν οριστεί στο Π.Δ. της ίδρυσης του.
2.3.4. Επιτυγχάνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει; Αν όχι, ποιοι παράγοντες δρουν αποτρεπτικά ή ανασταλτικά στην προσπάθεια αυτή;
Επιτυγχάνονται οι περισσότεροι στόχοι που το τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να προάγει και να επιδιώκει. Ωστόσο, υπάρχουν αρκετοί παράγοντες που δρουν ανασταλτικά ως προς την επίτευξη των στόχων αυτών, όπως η έλλειψη προσωπικού και σε επίπεδο μελών ΔΕΠ αλλά και σε διοικητικό επίπεδο καθώς και ως προς τον εξοπλισμό του εργαστηρίου με εξειδικευμένο προσωπικό. Επίσης, δεν επαρκούν τα κονδύλια που διαθέτει η πολιτεία για την αγορά βιβλίων, ηλεκτρονικών περιοδικών και βιβλίων. Επιπλέον, δεν διατίθενται επαρκή κονδύλια για τη χρηματοδότηση των ανθρωπιστικών επιστημών και ως εκ τούτου δε δίνεται η δυνατότητα για τη διεξαγωγή ερευνητικών προγραμμάτων στο πλαίσιο του τμήματος.
2.3.5. Θεωρείτε ότι συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος;
Συνοπτικά, θεωρούμε πως δεν συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων στόχων του τμήματος. Απαιτείται όμως η συνδρομή της πολιτείας για την επίτευξη των στόχων αυτών.
2.4. Διοίκηση του Τμήματος.
Η διοίκηση του τμήματος ασκείται από τη Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο. Τα όργανα του τμήματος είναι ο Πρόεδρος, ο Αναπληρωτής Πρόεδρος, οι τρεις Διευθυντές Τομέων, το Διοικητικό Συμβούλιο και η Γενική Συνέλευση. Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, τον Αναπληρωτή Πρόεδρο, τους Διευθυντές των τριών Τομέων, δύο (2) εκπροσώπους φοιτητών, έναν (1) εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών και ένα (1) μέλος Ε.Δ.Τ.Π. σε περίπτωση που συζητούνται θέματα του κλάδου αυτού. Η Γενική Συνέλευση διευθύνεται από τον Πρόεδρο και απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και 30 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, 5 εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών και 15 εκπροσώπους των προπτυχιακών φοιτητών.
2.4.1. Ποιες επιτροπές είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν στο Τμήμα;
Στο τμήμα λειτουργούν οι εξής επιτροπές:

(1) Επιτροπή προγράμματος σπουδών

Η επιτροπή αυτή είναι υπεύθυνη για τροποποιήσεις που γίνονται κάθε ακαδημαϊκή χρονιά στο πρόγραμμα σπουδών. Οι τροποποιήσεις αυτές γίνονται προκειμένου το πρόγραμμα σπουδών να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες εξελίξεις της επιστήμης και να βελτιώνεται η αποτελεσματικότητά του.

(2) Επιτροπή οδηγού σπουδών

Ρόλος αυτής της επιτροπής είναι να συντάσσει κάθε χρόνο τον οδηγό σπουδών ο οποίος περιλαμβάνει αναλυτικές πληροφορίες για τα προπτυχιακά και τα μεταπτυχιακά μαθήματα που προσφέρονται στο χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο κάθε ακαδημαϊκού έτους καθώς και για τους κανονισμούς και τη δομή του τμήματος.

(3) Επιτροπή Εργαστηρίου Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών (Ερ.Φι.Νε.Τ)

Η επιτροπή αυτή είναι υπεύθυνη για την ομαλή λειτουργία του Εργαστηρίου Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών (Ερ.Φι.Νε.Τ), προτείνει δραστηριότητες και προγράμματα, επισημαίνει ελλείψεις και δυσλειτουργίες και στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους συντάσσει μία έκθεση που παρουσιάζει τον τρόπο λειτουργίας του εργαστηρίου και προτείνει τρόπους για τη βελτίωση της λειτουργίας του.

(4) Επιτροπή αξιολόγησης

Ρόλος αυτής της επιτροπής είναι η σύνταξη της πενταετούς και, κάθε χρόνο, της ετήσιας έκθεσης αξιολόγησης. Συγκροτήθηκε ως διαρκής επιτροπή όταν προέκυψαν τα προβλήματα στη διαδικασία αξιολόγησης του τμήματος.

Λειτουργούν επίσης και άλλες πολλές εξειδικευμένες επιτροπές στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των τριών τομέων (επιτροπή Λογοτεχνικού Αρχείου κ.ά.)

2.4.2. Ποιοι εσωτερικοί κανονισμοί (π.χ. εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών) υπάρχουν στο Τμήμα;

Στο Τμήμα υπάρχει Εσωτερικός κανονισμός μεταπτυχιακών σπουδών που εξειδικεύει τη διάρθρωση και οργάνωση του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών στο πλαίσιο του Ν.2083/92 και του εσωτερικού κανονισμού του Α.Π.Θ. Ο κανονισμός προβλέπει τη σύσταση συντονιστικής επιτροπής η οποία παρακολουθεί και συντονίζει τη λειτουργία του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών και ορίζεται από τη γενική Συνέλευση του τμήματος. Ο κανονισμός ορίζει τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών/τριών πρώτου και δεύτερου κύκλου, τη χρονική διάρκεια του προγράμματος, τις ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων, και η συντονιστική επιτροπή είναι γενικότερα υπεύθυνη για την πορεία των μεταπτυχιακών φοιτητών μαζί με τον επόπτη του εκάστοτε φοιτητή.

2.4.3. Είναι διαρθρωμένο το Τμήμα σε Τομείς; Σε ποιους; Ανταποκρίνεται η διάρθρωση αυτή στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του;

Το τμήμα Φιλολογίας είναι αρθρωμένο σε τρεις τομείς:

- (α) Τομέας Κλασικών Σπουδών
- (β) Τομέας Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών
- (γ) Τομέας Γλωσσολογίας

Η αναλυτική περιγραφή των μαθημάτων που προσφέρουν οι τομείς περιλαμβάνεται στον Οδηγό Σπουδών.

Ο Τομέας Κλασικών Σπουδών προσφέρει μαθήματα στα ακόλουθα γνωστικά αντικείμενα:

- Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Φιλολογία
- Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία
- Αρχαία Ελληνική Ρητορική
- Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία
- Αρχαία Ελληνική Πεζογραφία
- Αρχαία Ελληνική Ποίηση
- Παπυρολογία
- Παλαιογραφία
- Κωδικολογία
- Επιγραφική
- Λατινική Φιλολογία
- Λατινική Γλώσσα
- Λατινική Πεζογραφία
- Λατινική Ποίηση

Ο Τομέας Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών προσφέρει μαθήματα στα ακόλουθα γνωστικά αντικείμενα:

- Ιστορία της νεοελληνικής γραμματείας
- Νεοελληνική φιλολογία
- Νεοελληνική ποίηση, πεζογραφία και θέατρο
- Ιστορία της μεσαιωνικής ελληνικής γραμματείας
- Μεσαιωνική ελληνική φιλολογία
- Μεσαιωνική ελληνική ποίηση και πεζογραφία
- Ιστορία των ιδεών και ρεύματα της νεοελληνικής και της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας
- Θεωρία της λογοτεχνίας

- Γενική Γραμματολογία
- Συγκριτική Γραμματολογία

Ο Τομέας Γλωσσολογίας προσφέρει μαθήματα στα ακόλουθα γνωστικά αντικείμενα:

- Φωνολογία
- Μορφολογία
- Σύνταξη
- Σημασιολογία
- Πραγματολογία
- Φιλοσοφία της Γλώσσας
- Λεξικολογία και Λεξικογραφία
- Ιστορική Γλωσσολογία
- Βαλκανική Γλωσσολογία
- Διαλεκτολογία
- Ψυχολογία
- Κοινωνιογλωσσολογία
- Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία

Ο Τομέας Κλασικών Σπουδών απαρτίζεται από 27 μέλη ΔΕΠ, εκ των οποίων 9 είναι καθηγητές, 7 αναπληρωτές καθηγητές και 11 είναι επίκουροι καθηγητές.

Ο Τομέας Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών απαρτίζεται από 21 μέλη ΔΕΠ, εκ των οποίων 9 είναι καθηγητές, 0 αναπληρωτής καθηγητής, 6 είναι επίκουροι καθηγητές και 6 είναι λέκτορες.

Ο Τομέας Γλωσσολογίας απαρτίζεται από 14 μέλη ΔΕΠ, εκ των οποίων 6 είναι καθηγητές, ένας αναπληρωτής καθηγητής, 5 είναι επίκουροι καθηγητές και 2 είναι λέκτορες.

Συνολικά, 24 είναι καθηγητές, 8 αναπληρωτές καθηγητές, 22 είναι επίκουροι καθηγητές και 8 είναι λέκτορες (σύνολο 62). (Πίνακας 1)

Θεωρούμε ότι η διάρθρωση αυτή ανταποκρίνεται τόσο στις ανάγκες των φοιτητών/τριών όσο και στη σημερινή αντίληψη του τμήματος για την αποστολή του.

3. Προγράμματα Σπουδών

3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

3.1.1. Πώς κρίνετε το βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας;

- Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται;

Το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών του Τμήματος ανταποκρίνεται τόσο στους στόχους όσο και στις απαιτήσεις της κοινωνίας. Υπάρχουν μαθήματα όλων των επιστημονικών περιοχών της κλασικής, μεσαιωνικής και νεοελληνικής φιλολογίας καθώς και της Γλωσσολογίας, με αποτέλεσμα οι απόφοιτοι να είναι επιστημονικά εφοδιασμένοι τόσο για ερευνητικό έργο όσο και για την απορρόφησή τους στη μέση εκπαίδευση, που αποτελεί και την κύρια επαγγελματική ενασχόληση των πτυχιούχων του τμήματος. Θεωρούμε ότι η παρακολούθηση μαθημάτων αρχαίας ελληνικής, λατινικής, μεσαιωνικής και νεοελληνικής φιλολογίας καθώς και γενικής και συγκριτικής γραμματολογίας και γλωσσολογίας, τους παρέχει τα κατάλληλα εφόδια και επαρκείς γνώσεις προκειμένου να ανταποκριθούν στο έργο τους.

- Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται;

Το Τμήμα Φιλολογίας διαθέτει σήμερα προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών τριών κατευθύνσεων, το οποίο αναμορφώθηκε το 2002-3. Για την απόκτηση του πτυχίου οι φοιτητές πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν σε 49 μαθήματα, συμπληρώνοντας 147 διδακτικές μονάδες. Εξετάζεται, παρά ταύτα, η αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών, προκειμένου να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για τη σύνδεση των επιστημονικών αναζητήσεων του Τμήματος με το χώρο της εκπαίδευσης. Θα επιδιωχθεί η εξασφάλιση των προϋποθέσεων για τη διδασκαλία περισσότερων μαθημάτων που θα έχουν σχέση με την εκπαίδευση, καθώς και η σύνδεση της εκπαίδευσης των φοιτητών με την πρακτική τους άσκηση σε σχολεία.

- Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Το Πρόγραμμα Σπουδών περιλαμβάνεται στον Οδηγό Σπουδών, ο οποίος μέχρι το ακ. έτος 2010-2011 ήταν έντυπος και διανεμόταν από τη Γραμματεία του Τμήματος στην αρχή της ακαδημαϊκού έτους. Επίσης ο Οδηγός Σπουδών δημοσιευόταν σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα του Τμήματος (<http://www.lit.auth.gr/studyguides>). Επιπλέον, οι περισσότεροι διδάσκοντες δημοσιοποιούν τον επεξηγηματικό οδηγό των μαθημάτων που διδάσκουν στην ιστοσελίδα του τμήματος ή/και στο blackboard.

Από το ακαδ. έτος 2011-12 συντάσσεται Οδηγός Σπουδών και στην αγγλική γλώσσα

- Υπάρχει αποτελεσματική διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων; Πώς χρησιμοποιούνται τα αποτελέσματά της;

Προς το παρόν δεν υπάρχει τέτοια διαδικασία.

3.1.2. Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;³

Τα μαθήματα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών κατανέμονται σε υποχρεωτικά μαθήματα (μαθήματα κορμού), μαθήματα ειδίκευσης τα οποία παρακολουθούν οι φοιτητές από το 5ο εξάμηνο σπουδών και μετά, σε μαθήματα επιλογής από το Τμήμα Φιλολογίας ή από άλλα τμήματα και σε μαθήματα ξένης γλώσσας. Τα μαθήματα του ακαδημαϊκού έτους 2010-2011 περιγράφονται στους πίνακες 12.1 και 12.2. Τα μαθήματα είναι εξαμηνιαία και ανεξάρτητα στην πλειονότητά τους.

Ενώ μέχρι και τους εισαχθέντες το 2002 οι φοιτητές κατανέμονται περίπου εξ ίσου στους τρεις Τομείς του Τμήματος, την τελευταία πενταετία σημειώνεται μια συστηματική, και όχι ευκαιριακή, όπως άλλες φορές, μεταβολή. Ο μέσος όρος επιλογής κατεύθυνσης της τελευταίας πενταετίας είναι: Κλασικών Σπουδών 23%, ΜΝΕΣ 56%, Γλωσσολογίας 21%. Πρέπει, λοιπόν, να διαμορφωθούν νέα κριτήρια για την επιλογή των ειδικεύσεων και να δοθεί η δυνατότητα αφενός συνδυασμού των ειδίκευσεων (ενδεχομένως κύρια και δευτερεύουσα) και αφετέρου επιλογής μαθημάτων από διαφορετική ειδίκευση από την κύρια. Από το ακ. έτος 2011-2012 θεσπίστηκαν δύο ακόμα υποχρεωτικά μαθήματα στον Τομέα ΜΝΕΣ για να ενισχυθεί το πρόγραμμα διδασκαλίας του, τα ΜΕΦ 230: Βυζαντινή Γραμματεία και ΓΣΓ 285: Ιστορία των ιδεών και διεθνή λογοτεχνικά ρεύματα Ι.

- Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;

Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας περιλαμβάνει τόσο βασικά, υποχρεωτικά μαθήματα κορμού

³ Συμπληρώστε τους πίνακες 12.1 και 12.2.

όσο και μαθήματα επιλογής, τα οποία καλύπτουν όλες τις επιστημονικές περιοχές των τριών επιμέρους Τομέων του Τμήματος. Για την απόκτηση πτυχίου οι φοιτητές πρέπει να πάρουν τουλάχιστον 49 μαθήματα συμπληρώνοντας υποχρεωτικά 147 διδακτικές μονάδες (δ.μ.). Οι 147 δ.μ. κατανομούνται σε 75 δ.μ. υποχρεωτικών μαθημάτων (51% των μαθημάτων), 60 δ.μ. κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων (45 δ.μ. μαθημάτων ειδίκευσης που αντιστοιχούν στο 30% των συνολικών διδακτικών μονάδων) και 15 δ.μ. μαθημάτων επιλεγόμενων από τα Τμήματα Ιστορίας-Αρχαιολογίας Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Θεάτρου καθώς και Αγγλικής, Γαλλικής, Γερμανικής, και Ιταλικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας (10% των συνολικών διδακτικών μονάδων), καθώς και 12 δ.μ. μαθημάτων ξένης γλώσσας (ΞΓΛ) (9% του συνόλου των διδακτικών μονάδων).

- Πόσα μαθήματα ελεύθερης επιλογής προσφέρονται;

Οι φοιτητές του τμήματος Φιλολογίας έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν 15 δ.μ. από τα Τμήματα Ιστορίας-Αρχαιολογίας, Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής, Ψυχολογίας, Θεάτρου καθώς και Αγγλικής, Γαλλικής, Γερμανικής, και Ιταλικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας.

- Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

Από τα 49 μαθήματα που απαιτούνται για την απόκτηση του πτυχίου τα 25 (51%) είναι υποχρεωτικά μαθήματα και τα υπόλοιπα είναι μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής (49%).

- Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;

Όλα τα μαθήματα που προσφέρονται είναι μαθήματα επιστημονικής περιοχής.

- Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

Τα προπτυχιακά μαθήματα του τμήματος Φιλολογίας είναι κατά βάση θεωρητικής διδασκαλίας. Υπάρχουν ωστόσο και φροντιστηριακά μαθήματα, όπως για παράδειγμα, τα μαθήματα ΛΦΙ163, ΛΦΙ164 και ΑΕΦ 142 και ΑΕΦ 144 για την εξοικείωση των φοιτητών και την εξάσκησή τους στην αρχαία ελληνική και λατινική γλώσσα και φιλολογία. Επίσης, ο Τομέας ΜΝΕΣ προσφέρει σεμιναριακά μαθήματα ειδίκευσης με περιορισμένο αριθμό φοιτητών, όπως τα ΝΕΦ258, ΝΕΦ260, ΝΕΦ 261, ΝΕΦ262, στα περισσότερα από τα οποία υπάρχει υποχρεωτική γραπτή εργασία. Επίσης υποχρεωτική εργασία υπάρχει στο ΓΣΓ 285: Ιστορία των ιδεών και διεθνή λογοτεχνικά ρεύματα Ι.

- Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Παρατηρείται επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Υπάρχει συνεργασία ανάμεσα στα μέλη του κάθε τομέα ως προς την ύλη που διδάσκεται ώστε να μην υπάρχουν επικαλύψεις ή κενά. Επίσης, οι Τομείς και οι διδάσκοντες επικαιροποιούν την ύλη των μαθημάτων σύμφωνα με τη σύγχρονη βιβλιογραφία και τις νέες κατευθύνσεις της έρευνας. Ο Τομέας Γλωσσολογίας έχει ορίσει 11 μαθήματα ως υποχρεωτικά (33 διδακτικές μονάδες) για όσους/όσες φοιτητές/τήτριες έχουν επιλέξει την ειδίκευση Γλωσσολογίας, ώστε να εξασφαλιστεί η επαρκής κατάρτιση των φοιτητών/τριών στους βασικούς κλάδους της Γλωσσολογίας. Τα υποχρεωτικά μαθήματα ειδίκευσης του τομέα Γλωσσολογίας είναι: ΓΛΩ 341 Εισαγωγή στην ιστορική γλωσσολογία, ΓΛΩ 344 Εισαγωγή στη σημασιολογία, ΓΛΩ 345 Εισαγωγή στην πραγματολογία, ΓΛΩ 346 Εισαγωγή στην κοινωνιογλωσσολογία, ΓΛΩ 348 Εισαγωγή στη μορφολογία και λεξικολογία, ΓΛΩ 365 Εισαγωγή στη φιλοσοφία της γλώσσας, ΓΛΩ 367 Εισαγωγή στη βαλκανική γλωσσολογία, ΓΛΩ 372 Εισαγωγή στη μετασημασιολογική σύνταξη, ΓΛΩ 388 Εισαγωγή στην ψυχολογία γλωσσολογία, ΓΛΩ 391 Εισαγωγή στην εφαρμοσμένη γλωσσολογία, ΓΛΩ 396 Εισαγωγή στη φωνητική και φωνολογία.

Τα υπόλοιπα τέσσερα μαθήματα που απαιτούνται για την κάλυψη των υπόλοιπων 12 διδακτικών μονάδων επιλέγονται ελεύθερα μεταξύ των υπόλοιπων μαθημάτων ειδίκευσης που προσφέρει ο Τομέας Γλωσσολογίας.

Ο Τομέας Κλασικών Σπουδών έχει ορίσει 8 μαθήματα ως υποχρεωτικά για όσους/όσες φοιτητές/φοιτήτριες έχουν επιλέξει την ειδίκευση του τομέα Κλασικής Φιλολογίας ώστε να εξασφαλισθεί η επαρκής κατάρτιση των φοιτητών/φοιτητριών στους βασικούς κλάδους της Κλασικής Φιλολογίας. Τα υποχρεωτικά μαθήματα του Τομέα Κλασικής φιλολογίας είναι:

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Φροντιστήριο Ι (ποίηση), Αρχαία Ελληνική Ποίηση, Φροντιστήριο ΙΙ (πεζογραφία), Λατινική Γλώσσα ΙΙ, Λατινική Ποίηση Ι, Φροντιστήριο Ι (ποίηση) Φροντιστήριο ΙΙ (πεζογραφία)

Ο Τομέας Κλασικών Σπουδών έχει ορίσει επίσης και 7 άλλα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα τα οποία καλύπτονται με επιλογές από τα ΑΕΦ 145—ΑΕΦ 160 και ΛΦΙ 165-ΛΙΦΙ 176.

Όσοι φοιτητές/τήτριες επιλέξουν ως ειδίκευση τη Μεσαιωνική και Νεότερη Ελληνική Φιλολογία πρέπει να παρακολουθήσουν 3 μαθήματα ειδίκευσης Νεοελληνικής Φιλολογίας (από τα οποία υποχρεωτικά το μάθημα ΝΕΦ 240), 3 μαθήματα ειδίκευσης Μεσαιωνικής Ελληνικής Φιλολογίας (από τα οποία υποχρεωτικά το μάθημα

ΜΕΦ 230), 2 μαθήματα ειδίκευσης Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογία (από τα οποία υποχρεωτικά το μάθημα ΓΣΓ 285), και άλλα 7 μαθήματα, όποια επιθυμούν από το σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων ειδίκευσης (ΝΕΦ, ΜΕΦ, ΓΣΓ, ΘΕΑ). Από το 2011-2012 η ύλη των τριών υποχρεωτικών μαθημάτων (ΝΕΦ 240, ΜΕΦ 230, ΓΣΓ 285) ορίζεται ανά τριετία με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος ύστερα από πρόταση του Τομέα Μ.Ν.Ε.Σ., και αναγράφεται αναλυτικά στον Οδηγό Σπουδών (σελ. 35-41). Η εξέταση στο μάθημα ΝΕΦ 240 είναι υποχρεωτικά προφορική και αναφέρεται σε όλα τα ορισμένα κείμενα, ένα από τα οποία αποτελεί πάντοτε το περιεχόμενο διδασκαλίας του μαθήματος, ενώ, παράλληλα, κατά την εξέταση γίνεται έλεγχος γραμματολογικών γνώσεων για όλη την ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Η εξέταση στο μάθημα ΜΕΦ 230 είναι γραπτή και προϋποθέτει γνώση της ιστορίας της μεσαιωνικής ελληνικής λογοτεχνίας και όλων των ορισμένων κειμένων, ένα από τα οποία αποτελεί κάθε φορά το περιεχόμενο διδασκαλίας του μαθήματος. Η εξέταση στο μάθημα ΓΣΓ 285 είναι γραπτή και προϋποθέτει γνώση των ορισμένων λογοτεχνικών κειμένων και συγκεκριμένης θεωρητικής βιβλιογραφίας.

Παράλληλα, συστήνεται σε όσους φοιτητές επιθυμούν να εξειδικευτούν στη Νεότερη Ελληνική Φιλολογία να επιλέξουν μάθημα νεότερης ιστορίας προσφερόμενο από το Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας, σε όσους σκοπεύουν να εξειδικευτούν στη Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία μάθημα βυζαντινής ιστορίας προσφερόμενο από το Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας, και σε όσους σκοπεύουν να εξειδικευτούν στη Γενική και Συγκριτική Γραμματολογία μαθήματα προσφερόμενα από τα Τμήματα Αγγλικής, Γαλλικής, Γερμανικής, και Ιταλικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας.

- Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι; Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων που εντάσσονται στο σύστημα;

Δεν εφαρμόζεται στην πράξη, όμως οι διδάσκοντες συνιστούν να προηγείται η παρακολούθηση των μαθημάτων κορμού.

- Πόσα μαθήματα προσφέρονται από άλλα και πόσα σε άλλα προγράμματα σπουδών; Ποια είναι αυτά;

Το Τμήμα προσφέρει κάθε χρόνο μαθήματα στα Τμήματα Ιστορίας-Αρχαιολογίας και Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής. Ο αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων κυμαίνεται μεταξύ 7 και 10 για κάθε Τμήμα.

- Ποιες ξένες γλώσσες διδάσκονται στο Τμήμα; Είναι υποχρεωτικά τα σχετικά μαθήματα;

Συνήθως οι ξένες γλώσσες που προσφέρονται είναι Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά και, μέχρι το 2009-2010, Ιταλικά. Οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν 4 μαθήματα Ξένης Γλώσσας, ένα σε κάθε εξάμηνο από το 1ο έως και το 4ο εξάμηνο σπουδών.

3.1.3 Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοί συγκεκριμένα;

Σε πολλά μαθήματα η αξιολόγηση πραγματοποιείται με μία τελική εξέταση. Το σύστημα αυτό δεν καλλιεργεί τη δημιουργικότητα των φοιτητών και δεν τους εμπλέκει στην ερευνητική διαδικασία. Ωστόσο, άλλος τρόπος εξέτασης – τουλάχιστον για τα υποχρεωτικά μαθήματα – είναι μάλλον δύσκολος λόγω του μεγάλου αριθμού φοιτητών. Σε μαθήματα με μικρότερα ακροατήρια, χρησιμοποιούνται άλλοι τρόποι αξιολόγησης, όπως εργασίες, ασκήσεις, παρουσιάσεις και ενδιάμεσες πρόοδοι, με αποτέλεσμα η αξιολόγηση να είναι αποτελεσματικότερη και δικαιότερη.

- Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Στα περισσότερα μαθήματα η διαφάνεια της αξιολόγησης διασφαλίζεται μέσω της επιλογής κατάλληλων θεμάτων που μπορούν να αξιολογηθούν αντικειμενικά και με την παροχή της δυνατότητας στους φοιτητές να δουν τα γραπτά των εξετάσεων τους. Στα περισσότερα μαθήματα αυτό γνωστοποιείται ήδη από την αρχή του εξαμήνου και οι φοιτητές/τριες ενθαρρύνονται να το κάνουν, καθώς αυτό θα τους βοηθήσει να αποκτήσουν επίγνωση των κριτηρίων αξιολόγησης. Σε μαθήματα με μικρότερα ακροατήρια, δίνεται η ευκαιρία στους φοιτητές να αξιολογηθούν, εκτός από την τελική γραπτή εξέταση, και μέσω προόδου καθώς και από την προετοιμασία και την προφορική τους συμμετοχή στο μάθημα. Αυτό διασφαλίζει σε μεγαλύτερο βαθμό τη διαφάνεια της εξεταστικής διαδικασίας, αφού οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν σχόλια και παρατηρήσεις από τους/τις διδάσκοντες/ουσες και να τα αξιοποιούν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

- Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής/ διπλωματικής εργασίας;

Το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος Φιλολογίας δεν περιλαμβάνει πτυχιακή εργασία. Ωστόσο, για την απόκτηση του πτυχίου με ειδίκευση Κλασική Φιλολογία οι φοιτητές/τριες στο πλαίσιο των μαθημάτων ΑΕΦ 142 και ΛΦΙ 162 υποχρεούνται να εξεταστούν προφορικά στα δύο παρακάτω μαθήματα:

ΑΕΦ 142 Αρχαία Ελληνική Ποίηση Ι

Η εξέταση είναι υποχρεωτικά προφορική και αναφέρεται σε όλα τα παρακάτω κείμενα, ένα από τα οποία πάντοτε αποτελεί το περιεχόμενο διδασκαλίας του μαθήματος:

Αισχύλος, *Επτά επί Θήβας*

Αριστοφάνης, *Βάτραχοι*

Ευριπίδης, *Ιππόλυτος*

ΗΣίοδος, *Εργα και Ημέραι*

Όμηρος, *Ιλιάδος* Α, Ι, Σ, Τ και *Οδύσσειας* ζ, ι, ψ, ω. Γνώση και των δύο έργων από μετάφραση

Πίνδαρος, *Ολυμπιονίκος Α'*

Σοφοκλής, *Φιλοκτήτης*

Παράλληλα γίνεται έλεγχος γραμματολογικών γνώσεων για τα παραπάνω ποιητικά είδη και τους συγγραφείς τους.

ΛΦΙ 162 Λατινική Ποίηση I

Η εξέταση είναι υποχρεωτικά προφορική και αναφέρεται σε όλα τα παρακάτω κείμενα, ένα από τα οποία αποτελεί πάντοτε το περιεχόμενο διδασκαλίας του μαθήματος:

Horatius, *Carmina I-IV*

Ovidius, *Metamorphoses* (η ενότητα Τρωικά, βιβλία XII-XIII)

Vergilius, *Aeneis I-IV*

Παράλληλα γίνεται έλεγχος γραμματολογικών γνώσεων για την ιστορία της λατινικής λογοτεχνίας.

Αντίστοιχα για την απόκτηση του πτυχίου μεσαιωνικής και νεοελληνικής φιλολογίας απαιτείται να εξεταστούν προφορικά στο μάθημα ΝΕΦ 240, η ύλη του οποίου ορίζεται ανά τριετία με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος. Ειδικότερα, το μάθημα ΝΕΦ 240: Νεοελληνική Γραμματεία: Υποχρεωτικά Κείμενα περιλαμβάνει εξέταση που είναι υποχρεωτικά προφορική και αναφέρεται σε όλα τα παρακάτω κείμενα, ένα από τα οποία αποτελεί πάντοτε το περιεχόμενο διδασκαλίας του μαθήματος:

1. Βασίλειος Διγενής Ακρίτης (παραλλαγή Escorial), εκδ. Αλεξίου (Εστία)
2. Γ. Χορτάσης, *Ερωφίλη*, εκδ. Αλεξίου (Στιγμή)
3. Β. Κορνάρος, *Ερωτόκριτος*, εκδ. Αλεξίου (Εστία Ν.Ε.Β.)
4. *Ανώνυμος του 1789* (φωτοαναστατική έκδοση Φ. Ηλιού ή από *Πεζογραφική Ανθολογία*, τόμος 2) και Αδ. Κοραΐς, *Παπατρέχας* (Εστία Ν.Ε.Β.)
5. Ρήγας, *Σχολείον των ντελικάτων εραστών* (Εστία Ν.Ε.Β.)
6. Α. Κάλβος, *Ωδαί* (Ικαρος)
7. Δ. Σολωμός, *Ποιήματα, Διάλογος, Γυναίκα της Ζάκυνθος* (έκδ. Λ. Πολίτη)
8. Γρ. Παλαιολόγος, *Ο Πολυπαθής* (Νεφέλη, Εστία Ν.Ε.Β. ή Ίδρ. Ουράνη)
9. Εμμ. Ροΐδης, *Η Πάπισσα Ιωάννα* (Ερμής)
10. Γ. Μ. Βιζυηνός, *Διηγήματα* (Εστία Ν.Ε.Β. ή Ίδρ. Ουράνη)
11. Αλ. Παπαδιαμάντης, *Η φόνισσα* (Δόμος)
12. Κ. Παλαμάς, *Ο Δωδεκάλογος του Γύφτου* (Ίδρ. Παλαμά – Γκοβόστης / Μπίρης)
13. Κ. Π. Καβάφης, *Ποιήματα, «αναγνωρισμένα»* (Ικαρος)
14. Κ. Θεοτόκης, *Η ζωή και ο θάνατος του Καραβέλα* (Νεφέλη, ΑΣΕ)
15. Ά. Σικελιανός, *Λυρικός Βίος*, τόμος Δ', (Ικαρος)
16. Ν. Καζαντζάκης, *Αλέξης Ζορμπάς* (έκδ. Ελένης Καζαντζάκη)
17. Κ. Γ. Καρυωτάκης, *Ποιήματα και πεζά* (Εστία Ν.Ε.Β.)
18. Γ. Σεφέρης, *Ποιήματα* (Ικαρος)
19. Γ. Ρίτσος, *Τετάρτη Διάσταση* (Κέδρος)
20. Στρ. Μυριβήλης, *Η ζωή εν τάφω* (Εστία)
21. Γ. Σκαρίμπας, *Μαριάμπας* (Νεφέλη)
22. Μ. Αξιώτη, *Δύσκολες νύχτες* (Κέδρος)
23. Μ. Καραγάτσης, *Η μεγάλη χίμαιρα* (Εστία)
24. Ν. Εγγονόπουλος, *Μπολιβάρ* (Ικαρος, τόμος Α')
25. Α. Εμπειρικός, *Οκτάνα* (Ικαρος)
26. Ο. Ελύτης, *Άξιον εστί* (Ικαρος)
27. Ά. Αλεξάνδρου, *Το Κιβώτιο* (Κέδρος)
28. Κ. Πολίτης, *Στου Χατζηφράγκου* (Εστία Ν.Ε.Β.)
29. Ν. Γ. Πεντζίκης, *Μητέρα Θεσσαλονίκη* (Κέδρος, Άγρα)
30. Στρ. Τσίρκας, *Ακυβέρνητες πολιτείες* (Κέδρος)
31. Δ. Χατζής, *Το τέλος της μικρής μας πόλης* (Το Ροδακίό)
32. Μαν. Αναγνωστάκης, *Ποιήματα* (Νεφέλη)
33. Ε. Βακαλό, *Το άλλο του πράγματος* (Νεφέλη)
34. Γ. Ιωάννου, *Για ένα φιλότιμο* (Ερμής)
35. Μ. Σαχτούρης, *Ποιήματα* (Κέδρος)
36. Ν. Καχτίσης, *Ο εξώστης* (Στιγμή)
37. Γ. Χειμωνάς, *Μυθιστόρημα* (Κέδρος)

Παράλληλα η εξέταση αυτή ελέγχει τις γραμματολογικές γνώσεις για όλη την ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Από το ακ. έτος 2011-2012 θεσπίστηκαν δύο ακόμα υποχρεωτικά μαθήματα στον Τομέα ΜΝΕΣ για να ενισχυθεί το πρόγραμμα διδασκαλίας του, τα ΜΕΦ 230: Βυζαντινή Γραμματεία και ΓΣΓ 285: Ιστορία των ιδεών και διεθνή λογοτεχνικά ρεύματα Ι.

- Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή/ διπλωματική εργασία; Ποιες; Δεν προβλέπεται η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών του τμήματος Φιλολογίας.

- Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή; Δεν υπάρχει.

3.1.4 Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

- Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Επειδή το τμήμα Φιλολογίας μετέχει σε ανταλλαγές πανεπιστημίων με προγράμματα όπως το Erasmus, συχνά διδάσκοντες των συμμετεχόντων πανεπιστημίων επισκέπτονται το τμήμα Φιλολογίας και δίνουν διαλέξεις στους προπτυχιακούς φοιτητές. Επίσης, το τμήμα επισκέπτονται διδάσκοντες πανεπιστημίων του εξωτερικού κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής τους άδειας και διδάσκουν είτε αυτόνομα είτε σε συνεργασία με τους διδάσκοντες του τμήματος Φιλολογίας προπτυχιακά μαθήματα.

- Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Το ποσοστό των αλλοδαπών φοιτητών που φοιτούν στο Τμήμα (εκτός των προγραμμάτων ανταλλαγής) είναι πολύ μικρό (<1%) όπως φαίνεται στον πίνακα 3. Ο αριθμός των αλλοδαπών φοιτητών που φοίτησαν στο Τμήμα μέσω προγράμματος ERASMUS φαίνεται στον πίνακα 9. Κατά το ακ. έτος 2010-2011 φοίτησαν στο Τμήμα μέσω ERASMUS 33 αλλοδαποί φοιτητές (9%).

- Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Κανένα. Όλα τα μαθήματα διδάσκονται στην ελληνική γλώσσα.

- Σε πόσα (και ποια) προγράμματα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας (π.χ. ERASMUS, LEONARDO, TEMPUS, ALPHA) σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών συμμετέχει το Τμήμα;

Το Τμήμα Φιλολογίας μετέχει ενεργά στο πρόγραμμα ERASMUS και έχει συνεργασίες με τουλάχιστον 62 πανεπιστημιακά του εξωτερικού: Albert-Ludwigs-Universität Freiburg im Breisgau, Freie Universität Berlin, Georg-August-Universität Göttingen, Johannes Gutenberg-Universität Mainz, Julius-Maximilians-Universität Würzburg, Katholieke Universiteit Leuven, King's College London, University of London, Lancaster University, Ludwig-Maximilians-Universität München, Masarykova Univerzita v Brne, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet, Nov Bulgarski Universitet, Panepistimio Kyprou, Plovdivski Universitet 'Paisii Hilendarski', Rijksuniversiteit Groningen, Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg, Sofiiski Universitet 'Sveti Kliment Ohridski', Universidad de Alicante, Universidad de Granada, Universidad de Huelva, Universidad de Murcia, Universidad de Oviedo, Universidade de Coimbra, Università degli Studi 'Ca' Foscari' di Venezia, Università degli Studi di Catania, Università degli Studi di Firenze, Università degli Studi di Genova, Università degli Studi di L'Aquila, Università degli Studi di Macerata, Università degli Studi di Modena e Reggio Emilia, Università degli Studi di Napoli Federico II, Università degli Studi di Sassari, Università degli Studi di Torino, Università degli Studi di Trieste, Università degli Studi di Udine, Universität des Saarlandes, Universität Hamburg, Universität Konstanz, Universität Leipzig, Universität Pompeu Fabra, Universität Potsdam, Universität Salzburg, Universität Trier, Universität Wien, Universitatea 'Alexandru Ioan Cuza', Université Charles de Gaulle - Lille III, Université de Caen Basse-Normandie, Université de Franche-Comté, Université de Genève, Université de Paris-Sorbonne (Paris IV), Université de Strasbourg, Université Paris 13 - Paris Nord, Université Stendhal - Grenoble 3, Universiteit Gent, Universiteit van Amsterdam, University College London, University of London, University of Birmingham, University of Leeds, Univerzita Komenského v Bratislave, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Vilniaus Universitetas, Westfälische Wilhelms-Universität Münster.

- Υπάρχουν συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού; Ποιες;

Δεν υπάρχουν.

- Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;

Δεν υπάρχουν. Ωστόσο, το Τμήμα Φιλολογίας οργανώνει σε ετήσια βάση συνέδρια στο χώρο των κλασικών σπουδών, της γλωσσολογίας, της μεσαιωνικής, της νεοελληνικής φιλολογίας και της συγκριτικής γραμματολογίας και θεωρίας της λογοτεχνίας και διαθέτει επιστημονική επετηρίδα. Τα συνέδρια αυτά έχουν διεθνή απήχηση και μεγάλη συμμετοχή. Αποτελούν σημεία αναφοράς των κλασικών σπουδών, της γλωσσολογίας, της μεσαιωνικής και της νεοελληνικής και συγκριτικής φιλολογίας. Το Τμήμα θα ενισχύσει τον περαιτέρω διεθνή προσανατολισμό των συνεδρίων αυτών, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρξει και η στοιχειώδης οικονομική τους ενίσχυση. Οι φοιτητές καλούνται να παρακολουθούν αυτά τα συνέδρια, προκειμένου να ενημερώνονται για τις εξελίξεις της επιστημονικής τους εξειδίκευσης, και η ανταπόκρισή τους είναι γενικά ικανοποιητική.

- Εφαρμόζεται το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS);

- Υπάρχουν και διανέμονται ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής του συστήματος ECTS;

Η εφαρμογή του συστήματος ECTS θα ξεκινήσει να λειτουργεί συστηματικά κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012. Το τμήμα έχει προετοιμαστεί για αυτή την αλλαγή και ήδη στον οδηγό σπουδών του ακαδημαϊκού έτους 2011-2012 χρησιμοποιούνται οι μονάδες ECTS για την περιγραφή των μαθημάτων.

3.1.5 Πώς κρίνετε την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

- Υπάρχει ο θεσμός της πρακτικής άσκησης των φοιτητών; Είναι υποχρεωτική η πρακτική άσκηση για όλους τους φοιτητές;

Η πρακτική άσκηση δεν είναι θεσμοθετημένη στο Τμήμα Φιλολογίας. Ωστόσο, δίνεται η δυνατότητα σε προπτυχιακούς φοιτητές να κάνουν πρακτική άσκηση στις βιβλιοθήκες του τμήματος με αμοιβή μέσω υποτροφιών. Επίσης, αρκετοί φοιτητές του τμήματος επιλέγουν μαθήματα Παιδαγωγικής τα οποία εμπεριέχουν πρακτική άσκηση, π.χ. παρακολουθήσεις και δειγματικές διδασκαλίες, σε σχολεία.

- Αν η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική, ποιο ποσοστό των φοιτητών την επιλέγει; Πώς

κινητοποιείται το ενδιαφέρον των φοιτητών;

Δεν υπάρχουν καταγεγραμμένα στοιχεία για το ποσοστό των φοιτητών που κάνει πρακτική άσκηση. Ωστόσο, οι φοιτητές παροτρύνονται από τους διδάσκοντες του τμήματος Φιλολογίας να επιλέγουν μαθήματα Παιδαγωγικής που προϋποθέτουν την πρακτική άσκηση σε σχολεία, προκειμένου να εξοικειωθούν με παιδαγωγικές τεχνικές.

- Πώς καλλιεργείται το ενδιαφέρον των φοιτητών σε περίπτωση που η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική;

Η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική.

- Πώς έχει οργανωθεί η πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος; Ποια είναι η διάρκειά της; Υπάρχει σχετικός εσωτερικός κανονισμός;

Η πρακτική άσκηση δεν είναι θεσμοθετημένη στο Τμήμα Φιλολογίας.

- Ποιες είναι οι κυριότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζει το Τμήμα στην οργάνωση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών;

Ο τεράστιος αριθμός των φοιτητών και η μη συνεργασία της δημόσιας δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

- Σε ποιες ικανότητες εφαρμογής γνώσεων στοχεύει η πρακτική άσκηση; Πόσο ικανοποιητικά κρίνετε τα αποτελέσματα; Πόσο επιτυχής είναι η εξοικείωση των ασκουμένων με το περιβάλλον του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;

Η πρακτική άσκηση στις βιβλιοθήκες του τμήματος στοχεύει στην ανάπτυξη μεθόδων εύρεσης βιβλιογραφίας, στην εξοικείωση των φοιτητών με τη διεθνή βιβλιογραφία, καθώς και στη σωστή παραπομπή στη βιβλιογραφία αυτή. Η πρακτική άσκηση σε Παιδαγωγικά μαθήματα στοχεύει στο να γνωρίσουν οι φοιτητές τις σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρίες και πρακτικές που αξιοποιούνται στην εκπαίδευση και να έρθουν σε επαφή με προβλήματα που θα αντιμετωπίσουν κατά τη διδακτική πρακτική.

- Συνδέεται το αντικείμενο απασχόλησης κατά την πρακτική άσκηση με την εκπόνηση πτυχιακής / διπλωματικής εργασίας;

Δεν υπάρχει πτυχιακή/διπλωματική εργασία.

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών⁴

3.2.1 Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Τμήματος Φιλολογίας

Το πρόγραμμα έχει οκτώ ειδικεύσεις:

Τομέας Κλασικής Φιλολογίας
(α) Αρχαία Ελληνική Φιλολογία
(β) Λατινική Φιλολογία

Τομέας Μεσαιωνικής & Νεοελληνικής Φιλολογίας

(γ) Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία
(δ) Νεοελληνική Φιλολογία
(ε) Γενική και Συγκριτική Γραμματολογία

Τομέας Γλωσσολογίας

(στ) Θεωρητική Γλωσσολογία
(ζ) Ιστορική Γλωσσολογία
(η) Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία

Τα μαθήματα διδάσκονται από τα μέλη ΔΕΠ του τμήματος Φιλολογίας, ενώ κατά περίπτωση συμμετέχουν στα μαθήματα διδάσκοντες από άλλα Ιδρύματα του εσωτερικού ή του εξωτερικού, αλλά την ευθύνη έχει πάντα ο διδάσκων του τμήματος Φιλολογίας.

3.2.2 Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.⁵

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών διεκπεραιώνεται από το Τμήμα Φιλολογίας Α.Π.Θ.

Ωστόσο, το τμήμα Φιλολογίας μετέχει στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών: Σπουδές Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας και Πολιτισμού. Επισπεύδον Τμήμα είναι το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.

3.2.3 Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του τμήματος Φιλολογίας ανταποκρίνεται πλήρως στους στόχους του Τμήματος αλλά και στις απαιτήσεις της κοινωνίας.

- Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Υποβάλλονται ετήσιες εκθέσεις από την επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών προς τη Γ.Σ.

- Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Το Πρόγραμμα οργανώθηκε και λειτουργήσε με την Υπουργική Απόφαση Β7/78 (Φ.Ε.Κ. 246/7.4. 1994), ενώ ανανεώθηκε και τροποποιήθηκε με τις Υπουργικές Αποφάσεις: Β7/588 (Φ.Ε.Κ. 1137/22.12.1997), Β7/364 (Φ.Ε.Κ. 1514/14.12.2000), Β7/379//16.10.2001 (Φ.Ε.Κ. 1429/22.10.2001), Β7/129354/29.1.2003 (Φ.Ε.Κ. 192 τ.Β' /20.2.2003) και Β7/11104//16.1.2004 (Φ.Ε.Κ. 89 τ.Β' /23.1.2004). Το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών του τμήματος Φιλολογίας ανανεώθηκε και τροποποιήθηκε εκ νέου και θα ισχύσει μετά τη δημοσίευση της υπουργικής απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

- Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Το Πρόγραμμα Σπουδών δημοσιοποιείται, καθώς περιλαμβάνεται στον Οδηγό Σπουδών, ο οποίος μέχρι το ακ. έτος 2010-2011 ήταν έντυπος και διανεμόταν από τη Γραμματεία του Τμήματος στην αρχή της ακαδημαϊκού έτους. Επίσης ο Οδηγός Σπουδών δημοσιεύεται σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα του Τμήματος (<http://www.lit.auth.gr/studyguides>).

- Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;

Πολλοί μεταπτυχιακοί φοιτητές του τμήματος συνεχίζουν τις σπουδές τους στον Β' κύκλο για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος. Όσοι δεν συνεχίζουν τις σπουδές σε διδακτορικό επίπεδο, απασχολούνται κυρίως στην δημόσια και ιδιωτική μέση εκπαίδευση, ενώ ένα μικρότερο ποσοστό απασχολείται σε ερευνητικά ινστιτούτα και σε εκδοτικούς οίκους.

⁴ Στην περίπτωση που στο Τμήμα λειτουργούν περισσότερα από ένα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών η ενότητα αυτή πρέπει να επαναληφθεί για καθένα από τα ΠΜΣ.

⁵ Συμπληρώνεται μόνο στην περίπτωση λειτουργίας Διατμηματικού ή Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

3.2.4 Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;⁶

- Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων; Όλα τα μαθήματα που προσφέρονται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι μαθήματα ειδίκευσης.
  - Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;
- Οι φοιτητές/τριες του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών υποχρεούνται να παίρνουν τέσσερα μαθήματα της ειδίκευσής τους και επιπλέον δύο μαθήματα άλλων ειδίκευσεων ή άλλων τμημάτων, με την προϋπόθεση ότι τα μαθήματα αυτά έχουν τις ίδιες διδακτικές μονάδες με αυτές των μαθημάτων του τμήματος Φιλολογίας.
- Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;
- Όλα τα μαθήματα που προσφέρονται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι επιστημονικής περιοχής.
- Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;
- 75% θεωρητική διδασκαλία και 25% παρουσιάσεις, σύνταξη εργασιών, ασκήσεις.
- Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;
- Σε κάθε ειδίκευση υπάρχει συντονισμός μεταξύ των διδασκόντων ώστε να μην υπάρχει επικάλυψη της ύλης ανάμεσα στα μαθήματα, ενώ αντίθετα γίνεται προσπάθεια να έρχονται σε επαφή οι φοιτητές/τριες με όσο το δυνατόν περισσότερους κλάδους της κάθε ειδίκευσης. Για παράδειγμα, στην ειδίκευση της Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας, καλύπτεται τόσο η διδακτική της γλώσσας, όσο και η κατάκτηση και εκμάθηση της μητρικής και της δεύτερης γλώσσας. Όλα τα μαθήματα του μεταπτυχιακού προγράμματος είναι μαθήματα επιστημονικής περιοχής και η ύλη τους επικαιροποιείται ετήσια με βάση τη βιβλιογραφία και τα πορίσματα των επιστημονικών ερευνών. Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών. Ωστόσο, ενδέχεται να ζητηθεί από κάποιους φοιτητές να παρακολουθήσουν και κάποια προπτυχιακά μαθήματα, εφόσον αυτό ζητηθεί από τον εκάστοτε τομέα και με βάση τα όσα ορίζει ο εσωτερικός κανονισμός του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών.
- Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;
- Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών. Ωστόσο, ενδέχεται να ζητηθεί από κάποιους φοιτητές να παρακολουθήσουν και κάποια προπτυχιακά μαθήματα, εφόσον αυτό ζητηθεί από τον εκάστοτε τομέα και με βάση τα όσα ορίζει ο εσωτερικός κανονισμός του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών.

3.2.5 Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;
- Στα περισσότερα μαθήματα του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών χρησιμοποιούνται πολλαπλοί τρόποι αξιολόγησης. Έτσι, οι φοιτητές/τριες αξιολογούνται με βάση την προφορική τους συμμετοχή στο μάθημα, προόδους που διενεργούνται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, προφορικές παρουσιάσεις, γραπτές εργασίες ή/και τελική εξέταση.
- Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;
- Η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών/τριών διασφαλίζεται, καθώς υπάρχει ανατροφοδότηση προς τους φοιτητές κατά τη διάρκεια του εξαμήνου σε σχέση με την πορεία των γραπτών εργασιών τους, τη βαθμολογία τους στην πρόοδο και την επίδοσή τους στις προφορικές παρουσιάσεις. Επίσης, σε ορισμένα μαθήματα οι γραπτές εργασίες παρουσιάζονται και προφορικά και ακολουθεί σχολιασμός και συζήτησή τους.
- Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;
- Δεν υπάρχει.
- Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;
- Η διαδικασία ανάθεσης της μεταπτυχιακής εργασίας είναι διαφανής, καθώς οι φοιτητές/τριες επιλέγουν τον συγκεκριμένο επιστημονικό τομέα στον οποίο θέλουν να εμβαθύνουν κατά τη διάρκεια της μεταπτυχιακής τους εργασίας και συναποφασίζουν με τον/τη διδάσκοντα/ουσα το συγκεκριμένο θέμα που θα εξετάσουν. Οι φοιτητές/τριες συνεργάζονται με τους/τις επιβλέποντες/ουσες κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας, με

⁶ Συμπληρώστε τους Πίνακες 13.1 και 13.2.

<p>αποτέλεσμα να τους παρέχεται συνεχής ανατροφοδότηση και βοήθεια.</p> <ul style="list-style-type: none"> Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία; <p>Οι μεταπτυχιακές εργασίες αξιολογούνται από τριμελή επιτροπή και πρέπει να συνεισφέρουν στην επιστημονική κοινότητα είτε με την πραγματοποίηση μιας πρωτότυπης έρευνας είτε με την κριτική παρουσίαση της βιβλιογραφίας. Επίσης, απαιτείται οι φοιτητές/τριες να είναι εξοικειωμένοι με τη σύγχρονη βιβλιογραφία, να την κατανοούν σε βάθος και είναι σε θέση να παραπέμπουν σε αυτή ορθά.</p>
<p>3.2.6 Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;</p> <ul style="list-style-type: none"> Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Κρατικός προϋπολογισμός. Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Με τον κρατικό προϋπολογισμό. Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών; Κυρίως για την αγορά βιβλίων, την πρόσκληση διδασκόντων από άλλα Πανεπιστήμια του εσωτερικού και του εξωτερικού και για ενίσχυση της έρευνας των φοιτητών.
<p>3.2.7 Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;⁷</p> <ul style="list-style-type: none"> Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών; Οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές δίνουν γραπτές εξετάσεις ανάλογα με την ειδικότητά τους, εξετάζονται σε δύο ξένες γλώσσες και περνούν από συνέντευξη. Η ύλη των εξετάσεων ορίζεται από τον οικείο τομέα και ανακοινώνεται εγκαίρως. Επίσης, εξετάζονται σε δύο γλώσσες, ώστε να διασφαλιστεί η ικανότητά τους να διαβάσουν ξένη βιβλιογραφία. Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές; Οι φοιτητές/τριες επιλέγονται με βάση τα εξής κριτήρια: (α) επίδοση στη γραπτή εξέταση σε μαθήματα της ειδικότητάς τους (30%), (β) επίδοση στη γραπτή εξέταση σε δύο ξένες γλώσσες (20%), (γ) το βαθμό πτυχίου (10%), (δ) το βαθμό στα μαθήματα ειδίκευσης (20%), (ε) τις επιστημονικές τους δημοσιεύσεις (5%) και (στ) την επίδοσή τους στην προφορική συνέντευξη (15%). Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;⁸ Κατά τη διάρκεια των ακ. ετών 2005-2006 μέχρι 2010-2011 έκαναν αίτηση 520 υποψήφιοι για 288 προσφερόμενες θέσεις, ενώ τελικά εγγράφησαν 228 (ποσοστό αποδοχής 43,85%). Για το ακ. έτος 2010-2011 έγιναν 109 αιτήσεις για 48 θέσεις, ενώ ο συνολικός αριθμός των εγγραφέντων ήταν 43 (ποσοστό αποδοχής 39,45%). Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών; Η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής των φοιτητών δημοσιεύονται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Τμήματος Φιλολογίας, αναρτώνται στη Γραμματεία της Σχολής. Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών; Η διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών είναι αξιόπιστη, καθώς η επιλογή τους προκύπτει από πολλαπλή αξιολόγηση, γραπτή εξέταση, προφορική συνέντευξη, βαθμό πτυχίου κ.ά. (βλέπε παραπάνω), και επομένως αξιολογείται η ευρύτερη επιστημονική τους ικανότητα, οι γνώσεις τους στο επιστημονικό τους πεδίο καθώς και η αφοσίωση στις σπουδές τους.
<p>3.2.8 Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;</p> <ul style="list-style-type: none"> Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό ; <p>Επειδή το τμήμα Φιλολογίας μετέχει σε ανταλλαγές πανεπιστημίων με προγράμματα όπως το Erasmus, συχνά διδάσκοντες των συμμετεχόντων πανεπιστημίων επισκέπτονται το τμήμα Φιλολογίας και δίνουν διαλέξεις στους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Επίσης, το τμήμα επισκέπτονται διδάσκοντες πανεπιστημίων του εξωτερικού κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής τους άδειας και διδάσκουν είτε αυτόνομα είτε σε συνεργασία με τους διδάσκοντες του τμήματος Φιλολογίας μεταπτυχιακά μαθήματα. Για παράδειγμα, κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2007-2008 ο αναπληρωτής Héctor Campos από το Πανεπιστήμιο Georgetown και δίδαξε στο</p>

⁷ Συμπληρώστε τον Πίνακα 4.

⁸ Η ερώτηση αυτή μπορεί να απαντηθεί με βάση τα στοιχεία που συμπληρώσατε στον Πίνακα 4.

μεταπτυχιακό πρόγραμμα της Θεωρητικής και της Ιστορικής Γλωσσολογίας. Επίσης, η καθηγήτρια Αναστασία Γιαννακίδου από το Πανεπιστήμιο του Σικάγου δίδαξε στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών της Θεωρητικής Γλωσσολογίας κατά το εαρινό εξάμηνο του 2008-2009. Επίσης, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011, το μεταπτυχιακό μάθημα της κ. Σταύρου με τίτλο «Ζητήματα Θεωρητικής Γλωσσολογίας» διδάχθηκε σε συνεργασία με την καθηγήτρια Αναστασία Γιαννακίδου από το Πανεπιστήμιο του Σικάγου και τον καθηγητή Josep Quer από το πανεπιστήμιο της Βαρκελώνης. Αναλυτικότερα στοιχεία για τις συχνές προσκλήσεις διδασκόντων από το εξωτερικό και τη συμμετοχή τους στο διδακτικό έργο του Τμήματος, με τη μορφή συνοπτικών μαθημάτων ή διαλέξεων, καταγράφονται στον επισυναπτόμενο παράρτημα σεμιναρίων, ομιλιών και διαλέξεων.

Επιπλέον, στα προγράμματα ERASMUS έχουν τη δυνατότητα να μετέχουν και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες του τμήματος, προκειμένου να επισκέπτονται Ιδρύματα του εξωτερικού και να παρακολουθούν διαλέξεις και σεμινάρια της ειδικότητάς τους.

- Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Όπως φαίνεται στον πίνακα 4, κατά τη διάρκεια των ακ. ετών 2005-2006 μέχρι 2010-2011 από τους 228 εγγραφέντες οι 32 ήταν αλλοδαποί (ποσοστό 14%). Το ακ. έτος 2010-2011 οι 7 από τους 43 εγγραφέντες ήταν αλλοδαποί (ποσοστό 16,3%).

- Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Τα μαθήματα του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών διδάσκονται στην ελληνική γλώσσα. Ωστόσο, σε όλα τα μαθήματα διατίθεται ξενόγλωσση βιβλιογραφία, την οποία οι φοιτητές υποχρεούνται να διαβάζουν. Επίσης, τα σεμινάρια, τα colloquia και οι διαλέξεις που πραγματοποιούνται από προσκεκλημένους ομιλητές από το εξωτερικό ή διδάσκοντες μέσω του προγράμματος ERASMUS διεξάγονται στην αγγλική γλώσσα κυρίως.

- Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Το Τμήμα Φιλολογίας μετέχει ενεργά στο πρόγραμμα ERASMUS και έχει συνεργασίες με 68 πανεπιστήμια της Ευρώπης: Albert-Ludwigs-Universität Freiburg im Breisgau, Freie Universität Berlin, Georg-August-Universität Göttingen, Johannes Gutenberg-Universität Mainz, Julius-Maximilians-Universität Würzburg, Katholieke Universiteit Leuven,

King's College London, University of London, Lancaster University, Ludwig-Maximilians-Universität München, Masarykova Univerzita v Brne, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet, Nov Bulgarski Universitet, Panepistimio Kyprou, Plovdivski Universitet 'Paisii Hilendarski', Rijksuniversiteit Groningen, Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg, Sofiiski Universitet 'Sveti Kliment Ohridski', Universidad de Alicante, Universidad de Granada, Universidad de Huelva, Universidad de Murcia, Universidad de Oviedo, Universidade de Coimbra, Università degli Studi 'Ca' Foscari' di Venezia, Università degli Studi di Catania, Università degli Studi di Firenze, Università degli Studi di Genova, Università degli Studi di L'Aquila, Università degli Studi di Macerata, Università degli Studi di Modena e Reggio Emilia, Università degli Studi di Napoli Federico II, Università degli Studi di Sassari, Università degli Studi di Torino, Università degli Studi di Trieste, Università degli Studi di Udine, Universität des Saarlandes, Universität Hamburg, Universität Konstanz, Universität Leipzig, Universität Pompeu Fabra, Universität Potsdam, Universität Salzburg, Universität Trier, Universität Wien, Universitatea 'Alexandru Ioan Cuza', Université Charles de Gaulle - Lille III, Université de Caen Basse-Normandie, Université de Franche-Comté, Université de Genève, Université de Paris-Sorbonne (Paris IV), Université de Strasbourg, Université Paris 13 - Paris Nord, Université Stendhal - Grenoble 3, Universiteit Gent, Universiteit van Amsterdam, University College London, University of London, University of Birmingham, University of Leeds, Univerzita Komenského v Bratislave, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Vilniaus Universitetas, Westfälische Wilhelms-Universität Münster

- Υπάρχουν συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού; Ποιες;

Το τμήμα διαθέτει τις εξής διμερείς συνεργασίες με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού:

Το τμήμα διαθέτει τις εξής διμερείς συνεργασίες με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού:

(α) Πανεπιστήμιο La Sapienza της Ρώμης με πρωτοβουλία του καθηγητή Κλασικής Φιλολογίας Αντώνη Ρεγκάκου

(β) Πανεπιστήμιο Paris XIII με πρωτοβουλία της καθηγήτρια Γλωσσολογίας Άννας Αναστασιάδη-Συμεωνίδη

- Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;

Δεν υπάρχουν. Ωστόσο, το Τμήμα Φιλολογίας οργανώνει σε ετήσια βάση συνέδρια στο χώρο των κλασικών σπουδών, της γλωσσολογίας, της μεσαιωνικής, της νεοελληνικής φιλολογίας και της συγκριτικής γραμματολογίας και θεωρίας της λογοτεχνίας και διαθέτει επιστημονική επετηρίδα. Τα συνέδρια αυτά έχουν διεθνή απήχηση και μεγάλη συμμετοχή. Αποτελούν σημεία αναφοράς των κλασικών σπουδών, της

γλωσσολογίας, της μεσαιωνικής και της νεοελληνικής και συγκριτικής φιλολογίας. Το Τμήμα θα ενισχύσει τον περαιτέρω διεθνή προσανατολισμό των συνεδρίων αυτών, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρξει και η οικονομική τους ενίσχυση. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να παρακολουθούν αυτά τα συνέδρια. Επίσης οργανώνονται colloquia σε δεκαπενθήμερη βάση, στα οποία καλούνται να συμμετέχουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές.

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

3.3.1. Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

- Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Το Τμήμα Φιλολογίας απονέμει διδακτορικό δίπλωμα ενιαίο και ανεξαρτήτως κατεύθυνσης. Αυτό δίνει τη μέγιστη δυνατότητα προσαρμογής του στις ανάγκες των υποψηφίων διδασκόντων.

- Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης αυτού του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Το διδακτορικό δίπλωμα σπουδών δεν περιλαμβάνει την παρακολούθηση μαθημάτων, καθώς αποτελείται ουσιαστικά από την εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής του υποψηφίου. Οι διδάσκοντες του τμήματος προσπαθούν να κατευθύνουν τους υποψήφιους διδάκτορες σε θεματικές που έχουν ιδιαίτερο επιστημονικό ενδιαφέρον, που είναι πρωτότυπες και απασχολούν τη σύγχρονη βιβλιογραφία και έχουν και πρακτικές εφαρμογές, εφόσον αυτό αποτελεί και επιθυμία του υποψηφίου.

- Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών;

Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών δημοσιοποιείται ταυτόχρονα με τον Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Τμήματος Φιλολογίας και αναρτάται στη Γραμματεία της Σχολής.

- Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν Διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα;

Οι διδάκτορες του τμήματος συχνά καταλαμβάνουν ακαδημαϊκές θέσεις σε πανεπιστημιακά ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού και σε ερευνητικά ινστιτούτα. Επίσης, κάποιοι από αυτούς απορροφώνται στη μέση εκπαίδευση και έχουν θέσεις διευθυντών ή συμβούλων.

3.3.2. Πώς κρίνετε τη δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών;

- Προσφέρονται μαθήματα διδακτορικού κύκλου; Ποια είναι αυτά;

Οι υποψήφιοι διδάκτορες δεν είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν μαθήματα. Ωστόσο, κάποιες φορές συμμετέχουν στα μεταπτυχιακά μαθήματα, σχετικά με την ειδικότητά τους, που προσφέρονται στο Τμήμα Φιλολογίας ή σε άλλα Τμήματα, μετά από σύσταση της τριμελούς επιτροπής. Επιπλέον, οι υποψήφιοι διδάκτορες παρακολουθούν τις διαλέξεις επιστημόνων από την Ελλάδα και το εξωτερικό που επισκέπτονται το Τμήμα Φιλολογίας είτε στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus είτε μετά από πρόσκληση κάποιου διδάσκοντα, και συμμετέχουν σε ομάδες εργασίας που υπάρχουν σε διάφορες τομείς, π.χ. ομάδες ανάγνωσης και συζήτησης επιστημονικών άρθρων, εργασιών κ.ά.

- Προσφέρονται μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας; Ποια είναι αυτά;

Ο κάθε διδάσκων κατευθύνει τους υποψήφιους διδάκτορες με τους οποίους συνεργάζεται σε σχέση με την ερευνητική μεθοδολογία της ειδικής επιστημονικής περιοχής, στην οποία εκπονείται η διδακτορική διατριβή.

3.3.3. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- Υπάρχει συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών;

Οι τριμελείς και επταμελείς επιτροπές των διδακτορικών διατριβών αποτελούνται από επιστήμονες με συναφή αντικείμενα, προκειμένου να εξασφαλίζεται η άριστη επίβλεψη και αξιολόγηση της διδακτορικής διατριβής. Επίσης, συχνά στις τριμελείς και επταμελείς επιτροπές συμμετέχουν επιστήμονες του εξωτερικού με επιστημονικά αντικείμενα που άπτονται άμεσα του θέματος της διδακτορικής διατριβής των υποψηφίων.

- Πώς παρακολουθείται διαχρονικά η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων;

Για την πρόοδο και την επίδοση των υποψηφίων διδασκόντων υπεύθυνη είναι η τριμελής επιτροπή και κατά κύριο λόγο ο κύριος επόπτης της διατριβής. Η αξιολόγηση των διατριβών γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια των διδακτορικών σπουδών και πραγματοποιείται μέσω συναντήσεων στις οποίες οι υποψήφιοι διδάκτορες παρουσιάζουν την πορεία της έρευνάς τους και λαμβάνουν ανατροφοδότηση από την τριμελή επιτροπή. Επίσης, οι υποψήφιοι διδάκτορες ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε πανελλήνια και διεθνή συνέδρια, συναντήσεις εργασίας μεταπτυχιακών φοιτητών, προκειμένου να γίνεται ευρέως γνωστή η έρευνά τους και να αξιολογείται με διεθνή κριτήρια.

- Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Η αξιολόγηση των υποψηφίων διδασκόντων γίνεται από τριμελή επιτροπή και αυτό διασφαλίζει την αντικειμενικότητά της. Οι υποψήφιοι διδάκτορες παρουσιάζουν την πορεία της έρευνάς τους σε τακτές συναντήσεις με την τριμελή επιτροπή, ενώ η τελική αξιολόγηση γίνεται από επταμελή επιτροπή, η οποία αποτελείται από επιστήμονες συναφούς γνωστικού αντικείμενου και επομένως κατάλληλοι να κρίνουν την

πρωτοτυπία και επιστημονική επάρκεια των διατριβών.

- Εφαρμόζονται κοινές (μεταξύ των διδασκόντων) διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Η αξιολόγηση των υποψηφίων διδασκόντων είναι κοινή μεταξύ των διδασκόντων, υπό την έννοια ότι όλοι οι επιβλέποντες έχουν τακτές συναντήσεις με τους φοιτητές τους στις οποίες τους παρέχεται συστηματική ανατροφοδότηση. Επιπλέον, η τελική αξιολόγηση των διδακτορικών διατριβών είναι κοινή, αφού υπάρχει προφορική υποστήριξη της διατριβής και ακολουθούν ερωτήματα από την επταμελή εξεταστική επιτροπή στα οποία ο υποψήφιος καλείται να απαντήσει με επιστημονικά επιχειρήματα.

- Πώς αξιολογείται η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Δεν αξιολογείται.

- Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της διδακτορικής διατριβής;

Η διαδικασία ανάθεσης της διδακτορικής διατριβής είναι διαφανής καθώς εξαρτάται από αντικειμενικά κριτήρια, όπως είναι ο βαθμός του μεταπτυχιακού διπλώματος, η γραπτή εξέταση σε δύο ξένες γλώσσες, η επιστημονική δραστηριότητα και η προφορική συνέντευξη.

- Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη διδακτορική διατριβή; Ποιες;

Κατά την υποστήριξη της διδακτορικής διατριβής, ο υποψήφιος παρουσιάζει την έρευνά του και στη συνέχεια διατυπώνονται ερωτήματα από την επταμελή επιτροπή προς τον υποψήφιο. Η επαρκής και κριτική παρουσίαση της βιβλιογραφίας, η πρωτοτυπία της έρευνας, η δομή και οργάνωση της διατριβής, η μορφή της, η ορθή παράθεση της βιβλιογραφίας, καθώς και η προφορική υποστήριξη της διατριβής και οι απαντήσεις του υποψηφίου στα ερωτήματα της επταμελούς επιτροπής αποτελούν κριτήρια για τη βαθμολόγηση της διατριβής.

3.3.4. Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων;⁹

- Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων γίνεται με βάση το βαθμό του μεταπτυχιακού τους διπλώματος, την επίδοσή τους στην προφορική συνέντευξη, η οποία στοχεύει να διερευνήσει τις επιστημονικές γνώσεις του υποψηφίου, τη βιβλιογραφική του ενημέρωση και την αφοσίωση του στην επιστημονική έρευνα, την επίδοσή τους σε γραπτή εξέταση δύο ξένων γλωσσών και τη συγγραφική/επιστημονική τους δραστηριότητα. Επίσης, απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή ενός υποψηφίου είναι να διαθέτει μεταπτυχιακό δίπλωμα σπουδών είτε του Τμήματος Φιλολογίας, είτε μεταπτυχιακό τίτλο ανάλογο με αυτούς που προσφέρει το Τμήμα από πανεπιστήμια του εσωτερικού αλλά και του εξωτερικού, εφόσον πρόκειται για αναγνωρισμένα Ιδρύματα. Προκειμένου να γίνει δεκτός ένας υποψήφιος διδάκτορας, είναι απαραίτητο κάποιος διδάσκων να έχει δεχτεί να επιβλέψει τη συγκεκριμένη διδακτορική εργασία και, αφού ο υποψήφιος επιτύχει στην εξεταστική δοκιμασία, απαιτείται να συναινέσει το Τμήμα σε Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης, όπου το θέμα εντάσσεται μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου τόσο ως προς την αποδοχή του προτεινόμενου θέματος όσο και ως προς την σύσταση της τριμελούς επιτροπής για την εποπτεία της διατριβής.

- Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται;

Η επιλογή των υποψηφίων διδασκόντων γίνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

(α) γραπτές εξετάσεις σε δύο ξένες γλώσσες (20%)

(β) διεξοδική συνέντευξη (25%), η οποία στοχεύει στο να διαφανούν οι επιστημονικές γνώσεις του υποψηφίου, η βιβλιογραφική του ενημέρωση και η αφοσίωση του στην επιστημονική έρευνα

(γ) βαθμός μεταπτυχιακού διπλώματος (50%)

(δ) ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα (5%)

- Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων διδασκόντων;¹⁰

Κατά τη διάρκεια των ακ. ετών 2005-2006 μέχρι 2010-2011 έκαναν αίτηση 90 υποψήφιοι για 72 προσφερόμενες θέσεις, ενώ τελικά εγράφησαν 81 (ποσοστό αποδοχής 90%). Για το ακ. έτος 2010-2011 έγιναν 24 αιτήσεις για 12 θέσεις, ενώ ο συνολικός αριθμός των εγγραφέντων ήταν 23 (ποσοστό αποδοχής 96%). Έγινε δεκτός μεγαλύτερος αριθμός υποψηφίων λόγω ισοβαθμίας στην διαδικασία επιλογής.

- Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;

Η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής των φοιτητών δημοσιεύονται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Τμήματος Φιλολογίας, αναρτώνται στη Γραμματεία της Σχολής.

- Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων είναι διαφανής, αφού στηρίζεται σε πολλαπλά κριτήρια και στη δυνατότητα ενός μέλους ΔΕΠ να επιβλέψει τη συγκεκριμένη θεματική.

3.3.5. Πώς κρίνετε την οργάνωση σεμιναρίων και ομιλιών;

- Υπάρχει γενικό σεμινάριο σε τακτική χρονική βάση (εβδομαδιαίο, μηνιαίο) όπου καθηγητές και ερευνητές στο Τμήμα παρουσιάζουν τη δουλειά τους για ενημέρωση των συναδέλφων τους, αλλά και των φοιτητών;

Ο Τομέας Κλασικών Σπουδών διοργανώνει σε τακτική βάση Colloquia που περιλαμβάνουν επιστημονικές συναντήσεις και διαλέξεις από επιφανείς ξένους και Έλληνες επιστήμονες. Ορισμένοι από τους διακεκριμένους ομιλητές που έχουν παρουσιάσει ανακοινώσεις είναι: R. Buxton (Bristol), R. Fowler (Bristol), G. Hutchinson (Oxford), M. Fantuzzi (Macerata and Columbia), F. Montanari (Genova), S. Hornblower (UCL), G. Most (Scuola Normale di Pisa and Chicago), M. Lefkowitz (Wellesley College), Hugh Lloyd-Jones (Oxford), E. Bakker (Yale), B. Zimmermann (Freiburg), Richard Hunter (Cambridge), Greg Nagy (Harvard), Heinz-Gunther Nesselrath (Göttingen), David Konstan (NYU), David Sider (NYU), Phil Mitsis (NYU).

Ο τομέας διοργανώνει επίσης το Ετήσιο Διεθνές Συνέδριο για τις σύγχρονες τάσεις στην Κλασική Φιλολογία. Στο ετήσιο αυτό συνέδριο κάθε φορά προσκαλούνται 30 περίπου διακεκριμένοι επιστήμονες του εξωτερικού προκειμένου να παρουσιάσουν εργασίες. Τα πρακτικά των συνεδρίων αυτών εκδίδονται από τον εκδοτικό οίκο Walter de Gruyter (Βερολίνο)

Στον Τομέα Γλωσσολογίας δεν υπάρχει γενικό σεμινάριο σε τακτική χρονική βάση. Ωστόσο, υπάρχουν σεμινάρια που πραγματοποιούνται κατά περίπτωση, όπως για παράδειγμα προσκλήσεις διδασκόντων στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus ή διδασκόντων από Ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού που συνεργάζονται με διδάσκοντες του τμήματος Φιλολογίας και εργάζονται σε θέματα απόλυτα συναφή με αυτά των υποψηφίων διδασκόντων. Επίσης, στον Τομέα Γλωσσολογίας συχνά διοργανώνονται ομάδες ανάγνωσης και συζήτησης άρθρων που σχετίζονται με τα θέματα των διδακτορικών διατριβών ή στις ομάδες αυτές οι υποψήφιοι διδάκτορες παρουσιάζουν την εξέλιξη της έρευνάς τους και λαμβάνουν ανατροφοδότηση. Τέλος, από το 1980, ο Τομέας οργανώνει ετήσιο διεθνές συνέδριο με αντικείμενο τη γλωσσολογική μελέτη της Ελληνικής, τα πρακτικά του οποίου δημοσιεύονται με τον τίτλο «Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα».

⁹ Συμπληρώστε τον Πίνακα 5.

¹⁰ Η ερώτηση αυτή μπορεί να απαντηθεί με βάση τα στοιχεία που συμπληρώσατε στον Πίνακα 5.

Στον Τομέα ΜΝΕΣ, στο πλαίσιο του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών, οργανώνονται συστηματικά, σε εβδομαδιαία βάση, επιστημονικά σεμινάρια και λογοτεχνικές συναντήσεις με πλήθος ομιλητών. Αναλυτικός κατάλογος με αυτές τις δραστηριότητες των τελευταίων ετών, περιλαμβάνεται στο σχετικό Παράρτημα.

- Υπάρχει δυνατότητα πρόσκλησης ομιλητών από άλλα παν/μια και ερευνητικά κέντρα για να δώσουν ομιλίες και να ενημερώσουν για το έργο τους;

Υπάρχει αυτή η δυνατότητα, κάτι που φαίνεται και στην προηγούμενη παράγραφο. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι τα σχετικά κονδύλια είναι ιδιαίτερα μικρά, για να αποκτήσει αυτή η πρακτική συστηματικότητα.

3.3.6. Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών;

- Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στις 7μελείς και 3μελείς επιτροπές; Σε ποιο ποσοστό; Στις τριμελείς και επταμελείς επιτροπές των υποψήφιων διδασκόντων δεν συμμετέχουν διδάσκοντες από το εξωτερικό.

- Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδασκόντων;

Στο τμήμα Φιλολογίας φοιτούν αλλοδαποί υποψήφιοι διδάκτορες σε ποσοστό περίπου 10%.

- Παρέχεται δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα;

Παρέχεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος.

- Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Το τμήμα Φιλολογίας συμμετέχει εντατικά στα προγράμματα ERASMUS, μέσω των οποίων οι υποψήφιοι διδάκτορες μπορούν να επισκέπτονται ιδρύματα του εξωτερικού για βιβλιογραφική ενημέρωση και ερευνητική συνεργασία με επιστήμονες του εξωτερικού. Τα τελευταία τρία χρόνια οι υποψήφιοι διδάκτορες κάνουν χρήση και του προγράμματος Erasmus Placement, το οποίο τους παρέχει τη δυνατότητα να επισκέπτονται πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικά ινστιτούτα, προκειμένου να συμμετέχουν σε προγράμματα, να συνεργάζονται με ερευνητές του εξωτερικού και να εκπονούν ένα είδος άσκησης (internship).

- Παρέχονται από το Τμήμα κίνητρα στους υποψήφιους διδάκτορες για την συμμετοχή τους σε διεθνή «Θερινά Προγράμματα» (summer schools), διεθνή ερευνητικά συνέδρια, υποβολή άρθρων σε έγκριτα περιοδικά, κλπ.;

Οι υποψήφιοι διδάκτορες ενθαρρύνονται από τους διδάσκοντες να συμμετέχουν σε θερινά σχολεία, διεθνή συνέδρια και να υποβάλλουν άρθρα σε έγκριτα περιοδικά.

- Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών; Ποιες;

Δεν υπάρχουν. Ωστόσο, το Τμήμα Φιλολογίας οργανώνει σε ετήσια βάση συνέδρια στο χώρο των κλασικών σπουδών, της γλωσσολογίας, της μεσαιωνικής, της νεοελληνικής φιλολογίας και της συγκριτικής γραμματολογίας και θεωρίας της λογοτεχνίας και διαθέτει επιστημονική επετηρίδα. Τα συνέδρια αυτά έχουν διεθνή απήχηση και μεγάλη συμμετοχή. Αποτελούν σημεία αναφοράς των κλασικών σπουδών, της γλωσσολογίας, της μεσαιωνικής και της νεοελληνικής και συγκριτικής φιλολογίας. Το Τμήμα θα ενισχύσει τον περαιτέρω διεθνή προσανατολισμό των συνεδρίων αυτών, με την προϋπόθεση ότι θα υπάρξει και η οικονομική τους ενίσχυση. Οι υποψήφιοι διδάκτορες καλούνται να παρακολουθούν αυτά τα συνέδρια και να τα συμμετέχουν ενεργά. Επίσης οργανώνονται colloquia σε εβδομαδιαία ή δεκαπενθήμερη βάση, στα οποία οι υποψήφιοι διδάκτορες καλούνται να συμμετέχουν και να παρουσιάσουν την εν εξελίξει έρευνά τους.

4. Διδακτικό έργο

4.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού;

- Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές; Πώς εφαρμόζεται;

Οι φοιτητές αξιολογούν τους διδάσκοντες μέσω ενός ερωτηματολογίου που διανέμεται στους φοιτητές από τους διδάσκοντες στα μαθήματα. Η ανταπόκριση διδασκόντων και φοιτητών υπήρξε πολύ μικρή και δεν συγκεντρώθηκε ικανοποιητικός αριθμός απαντήσεων που να επιτρέπουν την εξαγωγή ασφαλών στατιστικών συμπερασμάτων.

- Πώς αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές;

Τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια συλλέγονται από την αρμόδια επιτροπή αξιολόγησης και στη συνέχεια επιτελείται η σχετική επεξεργασία. Οι διδάσκοντες αξιοποιούν τα στατιστικά αποτελέσματα τα οποία τους κοινοποιεί η αρμόδια επιτροπή, με σκοπό τη βελτίωση της διδασκαλίας τους και της εκπαιδευτικής διαδικασίας εν γένει.

- Ποιος είναι ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

Όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν τουλάχιστον 6 ώρες διδασκαλίας προπτυχιακών και μεταπτυχιακών μαθημάτων την εβδομάδα. Ορισμένα έχουν 9 ώρες διδασκαλίας. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στις ώρες αυτές δεν συμπεριλαμβάνονται οι ώρες συνεργασίας των μελών ΔΕΠ με τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, που αυτοί εποπτεύουν, καθώς επίσης και οι ώρες που χρειάζονται για την καθοδήγηση εργασιών, παρουσιάσεων και άλλου τύπου προπτυχιακών ασκήσεων.

- Πόσα από τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δίδαξαν 32 μέλη από το σύνολο ακαδημαϊκού προσωπικού.

- Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες/βραβεία διδασκαλίας;

Το Τμήμα Φιλολογίας δεν διαθέτει θεσμοθετημένα βραβεία διδασκαλίας. Μια τέτοια πρωτοβουλία θα ήταν καλό να αναληφθεί από την κεντρική διοίκηση του πανεπιστημίου και όχι από μεμονωμένα τμήματα.

- Συνεισφέρουν στο διδακτικό έργο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος και σε τί ποσοστό;

Συχνά καλούνται μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες να παρουσιάσουν τμήματα της έρευνάς τους σε προπτυχιακά και μεταπτυχιακά μαθήματα καθώς επίσης και σε σεμινάρια / colloquia που οργανώνουν οι επιμέρους τομείς του Τμήματος. Στο πλαίσιο επίσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, παρέχεται η δυνατότητα σε σημαντικό αριθμό μεταπτυχιακών φοιτητών να επιτηρούν, κατά τη διεξαγωγή των εξετάσεων του Τμήματος, με απώτερο στόχο να αποκτήσουν πολύτιμη εξεταστική εμπειρία.

4.2. Πώς κρίνετε την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας;¹¹

- Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται;

Οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται εξαρτώνται από τη φύση του εκάστοτε μαθήματος, τη μορφή των παραδόσεων, αλλά και το είδος των ερευνητικών εργασιών (ατομικών ή ομαδικών) που ανατίθενται στους φοιτητές. Υιοθετούνται επίσης τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας.

- Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων;

Κάθε Μάιο το περιεχόμενο των μαθημάτων του επόμενου ακαδημαϊκού έτους αξιολογείται από τους διδάσκοντες σε γενικές συνελεύσεις των οικείων Τομέων, ανταλλάσσονται απόψεις μεταξύ των μελών και στη συνέχεια το νέο πρόγραμμα εγκρίνεται από τη Γ.Σ. των Τομέων του Τμήματος. Κατά την τελευταία επικαιροποίηση του προγράμματος το περιεχόμενο ορισμένων μαθημάτων επαναπροσδιορίστηκε, και επίσης προστέθηκαν και νέα μαθήματα.

- Ποιο είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις;

Κατά μέσο όρο συμμετέχει στις εξετάσεις περίπου το 60% των φοιτητών από αυτούς που εγγράφονται σε κάθε μάθημα. Αναλυτικά στοιχεία για κάθε μάθημα παρουσιάζονται στον πίνακα 12.2.

¹¹ Συμπληρώστε τους Πίνακες 6 και 7.

- Ποια είναι τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις;

Οι φοιτητές που εξετάζονται επιτυχώς κατά τις εξετάσεις της κύριας και επαναληπτικής περιόδου αποτελούν κατά μέσο όρο το 37,23% (του συνόλου των εγγεγραμμένων) ή το 62,42% (επί του αριθμού των συμμετεχόντων στις εξετάσεις). Αναλυτικά στοιχεία για κάθε μάθημα παρουσιάζονται στον πίνακα 12.2.

- Ποιος είναι ο μέσος βαθμός πτυχίου;

Ο μέσος βαθμός πτυχίου κατά τη διάρκεια των ακ. ετών 2005-2006 - 2010-2011 είναι 6,75. Αναλυτικά στοιχεία παρέχονται στον πίνακα 6.

- Ποια είναι η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου;

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 7 ο μέσος χρόνος που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου ανέρχεται σε 5,5 κατά προσέγγιση έτη.

4.3. Πώς κρίνετε την οργάνωση και την εφαρμογή του διδακτικού έργου;

- Πώς γνωστοποιείται στους φοιτητές η ύλη των μαθημάτων στην αρχή του εξαμήνου;

Η ύλη των μαθημάτων γνωστοποιείται με ειδικό πλάνο μαθήματος (syllabus) το οποίο ανακοινώνεται στο 1ο μάθημα του εξαμήνου. Το πλάνο αυτό συχνά αναρτάται και στην ιστοσελίδα του τμήματος.

- Περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;

Οι μαθησιακοί στόχοι καθώς και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα γνωστοποιούνται στους φοιτητές από το πρώτο μάθημα προφορικά και συχνά σε έντυπη μορφή με την διανομή του ειδικού πλάνου μαθήματος (syllabus).

- Υπάρχει διαδικασία μέτρησης της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων;

Η μέτρηση της επίτευξης των μαθησιακών στόχων γίνεται στο πλαίσιο των εξετάσεων των μαθημάτων στο τέλος του εξαμήνου, αλλά και μέσω του ελέγχου των εργασιών ή των πρακτικών ασκήσεων που εκπονούν οι φοιτητές κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

- Σε ποιο βαθμό τηρείται το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων;

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων τηρείται με ακρίβεια.

- Είναι ορθολογική η οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων;

Η οργάνωση και η δομή του ωρολογίου προγράμματος είναι ορθολογική στο μέτρο του εφικτού καθώς ο αριθμός των αιθουσών διδασκαλίας δεν είναι επαρκής. Η επιτροπή προγράμματος φροντίζει ώστε να μην συμπιέτουν μαθήματα υποχρεωτικά.

- Πόσα (και ποια) από τα βασικά εισαγωγικά Μαθήματα διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων;

Επειδή τα βασικά εισαγωγικά μαθήματα προσφέρονται σε μεγάλα ακροατήρια, σε ποσοστό περίπου 25% οι φοιτητές διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων. Αναλυτικά προσφέρονται 21 υποχρεωτικά μαθήματα το χειμερινό εξάμηνο και 17 το εαρινό, που διδάσκονται από 16 και 17 μέλη των δύο ανώτερων βαθμίδων αντίστοιχα. Τα μαθήματα αυτά είναι:

(ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ) ΑΕΦ 101, ΑΕΦ 105, ΑΕΦ 107, ΛΦΙ 125, ΛΙΦ 127, ΛΦΙ 129, ΝΕΦ 201, ΝΕΦ 202, ΝΕΦ 203, ΝΕΦ 204, ΝΕΦ 206, ΝΕΦ 208, ΝΕΦ 209, ΝΕΦ 210, ΜΕΦ 221, ΓΣΓ 228, ΘΕΛ 231, ΘΕΛ 235, ΓΛΩ 301, ΓΛΩ 302, ΓΛΩ 303

(ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ) ΑΕΦ 102, ΑΕΦ 103, ΑΕΦ 104, ΑΕΦ 106, ΛΦΙ 126, ΛΦΙ 128, ΝΕΦ 202, ΝΕΦ 203, ΝΕΦ 205, ΝΕΦ 206, ΝΕΦ 207, ΜΕΦ 222, ΜΕΦ 223, ΓΣΓ 231, ΓΛΩ 303, ΓΛΩ 304, ΓΛΩ 305

- Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο;

Όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα τα οποία εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους αντικείμενο.

4.4. Πώς κρίνετε τα εκπαιδευτικά βοηθήματα;

- Είδη και αριθμός βοηθημάτων (π.χ. βιβλία, σημειώσεις, υλικό σε ιστοσελίδες, κλπ) που διανέμονται στους φοιτητές.

Στους φοιτητές συνιστώνται περισσότερα του ενός εκπαιδευτικά βοηθήματα. Στα περισσότερα μαθήματα διανέμεται βιβλίο και δίνονται συμπληρωματικές σημειώσεις κατά τη διάρκεια του εξαμήνου (σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα του Τμήματος ή στην πλατφόρμα Blackboard που είναι ένα διαδικτυακό εκπαιδευτικό περιβάλλον, το οποίο παρέχει το πανεπιστήμιο).

- Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης των βοηθημάτων; Πώς εφαρμόζεται;

Οι διδάσκοντες αποφασίζουν κάθε φορά αν ένα νέο εγχειρίδιο ανταποκρίνεται περισσότερο ικανοποιητικά στους σκοπούς του μαθήματος, και αναλόγως το αντικαθιστούν. Σε περιπτώσεις συνδιδασκαλίας μαθημάτων η επικαιροποίηση των βοηθημάτων αποφασίζεται από κοινού από τους διδάσκοντες. Όλες οι αποφάσεις για το πρόγραμμα μαθημάτων εγκρίνονται από τις γενικές συνελεύσεις του οικείου Τομέα και του Τμήματος

- Πώς και πότε συγκεκριμένα διατίθενται τα βοηθήματα;

Τα βιβλία διανέμονται από τους εκδοτικούς οίκους στην αρχή του εξαμήνου, και τα συμπληρωματικά ηλεκτρονικά βοηθήματα αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος ή στην πλατφόρμα Blackboard κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

- Ποιο ποσοστό της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τα βοηθήματα;

Συνήθως ένα μεγάλο ποσοστό της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τα υπάρχοντα εγχειρίδια. Ωστόσο, σημαντικό μέρος της διδασκαλίας αποτελεί η προσωπική συμβολή του διδάσκοντος, καθώς η διδασκαλία αποτελεί τμήμα της ερευνητικής διαδικασίας

- Παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων;

Οι διδάσκοντες παρέχουν βιβλιογραφία σχετική με το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος, η οποία ανακοινώνεται στους φοιτητές ήδη στο 1ο μάθημα του εξαμήνου και αναρτάται στην ιστοσελίδα του τμήματος.

4.5. Πώς κρίνετε τα διαθέσιμα μέσα και υποδομές;

- Αίθουσες διδασκαλίας:

(α) Αριθμός και χωρητικότητα.

Όπως διατυπώθηκε και παραπάνω, στο κτήριο της Φιλοσοφικής στεγάζονται περισσότερα του ενός Τμήματα. Στο Τμήμα Φιλολογίας ανήκουν δύο μικρές αίθουσες διδασκαλίας, μια πολύ μικρή αίθουσα σεμιναρίων, μια μεγάλη αίθουσα και δύο αμφιθέατρα

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα.

Οι αίθουσες δεν επαρκούν και το Τμήμα αναγκάζεται να λειτουργεί καθημερινά σε τετραζωνική βάση προγράμματος. Οι αίθουσες είναι αρκετά πεπαλαιωμένης κατασκευής συχνά χωρίς δεν διαθέτουν τον απαραίτητο υλικοτεχνικό εξοπλισμό.

(γ) Βαθμός χρήσης.

Καθημερινά σε τετραζωνική βάση προγράμματος

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού.

Ο εξοπλισμός δεν είναι επαρκής και χρειάζεται ενίσχυση, κυρίως όσον αφορά στα ηλεκτρονικά μέσα

- Εκπαιδευτικά εργαστήρια:

Η αίθουσα 423 για το εργαστήριο Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

15 θέσεις εργασίας Η/Υ

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων.

Η αίθουσα είναι περιορισμένης χωρητικότητας, γιατί ο αριθμός των φοιτητών του Τμήματος είναι εξαιρετικά μεγάλος (1000 περίπου φοιτητές για 20 θέσεις εργασίας)

(γ) Βαθμός χρήσης.

Καθημερινή βάση λειτουργίας κάθε Δευτέρα, Τρίτη και Πέμπτη από τις 9 π.μ. έως τις 3 μ.μ. και κάθε Τετάρτη και Παρασκευή από τις 9 π.μ. έως τις 5μ.μ.

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού.

Οι θέσεις του εργαστηρίου είναι περιορισμένες και, ως εκ τούτου, απαιτείται η εύρεση μεγαλύτερου χώρου. Είναι απαραίτητη επίσης η ποσοτική, αλλά και η ποιοτική ενίσχυση του ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

(ε) Επάρκεια αποθηκών (εργαστηριακού εξοπλισμού, αντιδραστηρίων, κλπ)

Η αίθουσα του εργαστηρίου δεν διαθέτει αποθηκευτικό χώρο

- Είναι διαθέσιμα τα εκπαιδευτικά εργαστήρια για χρήση εκτός προγραμματισμένων ωρών;

Η νησίδα Η/Υ του εργαστηρίου Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών προσφέρεται για μαθήματα και εκτός ωραρίου λειτουργίας.

- Επάρκεια και ποιότητα των χώρων και του εξοπλισμού των κλινικών.

- Σπουδαστήρια:

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

Τρία σπουδαστήρια με συνολικά 12 υπολογιστές, τρεις εκτυπωτές και έξι φωτοτυπικά μηχανήματα.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων.

Οι χώροι των σπουδαστηρίων είναι σχετικά επαρκείς. Ωστόσο, είναι απαραίτητη η περαιτέρω ενίσχυσή τους με ηλεκτρονικό εξοπλισμό, καθώς και η ανανέωση των επίπλων. Σημαντικότερη όμως είναι η τακτική ενημέρωσή και ο εμπλουτισμός των Σπουδαστηρίων με νεότερα επιστημονικά βιβλία και περιοδικά, τα οποία για τις ανθρωπιστικές σπουδές αποτελούν τα απαραίτητα ερευνητικά εργαλεία

(γ) Βαθμός χρήσης.

Σε καθημερινή βάση από τις 8.30π.μ. έως τις 8μ.μ.

- Προσωπικό Διοικητικής/Τεχνικής/Ερευνητικής Υποστήριξης

(α) Αριθμός και ειδικότητες

20 υπάλληλοι από τους οποίους οι 15 είναι διοικητικοί, και 5 Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ.

Οι 5 Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ και 2 διοικητικοί υπάλληλοι απασχολούνται στα Σπουδαστήρια/Βιβλιοθήκες

Από τους υπόλοιπους διοικητικούς υπαλλήλους, 6 απασχολούνται στη Γραμματεία του Τμήματος, 6 στις Γραμματείες των Τομέων και 1 στο Εργαστήριο Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών.

(β) Επάρκεια ειδικοτήτων

Θα βελτιώνει τη λειτουργία του Σπουδαστηρίου, η πρόσληψη περισσότερο εξειδικευμένου βιβλιοθηκονομικού προσωπικού.

4.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών;

- Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην παρουσίαση των μαθημάτων; Πώς;

Τα μαθήματα κάθε έτους παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Φιλολογίας (www.lit.auth.gr). Υπάρχει ξεχωριστή ιστοσελίδα για κάθε μάθημα, στην οποία αναρτώνται, κατά περίπτωση, η περιγραφή του μαθήματος, το CORPUS των κειμένων, βοηθητικό υλικό για το μάθημα, ύλη κλπ.

- Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στη διδασκαλία; Πώς;

Γίνεται χρήση και αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει το διαδίκτυο (πχ. ηλεκτρονικές βάσεις βιβλιογραφίας). Ορισμένοι διδάσκοντες χρησιμοποιούν στα μαθήματα τους υπολογιστή και προβολέα. Κάποιες αίθουσες έχουν την δυνατότητα ενσύρματης ή ασύρματης πρόσβαση στο διαδίκτυο, και έχουν εξοπλιστεί με πίνακες για προβολή διαφανειών.

- Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην εργαστηριακή εκπαίδευση; Πώς;

Οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν ένα επιπλέον μάθημα (εργαστήριο) υπολογιστών που προσφέρεται από το Τμήμα.

- Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην αξιολόγηση των φοιτητών; Πώς;

Χρησιμοποιήθηκαν πρώτη φορά το ακ. έτος 2011-2012 για τη διενέργεια εξετάσεων (προόδου), μέσω της πλατφόρμας Blackboard (διαδικτυακό εκπαιδευτικό περιβάλλον) και ευελπιστούμε για την επέκταση της χρήσης τους και σε άλλα μαθήματα.

- Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην επικοινωνία των φοιτητών με τον διδάσκοντα; Πώς;

Οι διδάσκοντες επικοινωνούν με τους φοιτητές μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αναρτούν ανακοινώσεις στην ιστοσελίδα του Τμήματος και ορισμένοι από αυτούς χρησιμοποιούν επίσης πρόγραμμα με το οποίο παρέχεται η δυνατότητα τηλεφωνίας μέσω Internet (skype).

- Ποιο το ύψος των επενδύσεων του Τμήματος σε ΤΠΕ κατά την τελευταία πενταετία; 88000 ευρώ σε υπολογιστές κτλ από το ΕΠΕΑΕΚ

4.7. Πώς κρίνετε την αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και τη μεταξύ τους συνεργασία;

- Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματα.

Περίπου 1/25

- Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια.

Περίπου 15 θέσεις εργασίας Η/Υ για 1000 περίπου φοιτητές

- Έχουν οι διδάσκοντες ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές; Τις τηρούν; Αξιοποιούνται από τους φοιτητές;

Οι ώρες συνεργασίας των διδασκόντων αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και έξω από τα γραφεία τους στην αρχή κάθε εξαμήνου. Οι ώρες συνεργασίας αξιοποιούνται από τους φοιτητές

4.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα;

- Πώς μεθοδεύεται η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας);

Οι φοιτητές ενημερώνονται για όλα τα διαθέσιμα ερευνητικά εργαλεία (Βάσεις OPAC, βάσεις δεδομένων, L'annee Philologique, TLG, PHI-Latin) και καθοδηγούνται στην εκπόνηση ερευνητικών δοκιμίων στο πλαίσιο των φροντιστηρίων

- Παρέχεται στους φοιτητές δυνατότητα συμμετοχής σε ερευνητικά έργα;

Με βάση το ισχύον καθεστώς λειτουργίας του Τμήματος οι δυνατότητες συμμετοχής των προπτυχιακών φοιτητών σε ερευνητικά προγράμματα είναι περιορισμένες. Ωστόσο, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν πιο συστηματικά, προσφέροντας κάποιας μορφής αμειβόμενο έργο σε ερευνητικά προγράμματα που αναλαμβάνει να υλοποιήσει το Τμήμα. (Ενότητα 5.2).

4.9. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο;

- Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Το Τμήμα έχει συνάψει μια σειρά από συνεργασίες με τα παρακάτω εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού:

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

Σχολείο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας

Σύλλογος Αποφοίτων της Φιλοσοφικής Σχολής «Φιλολογος»

Όλα τα ομοειδή Τμήματα των Πανεπιστημίων της χώρας

Το Τμήμα έχει μόνιμη συνεργασία με όλους τους παραπάνω φορείς καθώς πολλά μέλη των φορέων

αυτών που ασκούν εποπτικές θέσεις προέρχονται από το Τμήμα. Στο πλαίσιο των παραπάνω

συνεργασιών, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματός μας καλούνται να δώσουν διαλέξεις ή να προσφέρουν κάποιο προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό μάθημα της ειδικότητάς τους.

- Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Το Τμήμα έχει συνάψει συμφωνίες με ένα μεγάλο αριθμό ερευνητικών κέντρων του εξωτερικού (Ενότητα 5.6):

La Trobe University, University of Salzburg, Bulgarian Academy of Sciences, University of St. Kliment Ohridski, State Byelorussia University & State Technological University, University of York (Canada), University Marc Bloch of Strasbourg I, Shota Rustaveli University of Batumi, University of Cologne, University of Leipzig, Universidad Nacional Autonoma de Mexico, University of Lodz, Lomonosov State University, Kuban State University, University of Belgrade, University of Novi Sad, Comenius University, Kiev National 'Taras Shevchenko' University, Ivan Frako State University in Lviv, Odessa National State University, National Tavrida University, The Ohio State University, University of Reading, University of Konstanz, University of Potsdam, Max Planck Institute of Nijmegen, Freie Universität Berlin, Österreichische Akademie der Wissenschaften.

Οι συμφωνίες αυτές συνίστανται κυρίως σε συνεργασίες Μελών ΔΕΠ του Τμήματος με συναδέλφους που εργάζονται σε ιδρύματα του εξωτερικού. Οι συνεργασίες αυτές έχουν ως στόχο τους την προώθηση της έρευνας και τη βελτίωση των διδακτικών μεθόδων.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΙΑΣΩΝ», το Τμήμα έχει επίσης αναπτύξει συνεργασίες με δεκαέξι (16) πανεπιστήμια της Παρευξείνιας Ζώνης (Ρωσία, Ουκρανία, Γεωργία), με στόχο την ίδρυση ή την πρακτική ενίσχυση πυρήνων ελληνικών σπουδών στο πρόγραμμα σπουδών τους, που να οδηγεί στη λήψη επίσημου πτυχίου αναγνωρισμένου από τις επίσημες αρχές των κρατών τους (Ενότητα 5.2).

- Αναπτύσσονται συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς;

Μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετέχουν στην παραγωγή διδακτικών εγχειριδίων της αρχαίας και νέας ελληνικής για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο). Επίσης, ο Τομέας Γλωσσολογίας έχει αναλάβει το πρόγραμμα «Εκπαίδευση αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών» στα πλαίσια του οποίου υπάρχει συνεργασία με σχολικές μονάδες όλης της Ελλάδας, συνεργασία με εκπαιδευτικούς όλων των σχολικών βαθμίδων, πραγματοποίηση επιμορφωτικών ημερίδων για τους εκπαιδευτικούς καθώς και παραγωγή γλωσσοδιδασκτικού υλικού.

4.10. Πώς κρίνετε την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;¹²

- Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας;

Το Τμήμα ενθαρρύνει την κινητικότητα των μελών του. Τα μέλη ΔΕΠ και οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα μετακίνησης μέσω των διαπανεπιστημιακών προγραμμάτων συνεργασίας Erasmus. Ειδικότερα τα μέλη ΔΕΠ μπορούν να μετακινηθούν και μέσω των ειδικών συμφωνιών που έχει συνάψει το Τμήμα με άλλα ιδρύματα του εξωτερικού

- Πόσες και ποιες συμφωνίες έχουν συναφθεί για την ενίσχυση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών;

Στο πλαίσιο Erasmus το Τμήμα Φιλολογίας έχει συνάψει διμερείς συμφωνίες με 62 ιδρύματα του εξωτερικού. Αναλυτικά οι συμφωνίες είναι οι ακόλουθες:

Albert-Ludwigs-Universität Freiburg im Breisgau, Freie Universität Berlin, Georg-August-Universität Göttingen, Johannes Gutenberg-Universität Mainz, Julius-Maximilians-Universität Würzburg, Katholieke Universiteit Leuven, King's College London, University of London, Lancaster University, Ludwig-Maximilians-Universität München, Masarykova Univerzita v Brne, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet, Nov Bulgarski Universitet, Panepistimio Kyprou, Plovdivski Universitet 'Paisii Hilendarski', Rijksuniversiteit Groningen, Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg, Sofiiski Universitet 'Sveti Kliment Ohridski', Universidad de Alicante, Universidad de Granada, Universidad de Huelva, Universidad de Murcia, Universidad de Oviedo, Universidade de Coimbra, Università degli Studi 'Ca' Foscari' di Venezia, Università degli Studi di Catania, Università degli Studi di Firenze, Università degli Studi di Genova, Università degli Studi di L'Aquila, Università degli Studi di Macerata, Università degli Studi di Modena e Reggio Emilia, Università degli Studi di Napoli Federico II, Università degli Studi di Sassari, Università degli Studi di Torino, Università degli Studi di Trieste, Università degli Studi di Udine, Universität des Saarlandes, Universität Hamburg, Universität Konstanz, Universität Leipzig, Universitat Pompeu Fabra, Universität Potsdam, Universität Salzburg, Universität Trier, Universität Wien, Universitatea 'Alexandru Ioan Cuza', Université Charles de Gaulle - Lille III, Université de Caen Basse-Normandie, Université de Franche-Comté, Université de Genève, Université de Paris-Sorbonne (Paris IV), Université de Strasbourg, Université Paris 13 - Paris Nord, Université Stendhal - Grenoble 3, Universiteit Gent, Universiteit van Amsterdam, University College London, University of London, University of Birmingham, University of Leeds, Univerzita Komenskeho v Bratislave, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Vilniaus Universitetas, Westfälische Wilhelms-Universität Münster.

Σε μεταπτυχιακό επίπεδο τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα ΜΝΕΣ έχουν συνεργασία με το Τμήμα Ελληνικών Σπουδών του Freie Universität Berlin.

Τέλος, το Τμήμα έχει επίσης συνάψει σύμφωνο εκπαιδευτικής συνεργασίας και επιστημονικών ανταλλαγών με ιδρύματα εκτός ΕΕ, όπως το New York University.

- Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Όπως προκύπτει από τους Πίνακες 9 και 11, κατά την τελευταία πενταετία μετακινήθηκαν 47 μέλη προς άλλα Ιδρύματα του Εξωτερικού.

- Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Κατά την τελευταία πενταετία μετακινήθηκαν προς το Τμήμα 10 μέλη άλλων Ιδρυμάτων. (Πίνακες 9 και 11)

- Πόσοι φοιτητές του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Οι φοιτητές του Τμήματος που μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα μέσω του προγράμματος Erasmus κατά την τελευταία πενταετία ήταν 123 (Πίνακες 9 και 11).

- Πόσοι φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Κατά την τελευταία πενταετία μετακινήθηκαν προς το Τμήμα, στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus, 169 φοιτητές (Πίνακες 9 και 11).

- Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα;

¹² Συμπληρώστε τον Πίνακα 9.

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

Το Τμήμα έχει διασφαλίσει διαδικασίες αναγνώρισης του έργου που έχει πραγματοποιηθεί σε άλλο Ίδρυμα. Ο υπεύθυνος του προγράμματος Erasmus αξιολογεί το πιστοποιητικό μαθημάτων που προσκομίζουν οι φοιτητές που έχουν μετακινηθεί και προτείνει στο ΔΣ του Τμήματος την αντιστοίχιση των μαθημάτων με μαθήματα του δικού μας προγράμματος σπουδών, μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων. Όσον αφορά στα υπόλοιπα προγράμματα η κινητικότητα διασφαλίζεται από τον αρμόδιο κινητικότητας που έχει ορίσει το Τμήμα για κάθε συμφωνία χωριστά

- Πόσο ικανοποιητική είναι η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους;

Όπως γίνεται κατανοητό, το Τμήμα δεν μπορεί να έχει ακριβή εικόνα για την ικανοποιητική ή μη στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Η συνεργασία μας ωστόσο έχει αποδειχτεί εξαιρετικά ικανοποιητική.

- Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;

Το Τμήμα αναλαμβάνει την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας. Όλα τα προγράμματα κινητικότητας που αφορούν στο Τμήμα Φιλολογίας αναρτώνται στους πίνακες ανακοινώσεων, αλλά και στην ιστοσελίδα του Τμήματος (από το 2009). Στο πλαίσιο των συμφωνιών με ιδρύματα εκτός Erasmus την σχετική ενημέρωση αναλαμβάνει ο οικείος Τομέας.

- Οργανώνονται εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές από άλλα Ιδρύματα;

Το Τμήμα δεν έχει προβλέψει ως τώρα κάποια θεσμοθετημένη εκδήλωση υποδοχής των αλλοδαπών φοιτητών, κάτι ανάλογο, δηλαδή, με την τελετή υποδοχής των νέων φοιτητών κάθε χρόνο, την οποία οργανώνει ο πρόεδρος του Τμήματος και στην οποία συμμετέχουν οι Διευθυντές όλων των Τομέων. Ωστόσο, οργανώνονται συγκεντρώσεις υποδοχής, οι οποίες έχουν ως βασικό τους στόχο την ενημέρωση των αλλοδαπών φοιτητών αναφορικά με το Τμήμα, το Πανεπιστήμιο και τη ζωή στην πόλη γενικότερα. Η ενημέρωση αυτή γίνεται κάθε φορά από τον εκάστοτε υπεύθυνο του προγράμματος Erasmus

- Πώς υποστηρίζονται οι εισερχόμενοι φοιτητές;

Οι εισερχόμενοι φοιτητές συναντώνται με τους συντονιστές των προγραμμάτων, οι οποίοι τους ενημερώνουν για το πρόγραμμα σπουδών και μαθημάτων

- Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές;

Η γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων του Τμήματος είναι η ελληνική. Ωστόσο, στους αλλοδαπούς φοιτητές, οι οποίοι δεν έχουν επαρκή γνώση της γλώσσας, παρέχεται η δυνατότητα να συζητούν με τον διδάσκοντα ζητήματα σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος σε άλλη γλώσσα πλην της ελληνικής

- Υπάρχει πρόσθετη (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομική ενίσχυση των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας;

Το Τμήμα δεν διαθέτει κονδύλια πέρα από αυτά που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία του και έτσι δεν είναι σε θέση ενισχύσει οικονομικά φοιτητές που συμμετέχουν σε προγράμματα ανταλλαγής. Στο πλαίσιο του Erasmus και των λοιπών προγραμμάτων που ελέγχονται από το ΙΚΥ οι φοιτητές λαμβάνουν τις προβλεπόμενες από τον κανονισμό του ιδρύματος αμοιβές ή αποζημιώσεις. Όσον αφορά στα υπόλοιπα προγράμματα, καταβάλλονται κυρίως η αποζημίωση για τα έξοδα μετάβασης και διαμονής.

- Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;

Το Τμήμα έχει συνάψει ένα μεγάλο αριθμό συμφωνιών με ιδρύματα του εξωτερικού, με στόχο την κινητικότητα φοιτητών και μελών του διδακτικού προσωπικού. Στο πλαίσιο αυτό το Τμήμα έχει συνάψει 68 συμφωνίες Erasmus (σύντομα επίκειται η υπογραφή 4 επιπλέον συμφωνιών). Το Τμήμα έχει συνεργασίες με ένα σημαντικό αριθμό ιδρυμάτων και εκτός ΕΕ. Τέλος, το Τμήμα έχει συνάψει σύμφωνο εκπαιδευτικών ανταλλαγών με το New York University. Όλες αυτές οι συνεργασίες καταδεικνύουν την εξωστρέφεια του Τμήματος, το ιδιαίτερο, δηλαδή, ενδιαφέρον που αυτό αποδίδει στην κινητικότητα των φοιτητών και μελών ΔΕΠ.

- Πώς ελέγχεται η ποιότητα (και όχι μόνον η ποσότητα) της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού;

Η κινητικότητα ελέγχεται από τις επιτροπές έλεγχου και εξασφάλισης της κινητικότητας που ορίζει το Τμήμα, ενώ σε επίπεδο Erasmus ο έλεγχος γίνεται από τον υπεύθυνο Erasmus και το σχετικό γραφείο Erasmus του ΑΠΘ

5. Ερευνητικό έργο

5.1. Πώς κρίνετε την προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος;

- Υπάρχει συγκεκριμένη ερευνητική πολιτική του Τμήματος; Ποια είναι;

Η ερευνητική πολιτική του Τμήματος έχει ως στόχο την προαγωγή της έρευνας στα τρία βασικά γνωστικά αντικείμενα τα οποία θεραπεύει το Τμήμα Φιλολογίας: Κλασικές Σπουδές, Μεσαιωνική & Νεοελληνική Φιλολογία και Γλωσσολογία. Από το 2006 στο Τμήμα λειτουργεί το εργαστήριο Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών το οποίο παρέχει ηλεκτρονική υποστήριξη για τις διδακτικές και ερευνητικές ανάγκες του Τμήματος Φιλολογίας.

- Πώς παρακολουθείται η υλοποίηση της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;

Η ερευνητική πολιτική του Τμήματος παρακολουθείται από τον Τομέα και τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, από τις κρίσεις για εξέλιξη των υπαρχόντων μελών Δ.Ε.Π., αλλά και από τις προκηρύξεις νέων θέσεων μελών Δ.Ε.Π σε αντικείμενα που καλύπτουν τις ανάγκες του Τμήματος.

- Πώς δημοσιοποιείται ο απολογισμός υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;

Ο απολογισμός του ερευνητικού έργου γίνεται ουσιαστικά με τακτική ενημέρωση της ιστοσελίδας του Τμήματος. Το ερευνητικό έργο των μελών ΔΕΠ καταγράφεται και δημοσιοποιείται στην Επετηρίδα του Τμήματος, σε έντυπα ή ηλεκτρονικά περιοδικά ή σε έγκριτους εκδοτικούς οίκους της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.

- Παρέχονται κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας; Ποια είναι αυτά;

Το Τμήμα διευκολύνει τα μέλη Δ.Ε.Π. για τη διεξαγωγή έρευνας με την παροχή ερευνητικών αδειών, τη διευκόλυνση για συμμετοχή τους σε διεπιστημονικά προγράμματα συνεργασίας με ομοειδή Τμήματα ή Σχολές της ημεδαπής και της αλλοδαπής, και τέλος με τη συμμετοχή τους σε (αμοιβόμενα) ερευνητικά προγράμματα.

- Πώς ενημερώνεται το ακαδημαϊκό προσωπικό για δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας;

Σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας, τα μέλη Δ.Ε.Π. ενημερώνονται κυρίως μέσω των ανακοινώσεων, στις τακτικές συνελεύσεις των τομέων του Τμήματος, των οικείων οργανισμών και των σχετικών γραφείων διασύνδεσης. Τέλος η Επιτροπή Ερευνών του Α.Π.Θ. οργανώνει τακτικά ενημερωτικές ημερίδες σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης.

- Πώς υποστηρίζεται η ερευνητική διαδικασία;

Η ερευνητική διαδικασία επιχορηγείται από τον τακτικό προϋπολογισμό του Τμήματος. Μέρος των κονδυλίων χρησιμοποιείται για την ενίσχυση των Σπουδαστηρίων, την ηλεκτρονική συνδρομή σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων. Παρέχεται επίσης η δυνατότητα μετάβασης σε εξειδικευμένες βιβλιοθήκες του εσωτερικού και του εξωτερικού. Τέλος, η Επιτροπή Ερευνών του Α.Π.Θ. χορηγεί υποτροφίες αριστείας σε υποψήφιους διδάκτορες και σε νεότερα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

- Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες έρευνας;

Υπάρχουν υποτροφίες για την διεξαγωγή έρευνας στο χώρο της Φιλολογίας, οι οποίες χορηγούνται από κληροδοτήματα. Η Επιτροπή Ερευνών του Α.Π.Θ. επίσης χορηγεί υποτροφίες σε υποψήφιους διδάκτορες και σε νεότερα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

- Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο εσωτερικό του Τμήματος;

Τα ερευνητικά αποτελέσματα γίνονται γνωστά στα μέλη του Τμήματος με την οργάνωση συμποσίων, ημερίδων, ομιλιών, ανακοινώσεων και με την έντυπη και ηλεκτρονική ενημέρωση των μελών ΔΕΠ για την ερευνητική δραστηριότητα των συναδέλφων τους.

- Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα εκτός Τμήματος, στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα;

Τα αποτελέσματα της έρευνας γνωστοποιούνται με την προώθηση των βιβλίων και των λοιπών ερευνητικών εργασιών των μελών ΔΕΠ του Τμήματος μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος, αλλά και μέσω διεθνώς καταξιωμένων βάσεων δεδομένων, βιβλιοπαρουσιάσεων, βιβλιοκρισιών, κ.λ.π.

- Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον;

Τα αποτελέσματα της έρευνας γίνονται γνωστά στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον μέσω διαλέξεων των μελών Δ.Ε.Π. σε εκπαιδευτικούς συλλόγους, εκπαιδευτικούς φορείς και στο ευρύτερο κοινό, αλλά και μέσω συμμετοχής τους σε εκπομπές στα Μ.Μ.Ε.

5.2. Πώς κρίνετε τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα;

- Ποια ερευνητικά προγράμματα και δραστηριότητες υλοποιήθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη κατά την τελευταία πενταετία;

Το Τμήμα Φιλολογίας έχει αναλάβει να υλοποιήσει μια σειρά από ερευνητικά προγράμματα τα οποία μπορούν να συνοψισθούν ως ακολούθως:

1. ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΙΙ. Ενίσχυση Ερευνητικών Ομάδων στο Πανεπιστήμιο, μεταπτυχιακά, έρευνα, υποτροφίες. Υπόεργο: Ελεγειακή Ποίηση στην Αρχαία Ελληνική και Λατινική Λογοτεχνία, Επιστημονικός υπεύθυνος Θ.Δ. Παπαγγελής – Ολοκληρώθηκε.
  2. Αρχείο Επιγραφών Νομού Ρεθύμνης, Επιστημονικός υπεύθυνος Γ. Τζιφόπουλος (χρηματοδότηση: Επιτροπή Ερευνών Πανεπιστημίου Κρήτης και LOEB Classical Library Foundation Fellowship 2003-2004, Harvard University).
  3. Ηλεκτρονική έκδοση του Παπύρου του Δερβενίου, Επιστημονικός υπεύθυνος Κ. Τσαντσάνογλου, Θ. Κουρεμένος, κ.ά. (συνεργασία / χρηματοδότηση Center for Hellenic Studies, Harvard University).
  4. Ηλεκτρονική έκδοση ενεπίγραφων επιστομών, Επιστημονικός υπεύθυνος Γ. Τζιφόπουλος κ.ά. (συνεργασία / χρηματοδότηση: Center for Hellenic Studies, Harvard University).
  5. «Περιοδικά Λόγου και Τέχνης 1901-1940» - Τρίτη φάση Αθηναϊκά περιοδικά 1934-1940. Επιστημονικός υπεύθυνος Χ. Α. Καραόγλου (Χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα ΕΠΕΑΕΚ ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΙΙ . Μάιος 2004-Δεκέμβριος 2006). Ερευνητικά παραδοτέα: Έκδοση δύο τόμων: Περιοδικά λόγου και τέχνης 1901-1940. Αναλυτική βιβλιογραφία και παρουσίαση. Τόμος τρίτος: Αθηναϊκά περιοδικά (1934-1940) Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 2007, σελ. 509, και Περιοδικά λόγου και τέχνης 1901-1940. Συγκεντρωτικά Ευρετήρια τρίτου τόμου, Θεσσαλονίκη, University Studio Press, 2007, σελ. 510-652.
  6. «Ψηφιοποίηση Αρχείου Νεοελληνικής Λογοτεχνίας του Τομέα ΜΝΕΣ». Επιστημονικός υπεύθυνος Μίλτος Πεχλιβάνος. (Χρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Ψηφιοποίηση Συλλογών Νεοελληνικής Γραμματείας και Τέχνης του Α.Π.Θ.» ενταγμένο στο επιχειρησιακό πρόγραμμα του Γ' Κ.Π.Σ. «Κοινωνία της Πληροφορίας» για την περίοδο Απρίλιος 2005-Ιούλιος 2006, και για την περίοδο Αύγουστος 2006-Μάρτιος 2007 από το «Πρόγραμμα αναμόρφωσης του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών» του Τμήματος Φιλολογίας). Ερευνητικά παραδοτέα: α. Ψηφιοποίηση του συνόλου σχεδόν του αρχαιακού υλικού. β. Δημιουργία ειδικής ιστοσελίδας: <http://invenio.lib.auth.gr/collection/Modern%20Greek%20Literature%20Archive> και <http://www-old.lit.auth.gr/index.php?page=30000> . γ. Έντυπη έκδοση με αναλυτικό κατάλογο του Αρχείου: Κική Δημοπούλου (επιμ.), Αρχείο Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Τομέα ΜΝΕΣ. Αναλυτικός κατάλογος, Παράρτημα ΕΕΦΣΑΠΘ – Τμήμα Φιλολογίας, Θεσσαλονίκη 2007, σ. 781.
  7. «Όψεις του λόγου περί εαυτού: αυτοβιογραφικές κατασκευές στον 19ο αιώνα». Επιστημονικός υπεύθυνος Μιχάλης Χρυσανθόπουλος. (Χρηματοδότηση από το πρόγραμμα ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΙΙ 2006-2008). Ερευνητικά παραδοτέα: Ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια και 2 τόμοι υπό έκδοση.
  8. «Διάλεκτοι της Αρχαίας Ελληνικής με κομβική ιστορική σημασία για τη συνέχεια της ελληνικής γλώσσας και πολιτισμικής παράδοσης, Επιγραφές Βόρειας Πιερίας» (χρηματοδότηση ΕΣΠΑ του Υπουργείου Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, 2010-12), Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Επιστημονικός υπεύθυνος Αντώνης Ρεγκάκος, Γιώργος Γιαννάκης και Γιάννης Τζιφόπουλος.
  9. Πρόγραμμα «ΙΑΣΩΝ», επιστημονικός υπεύθυνος Ιωάννης Ν. Καζάζης και με εκτελεστικό μοχλό το Τμήμα Φιλολογίας και τη Φιλοσοφική Σχολή
- Το πρόγραμμα «Ιάσων» συστάθηκε το 1994 με πρωτοβουλία των Πρυτανικών Αρχών και με την έγκριση της Συγκλήτου του Α.Π.Θ, και έχει στόχο την ίδρυση ή την πρακτική ενίσχυση πυρήνων ελληνικών σπουδών σε δεκαέξι (16) πανεπιστήμια της ζώνης αυτής. Τα 16 συνεργαζόμενα πανεπιστήμια είναι τα εξής:

- (α) στη Ρωσία: Κρατικό Πανεπιστήμιο «Μ. Λομονόσοφ» της Μόσχας, Κρατικό Πανεπιστήμιο της Αγίας Πετρούπολης, Κρατικό Πανεπιστήμιο «Κουμπάν» του Κρασνοντάρ, Κρατικό Πανεπιστήμιο Διεθνών Σχέσεων της Μόσχας.
- β) στην Ουκρανία: Εθνικό Πανεπιστήμιο «Τ. Σεβτσένκο» του Κιέβου, Εθνικό Πανεπιστήμιο «Ι. Μέτσνικοφ» της Οδησσός, Εθνικό Πανεπιστήμιο «Ι. Φρανκό» του Λβιβ, Εθνικό Πανεπιστήμιο «Ι. Βερνάντσκι» της Συμφερούπολης, Πανεπιστήμιο Ανθρωπιστικών Σπουδών της Μαριούπολης.
- (γ) στη Γεωργία: Κρατικό Πανεπιστήμιο «Ι. Ντζαβαχισβίλι» της Τιφλίδας, Κρατικό Πανεπιστήμιο του Αχάλτσιχε, Κρατικό Πανεπιστήμιο του Βατούμ.
- Ακόμη, τα: Κρατικό Πανεπιστήμιο του Ερεβάν (στην Αρμενία), Πανεπιστήμιο του Κισινάου (στη Μολδαβία), Πανεπιστήμιο του Ιασίου και Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου (στη Ρουμανία).

Η ενίσχυση αυτή προβλέπει: (α) πραγματοποίηση εκατέρωθεν επιτόπιων επισκέψεων στα ΑΕΙ για πλήρη και

ακριβή αποτύπωση των αναγκών τους, (β) παροχή ερευνητικών μέσων και διευκολύνσεων από το Α.Π.Θ. προς τα ξένα αυτά Πανεπιστήμια και Τμήματα για όλο το ανθρωπινό δυναμικό τους (για διδάσκοντες και διδασκόμενους), καθώς και χορήγηση υποτροφιών για εκμάθηση της ελληνικής και για μετεκπαίδευση στο Α.Π.Θ. Επίσης αγοράστηκαν εδώ και αποστάλθηκαν: (α) βασική βιβλιοθήκη (1000 τόμων) της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και μια μικρότερη (250 τόμων) της Ελληνικής Ιστορίας (β) τεχνικός εξοπλισμός. Οργανώνονται επίσης σεμινάρια και συνέδρια. Μέχρι σήμερα περισσότερα από 10.000 βιβλία έχουν σταλεί στα 14 από τα 16 εν λόγω Πανεπιστήμια, 400 αριστούχοι φοιτητές, 35 εκπαιδευτικοί και 35 μεταπτυχιακοί φοιτητές έλαβαν υποτροφίες και παρακολούθησαν προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού. Κάποια ΑΕΙ έλαβαν τεχνικό εξοπλισμό και διεξήχθησαν, με δική μας ουσιαστική στήριξη και υποδομή, συνέδρια και σεμινάρια εκτός Ελλάδας.

10. Πρόγραμμα «Εκπαίδευση αλλοδαπών & παλιννοστούτων μαθητών», Επιστημονική υπεύθυνη: καθηγήτρια Άννα Αναστασιάδη-Συμεωνίδη. Το πρόγραμμα ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2010 και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Δεκέμβριο του 2013. Στόχος του προγράμματος είναι η ενίσχυση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και η υποστήριξη των εκπαιδευτικών που διδάσκουν την Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα στα ελληνικά δημόσια σχολεία. Στο πρόγραμμα συνεργάζονται αλλά δύο μέλη του Τομέα Γλωσσολογίας, η Δέσποινα Παπαδοπούλου και η Ανθούλα Ρεβυθιάδου, οι οποίες είναι επιστημονικά υπεύθυνες των Δράσεων «Υποστήριξη της λειτουργίας των Τάξεων Υποδοχής» και «Ενίσχυση της μητρικής γλώσσας των αλλοδαπών μαθητών» αντίστοιχα.

11. 2004-2007 Αρχιμήδης Ι: «Οι προθέσεις στην φυσιολογική, πρώιμη και διαταραγμένη γλώσσα». Επιστημονική υπεύθυνη Αρχόντω Τερζή, ΤΕΙ Πάτρας, 2004-2007), επιστημονική συνεργάτιδα: καθηγήτρια Μελίτα Σταύρου-Σηφάκη

12. Ο κ. Δώρης Κυριαζής είναι μέλος της ερευνητικής ομάδας του Προγράμματος “Cultural contact and terminology of mobile shepherds” (2007-2010), που πραγματοποιείται με την επιστημονική συνεργασία της Balkan-Kommission της Ακαδημίας Επιστημών της Αυστρίας και την οικονομική υποστήριξη του AustrianScienceFund.

13. Η κ. Δέσποινα Παπαδοπούλου συμμετείχε/συμμετέχει στα παρακάτω ερευνητικά προγράμματα:

2004-2007: Συμμετοχή στο πρόγραμμα «Πυθαγόρας» ως μεταδιδασκτορική ερευνήτρια στο Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Το θέμα του προγράμματος ήταν Συγκριτική Ανάλυση Τουρκικής – Ελληνικής: Γραμματική Ανάλυση και Εκμάθηση της Τουρκικής ως Ξένης γλώσσας (συντονίστρια επιστημονικού προγράμματος: Σ. Βαρλοκόστα). (URL: http://www.rhodes.aegean.gr/tms/labs/Linguistics/research_linguistics_gr.htm)

2004-2007: Συμμετοχή στο πρόγραμμα «ΙΚΥΔΑ» ως έμπειρη ερευνήτρια σε συνεργασία με τον Τομέα Θεωρητικής & Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας και το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου με θέμα Γραμματικά Χαρακτηριστικά στη Διγλωσσία και την Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (συντονίστριες επιστημονικού προγράμματος: Ι. Τσιμπλή, Μ. Rothweiler).

2005-2008: Συμμετοχή στο πρόγραμμα «ΠΕΝΕΔ» ως έμπειρη ερευνήτρια σε συνεργασία με τον Τομέα Θεωρητικής & Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας & Φιλολογίας, του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με θέμα Κατανόηση και Ερμηνεία προτάσεων της Ελληνικής: Συγκριτική Μελέτη (α) Χρονομετρικών Πειραμάτων Ανάγνωσης Προτάσεων και (β) Ανάλυσης Δεδομένων Γραπτού και Προφορικού λόγου (συντονίστρια επιστημονικού προγράμματος: Ι. Τσιμπλή).

2009-σήμερα: Συμμετοχή στην ερευνητική ομάδα του ευρωπαϊκού προγράμματος COST (European Cooperation in the field of Scientific & Technological Research) με θέμα Γλωσσικές Διαταραχές σε Πολύγλωσσες Κοινωνίες: Γλωσσολογικές Κανονικότητες και ο Δρόμος προς την Αξιολόγηση (Language Impairment in a Multilingual Society: Linguistic Patterns and the Road to Assessment)

14. Η κ. Άννα Αναστασιάδη ήταν επιστημονική Υπεύθυνη του υποέργου «Ενισχυτική γλωσσική διδασκαλία» του έργου «Εκπαίδευση παλιννοστούτων και αλλοδαπών μαθητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο)» (2006-2008) καθώς και του έργου «Εκπαίδευση παλιννοστούτων και αλλοδαπών μαθητών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση» (2006-2007) (ΕΠΕΑΕΚ). Συμμετέχει επίσης στα προγράμματα:

Νέα Προγράμματα Σπουδών για την υποχρεωτική εκπαίδευση (ΙΕΠ-ΕΣΠΑ)2010-2013

Προαγωγή της ισότιμης συμμετοχής των Α.με.Α. στη Β/Εκπαίδευση (αυτοχρηματοδοτούμενο-ΑΠΘ) 2009-2012

15. Η κ. Ανθή Ρεβυθιάδου ήταν επιστημονική Υπεύθυνη της Δράσης: Μελέτες 2009, Κοινοφελές Ίδρυμα Ιωάννη Σ. Λάτση, (Κωδ. Έργου: 2128, URL: http://www.latsis-foundation.org/gr/32/anazhthsh_arxeiou_meleton.html)

Οφίτικη Ποντιακή: Γλωσσική καταγραφή με έμφαση στη διαχρονία και τη συγχρονία της διαλέκτου (2009)

16. Ο κ. Λάμπρος Βαρελάς συμμετείχε στα παρακάτω ερευνητικά προγράμματα:

«Η υποδοχή της ξένης λογοτεχνίας στην Ελλάδα του 19ου αιώνα μέσα από τα περιοδικά (1831-1900)». Διάρκεια: 1.5.2002 – Ιούνιος 2010.

«Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και τη Γλωσσική Εκπαίδευση». Διάρκεια: Ιανουάριος 2004 – Δεκέμβριος 2006.

«Αρχείο Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στον ελληνικό τύπο (εφημερίδες) του 19ου αιώνα (1830-1900)». Διάρκεια: Ιανουάριος 2004 – Ιούνιος 2010.

«Ανοιχτή Λογοτεχνία» για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Χρηματοδότηση από το πρόγραμμα Πυθαγόρας). Διάρκεια: 2004 – 2007.

«History [of Education] on Line» για τη δημιουργία διαδικτυακής πύλης (<http://www.history-on-line.eu>) με υλικό για την ιστορία της εκπαίδευσης σε διάφορες χώρες. Διάρκεια: Ιανουάριος 2008-Σεπτέμβριος 2009.

17. Η κ. Θεοδοσία Παυλίδου ήταν/είναι επιστημονικά Υπεύθυνη στα ερευνητικά προγράμματα: (α) Γλωσσική Διεπίδραση και Ανάλυση Συνομιλίας, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη), Α.Π.Θ. (2005 κ.ε.) (β) Γλωσσικός Σεξισμός: Αναπαράσταση και Συγκρότηση του Φύλου με τη Γλώσσα, ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ ΙΙ (2005-2007) (γ) ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ 2.2.3β Υποτροφίες έρευνας με προτεραιότητα στη βασική έρευνα , Τίτλος υποέργου: Δημοσιογραφικός Λόγος και Διακειμενικότητα, (2004-2007) και συμμετείχε στα: (α) Lifelong Learning Programme/ERASMUS-Intensive Programmes, Practicing interdisciplinarity in Gender Studies (2007-2008), (β) Δίκτυο για το Φύλο - Δίκτυο συνεργασίας ερευνητικών ομάδων του Α.Π.Θ. με αντικείμενο τη διεπιστημονική προσέγγιση της έμφυλης διάστασης στην επιστήμη (2006 κ.ε.), (γ) TRAVELLING CONCEPTS - working group του Θεματικού Δικτύου ATHENA (2003-2009), (δ) Ευρωπαϊκό Θεματικό Δίκτυο ATHENA (Advanced Thematic Network in European Women's Studies) για την ενίσχυση/προώθηση Σπουδών Φύλου στα ευρωπαϊκά Α.Ε.Ι. (2000-2009)

18. Η κ. Σοφία Κοτζάμπαση ήταν επιστημονική Υπεύθυνη του έργου: Συμπλήρωμα του προσωπογραφικού λεξικού της εποχής των Παλαιολόγων, σε συνεργασία με το Institut für Byzanzforschung της Αυστριακής Ακαδημίας Επιστημών και με χρηματοδότηση του Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη και του Ιδρύματος Ι. Φ. Κωστόπουλου.

- Ποιο ποσοστό μελών ΔΕΠ/ΕΠ αναλαμβάνει ερευνητικές πρωτοβουλίες;

Το Τμήμα Φιλολογίας έχει σαφή ερευνητικό προσανατολισμό. Συνεπώς, ένα μεγάλο ποσοστό των μελών ΔΕΠ/ΕΠ αναλαμβάνει ερευνητικές πρωτοβουλίες, όταν παρέχεται αυτή η δυνατότητα.

- Συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες ή/και μεταδιδακτορικοί ερευνητές στα ερευνητικά προγράμματα; Σε κάποια από τα έργα που αναλαμβάνουν μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετέχουν και εξωτερικοί συνεργάτες. Η Επιτροπή Ερευνών του Α.Π.Θ. χορηγεί επίσης μεταδιδακτορικές υποτροφίες, οι οποίες επιτρέπουν την συμμετοχή μεταδιδακτορικών συνεργατών στην ερευνητική δραστηριότητα που λαμβάνει χώρα υπό την αιγίδα του Τμήματος

5.3. Πώς κρίνετε τις διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές;

- Αριθμός και χωρητικότητα ερευνητικών εργαστηρίων.

Στο Τμήμα λειτουργούν η Βιβλιοθήκη Κλασικών Σπουδών, η Βιβλιοθήκη Μεσαιωνικών και Ρέων Ελληνικών Σπουδών, η Βιβλιοθήκη Γλωσσολογίας, το Αρχείο Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, το Αρχείο Μικροταινιών και Φωτογραφιών και το Εργαστήριο Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών:

Οι τρεις Βιβλιοθήκες και τα δύο Αρχεία λειτουργούν ως ερευνητικά εργαστήρια στο Τμήμα, επειδή στις συλλογές τους στηρίζεται η ερευνητική παραγωγή των μελών του Τμήματος (διδακτικού προσωπικού, μεταπτυχιακών και προπτυχιακών φοιτητών).

Το Εργαστήριο Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών ιδρύθηκε με το ΦΕΚ 1233/6-9-2006 και έχει ως αποστολή του: (1) την κάλυψη των διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Τμήματος Φιλολογίας, καθώς και σκοπών που αφορούν στη διδακτική της γλώσσας και της λογοτεχνίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η λειτουργία του Εργαστηρίου εξυπηρετεί την κατάρτιση των προπτυχιακών φοιτητών στις δυνατότητες της πληροφορικής και των τεχνολογιών της επικοινωνίας, την άσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών καθώς και τη διεξαγωγή έρευνας που αποβλέπει στην προαγωγή της επιστήμης. (2) Τη συνεργασία με ελληνικά και αλλοδαπά ακαδημαϊκά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα, επιστημονικούς και άλλους εκπαιδευτικούς φορείς σε περιοχές κοινού ενδιαφέροντος. (3) Τη διοργάνωση διαλέξεων και σεμιναρίων, συμποσιών, συνεδρίων και άλλης μορφής εκδηλώσεων σε συνεργασία με Έλληνες και ξένους ειδικούς, καθώς και στην πραγματοποίηση εκδόσεων υπό

τύπων σειρών, βιβλίων, άρθρων και περιοδικών, αλλά και ηλεκτρονικών δημοσιεύσεων. (4) Το εργαστήριο εξυπηρετεί την ενημέρωση και ανάπτυξη της ψηφιακής πύλης του Τμήματος Φιλολογίας και την ενημέρωση και ανάπτυξη ψηφιακών βάσεων δεδομένων που έχουν υλοποιηθεί ή υλοποιούνται στο πλαίσιο του Τμήματος Φιλολογίας.

- Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων των ερευνητικών εργαστηρίων.

Ο χώρος όπου στεγάζονται οι τρεις βιβλιοθήκες, τα δύο αρχεία και το εργαστήριο δεν επαρκεί για να στεγάσει τις βασικές ανάγκες των χρηστών των βιβλιοθηκών και του Εργαστηρίου. Ειδικά, το εργαστήριο διαθέτει 20 μόνο θέσεις εργασίας Η/Υ, αριθμό, δηλαδή, πολύ μικρότερο του αριθμού των φοιτητών του Τμήματος.

- Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού.

Ο εργαστηριακός εξοπλισμός των τριών βιβλιοθηκών, των δύο αρχείων και του εργαστηρίου επαρκεί, για να καλύψει τις βασικές διδακτικές και ερευνητικές ανάγκες των μαθημάτων. Υπάρχει επίσης σχετική επάρκεια σε Η/Υ. Ωστόσο ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός θα μπορούσε να ενισχυθεί με συσκευές διαδραστικής τεχνολογίας (πίνακες αφής, κλπ., ή και πιο σύγχρονα μηχανήματα ψηφιοποίησης υλικού, ανάγνωσης χειρογράφων σε μικροφίλμ, κ.ά).

- Καλύπτουν οι διαθέσιμες υποδομές τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας;

Οι διαθέσιμες υποδομές δεν καλύπτουν σε ικανοποιητικό βαθμό τις ερευνητικές ανάγκες

- Ποια ερευνητικά αντικείμενα δεν καλύπτονται από τις διαθέσιμες υποδομές;

Όλα τα ερευνητικά πεδία του Τμήματος καλύπτονται από τις διαθέσιμες υποδομές. Ωστόσο, ο βαθμός κάλυψης δεν είναι ικανοποιητικός.

- Πόσο εντατική χρήση γίνεται των ερευνητικών υποδομών;

Η χρήση όλων των υποδομών είναι ιδιαίτερα εκτεταμένη.

- Πόσο συχνά ανανεώνονται οι ερευνητικές υποδομές; Ποια είναι η ηλικία του υπάρχοντος εξοπλισμού και η λειτουργική του κατάσταση και ποιες οι τυχόν ανάγκες ανανέωσης/επικαιροποίησης;

Οι υποδομές εμπλουτίζονται και ανανεώνονται ανάλογα με τις ανάγκες και τα οικονομικά μέσα που διαθέτει το Τμήμα. Παρόλα αυτά, η ανανέωση των υποδομών και ο εμπλουτισμός των βιβλιοθηκών δεν είναι ικανοποιητικός, καθώς τα οικονομικά μέσα που διαθέτει το Τμήμα δεν επαρκούν.

- Πώς χρηματοδοτείται η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών;

Μέσω του τακτικού προϋπολογισμού, αλλά και από έκτακτες ενισχύσεις που λαμβάνει το Τμήμα από το ΑΠΘ και μεταπτυχιακά προγράμματα.

5.4. Πώς κρίνετε τις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία;¹³

- Πόσα βιβλία/μονογραφίες δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

Κατά την περίοδο 2006-2011 τα μέλη ΔΕΠ δημοσίευσαν 65 μονογραφίες.

- Πόσες εργασίες δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ;

(α) Σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές;

Κατά την περίοδο 2006-2011 τα μέλη ΔΕΠ δημοσίευσαν 185 άρθρα.

(β) Σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές;

Κατά την περίοδο 2006-2011 τα μέλη ΔΕΠ δημοσίευσαν 1 άρθρο.

(γ) Σε Πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων με κριτές;

Κατά την περίοδο 2006-2011 τα μέλη ΔΕΠ δημοσίευσαν 158 άρθρα.

(δ) Σε Πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων χωρίς κριτές;

Δεν υπάρχουν δημοσιεύσεις.

- Πόσα κεφάλαια δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος σε συλλογικούς τόμους;

Κατά την περίοδο 2006-2011 τα μέλη ΔΕΠ δημοσίευσαν 34 κεφάλαια.

- Πόσες άλλες εργασίες (π.χ. βιβλιοκρισίες) δημοσίευσαν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

Κατά την περίοδο 2006-2011 τα μέλη ΔΕΠ δημοσίευσαν 211 εργασίες και βιβλιοκρισίες.

- Πόσες ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια που δεν εκδίδουν Πρακτικά έκαναν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

(α) Σε συνέδρια με κριτές

Κατά την περίοδο 2006-2011 τα μέλη ΔΕΠ δημοσίευσαν 85 ανακοινώσεις.

Κατά την τελευταία πενταετία, τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν να επιδείξουν σημαντικό έργο (μονογραφίες,

¹³ Συμπληρώστε τον Πίνακα 15.

άρθρα, επιμέλειες τόμων, συμμετοχές σε συλλογικούς τόμους, σε συνέδρια με κριτές, κ.λπ.), που έχει δημοσιευθεί σε έγκριτα και περιοδικά και εκδοτικούς οίκους της ημεδαπής και της αλλοδαπής. Μέλος ΔΕΠ του Τμήματος διετέλεσε επιστημονικός σύμβουλος για τη διεθνή τηλεοπτική σειρά του HISTORY CHANNEL: CLASH OF THE GODS: HADES. Θα πρέπει επιπλέον να επισημανθεί 15 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος είναι διευθυντές επιστημονικών σειρών / μονογραφιών σε εκδοτικούς οίκους της ημεδαπής (Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Παπαδήμας, Μάτι, Μεταίχιμο, Gutenberg-Τυπωθήτω, Βάνιας) και της αλλοδαπής (Walter de Gruyter), οι οποίοι παρουσιάζουν αξιοσημείωτη ετήσια παραγωγή, που δεν καταγράφεται στην παρούσα έκθεση, αλλά προκύπτει από τα βιογραφικά των μελών ΔΕΠ στην ιστοσελίδα του Τμήματος (www.lit.auth.gr).

5.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους;¹⁴

- Πόσες ετεροαναφορές (citations) υπάρχουν σε δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

Είναι πράγματι δύσκολο να προσδιοριστεί με ακρίβεια ο αριθμός των ετεροαναφορών σε δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος, αφού πολλά βιβλία μελών ΔΕΠ είναι εργασίες βασικής αναφοράς στις φιλολογικές σπουδές, με αποτέλεσμα ο αριθμός των ετεροαναφορών να ανέρχεται σε 4580.

- Πόσες αναφορές του ειδικού ή του επιστημονικού τύπου έγιναν σε ερευνητικά αποτελέσματα μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία;

Δύσκολο είναι και εδώ να προσδιορισθεί ο ακριβής αριθμός των αναφορών του ειδικού επιστημονικού τύπου σε ερευνητικά αποτελέσματα μελών ΔΕΠ/ΕΠ (μονογραφίες, άρθρα, διεθνή συνέδρια, ερευνητικά προγράμματα κ.α.). Οπωσδήποτε ανέρχεται σε 546.

- Πόσες βιβλιοκρισίες για βιβλία μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά;

Αρκετά σημαντικός είναι και ο αριθμός των βιβλιοκρισιών σε επιστημονικά περιοδικά για βιβλία μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος. Οπωσδήποτε ανέρχεται σε 153.

- Πόσες συμμετοχές μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων υπήρξαν κατά την τελευταία πενταετία; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών συνεδρίων.

Δεκάδες είναι οι συμμετοχές μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων τόσο σε όσα οργάνωσε το Τμήμα αλλά και σε συνέδρια της ημεδαπής και της αλλοδαπής. Οπωσδήποτε ανέρχονται σε 111.

- Πόσες συμμετοχές μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών υπάρχουν; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών περιοδικών.

Δεκάδες είναι οι συμμετοχές μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών. Οπωσδήποτε ανέρχονται σε 182.

Παρακάτω φαίνεται ένας μη εξαντλητικός κατάλογος, σύμφωνα με τον οποίο αρκετά μέλη ΔΕΠ συμμετέχουν ως μέλη συντακτικών επιτροπών, υπεύθυνοι ύλης κ.ά. σε διεθνή και ελληνικά περιοδικά:

Διεθνή: Trends in Classics (Αντώνιος Ρεγκάκος, Θεόδωρος Παπαγγελής), Byzantinische Zeitschrift (I. Βάσσης), Eikasmos (Α. Ρεγκάκος), Ordiā Prima (Σ. Φραγκουλίδης), Rivista di Filologia e di Istruzione Classica (Α. Ρεγκάκος), The Classical Bulletin (Σ. Φραγκουλίδης), Wiener Studien (Α. Ρεγκάκος), Ελληνικά (Γ. Κεχαγιόγλου, Θ. Παπαγγελής, Γ. Παράσολου), Comparaison / Σύγκριση (Γ. Κεχαγιόγλου), Παρεκβολαί/Parekbolai (I. Βάσσης, Σ. Κοτζάμπαση), Göttinger Beiträge zur Sprachwissenschaft (Σ. Ματθαίος), Journal of Greek Linguistics (Θ. Παυλίδου, Σ. Ματθαίος, I. Βελούδης, Μ. Σταύρου, Α. Ρεβυθιάδου), Lingua (Α. Ρεβυθιάδου),

Ελληνικά: Αριάδνη (Σ. Φραγκουλίδης), Βυζαντινά (Β. Κατσαρός), Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης / ΕΕΦΣΠΘ τεύχος Τμήματος Φιλολογίας (Γ. Φαρίνου-Μαλαματάρη, Λ. Τρομάρας, Σ. Τσοχατζίδης), Ιστοριογεωγραφικά (Β. Κατσαρός), Κονδυλοφόρος (Χ. Α. Καραόγλου), Μικροφιλολογικά (Λ. Βαρελάς), Περί Θράκης (Β. Κατσαρός), Τεκμήριον (Γ. Κεχαγιόγλου, Β. Κατσαρός), Τρικαλινά (Λ. Βαρελάς), Φιλολόγος (Γ. Κεχαγιόγλου), Σχήμα λόγου (Ε. Τσιριμώκου), Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία (I. Βελούδης), Εκ των υστέρων (Μ. Χρυσανθόπουλος)

Σημειώνεται επίσης ότι ο καθηγητής Αντώνιος Ρεγκάκος είναι υπεύθυνος (μαζί με τον Franco Montanari) δύο επιστημονικών σειρών, «Trends in Classics» και «Trends in Classics Supplementary Volumes». Και οι δύο αυτές σειρές εκδίδονται από τον διαπρεπή εκδοτικό οίκο Walter de Gruyter.

Ο καθηγητής Γιώργος Κεχαγιόγλου είναι σύμβουλος ύλης της διεθνούς επιστημονικής σειράς του Πανεπιστημίου Roma-11 (La Sapienza) Studi bizantini e neoellenici (Roma) (2010 κ.ε), μέλος της εποπτικής επιτροπής της εκδοτικής σειράς του MIET «Βυζαντινή και Νεοελληνική Βιβλιοθήκη» και διευθυντής της σειράς χρηστικών εκδόσεων του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη «Παλιότερα Κείμενα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας» (από τις αρχές ως το τρίτο τέταρτο του 18ου αι.), προσανατολισμένη προς σπουδαστές και φοιτητές (σε συνεργασία με τον ομότιμο καθηγητή του Πανεπιστημίου του Amsterdam Α. F. van Gemert).

Ο καθηγητής Βασίλειος Κατσαρός μέλος των Επιστημονικών Σειρών «Βυζαντινά Κείμενα και Μελέται»,

¹⁴ Συμπληρώστε, στην Ενότητα 11, τον Πίνακα 16.

«Βυζαντινά Μνημεία», «Μεταβυζαντινά Κείμενα και Μελέτες», «Μεταβυζαντινά Μνημεία», «Ποικίλα Βυζαντινά» του Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών του Α.Π.Θ.

- Πόσες προσκλήσεις μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος από άλλους ακαδημαϊκούς / ερευνητικούς φορείς για διαλέξεις/παρουσιάσεις κλπ. έγιναν κατά την τελευταία πενταετία;

Οι προσκλήσεις που δέχτηκαν μέλη ΔΕΠ του Τμήματος από άλλους ακαδημαϊκούς/ερευνητικούς φορείς για διαλέξεις και παρουσιάσεις είναι εκατοντάδες. Μια εικόνα τους αποτυπώνεται στο ειδικό παράρτημα δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ.

- Πόσα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος και πόσες φορές έχουν διατελέσει κριτές σε επιστημονικά περιοδικά;

Περίπου 30 μέλη ΔΕΠ έχουν διατελέσει κριτές σε επιστημονικά περιοδικά, ο αριθμός των οποίων ανέρχεται σε 17.

- Πόσα διπλώματα ευρεσιτεχνίας απονεμήθηκαν σε μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

Δεν υπάρχει τέτοιος θεσμός για τις ανθρωπιστικές σπουδές.

- Υπάρχει πρακτική αξιοποίηση (π.χ. βιομηχανικές εφαρμογές) των ερευνητικών αποτελεσμάτων των μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

Όπως επισημάνθηκε και σε προηγούμενο σημείο της έκθεσης, το Τμήμα θεραπεύει γνωστικά αντικείμενα θεωρητικού χαρακτήρα. Συνεπώς, τα ερευνητικά αποτελέσματα των μελών ΔΕΠ/ΕΠ δεν μπορούν να έχουν πρακτική αξιοποίηση στο πεδίο των βιομηχανικών εφαρμογών.

Το έργο που παρήγαγαν τα μέλη του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία συνιστά συμβολή στις φιλολογικές σπουδές σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η αναγνώριση της συμβολής αυτής τεκμηριώνεται αφενός από τον αριθμό των ετεροαναφορών στις δημοσιεύσεις των μελών του Τμήματος· αφετέρου, από τις βιβλιοκρισίες που έχουν δημοσιευθεί για το έργο των μελών· επιπλέον, από τη συμμετοχή των μελών σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών και συνεδρίων· τέλος, από τις προσκλήσεις των μελών από άλλους επιστημονικούς φορείς για ομιλίες και διαλέξεις.

5.6. Πώς κρίνετε τις ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος;

- Υπάρχουν ερευνητικές συνεργασίες και ποιες
(α) Με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του ιδρύματος;

Ως ένδειξη της εξωστρέφειάς του, το Τμήμα Φιλολογίας μετέχει στο ακόλουθο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών: «Σπουδές Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας και Πολιτισμού»

Επίσης, μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν αναπτύξει ποικίλες μορφές συνεργασίας με μέλη άλλων μονάδων της Φιλοσοφικής Σχολής, όπως το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας και το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, στη βάση κοινών διδακτικών και ερευνητικών στόχων, αλλά και με σχολές όπως η Θεολογική, η Νομική και η Πολυτεχνική, μέσω του διατμηματικού μεταπτυχιακού προγράμματος για το Βυζαντινό Πολιτισμό.

- (β) Με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού;

Μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συνεργάζονται και με τις ακόλουθες εκπαιδευτικές μονάδες, φορείς και πανεπιστήμια:

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών/Ιδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.
Εργαστήριο Συγκριτικής Γραμματολογίας
Με τον Πολιτιστικό Οργανισμό του Δήμου Θεσσαλονίκης.
Με την Εταιρεία Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης.
Με τον Σύλλογο Εκδοτών Βορείου Ελλάδος.
Με όλα τα ομοειδή Τμήματα των ΑΕΙ της χώρας.
Το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Η συνεργασία αυτή είναι μόνιμη, καθώς μέλη του Τμήματος αποτελούν επίσης μέλη των φορέων αυτών και, ως εκ τούτου, καλούνται συχνά να κάνουν ανακοινώσεις, να δώσουν διαλέξεις ή να παραστούν σε άλλες εκδηλώσεις.

Μέλη του Τμήματος έχουν επίσης συνεργασία με άλλα ομοειδή Τμήματα Φιλολογίας της χώρας (το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης π.χ.) στο πλαίσιο των Διατμηματικών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (οδηγός σπουδών 2011-12, σελ. 55).

Στο πλαίσιο παρόμοιων συνεργασιών, μέλη του Τμήματος έχουν προσφέρει μαθήματα μεταπτυχιακών σπουδών ως επισκέπτες καθηγητές λ.χ. στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Βυζαντινών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Πάτρας κ.ά.

Όσον αφορά στη συνεργασία με το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, και αυτή επίσης είναι συνεχής. Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής το Αρχαιολογικό Μουσείο συχνά παραχωρεί στη διάθεση του Τμήματος το Αμφιθέατρο «Μανώλης Ανδρόνικος», αλλά και εξοπλισμό απαραίτητο για τη διδασκαλία του μαθήματος της Επιγραφικής. Τα τελευταία χρόνια στον ίδιο χώρο το Τμήμα Φιλολογίας διοργάνωσε το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο Διεθνές Συνέδριο της σειράς *Trends in Classics*, με εξαιρετικά μεγάλη επιτυχία.

- (γ) Με φορείς και ιδρύματα του εξωτερικού;

Η ερευνητική φυσιογνωμία των μελών του Τμήματος δεν περιορίζεται μόνο σε συνεργασίες με φορείς της ημεδαπής, αλλά έχει σαφώς διεθνή προσανατολισμό επίσης. Στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής το Τμήμα έχει αναπτύξει μια σειρά από συνεργασίες με τα παρακάτω ιδρύματα του εξωτερικού:

La Trobe University, University of Salzburg, Bulgarina Academy of Sciences, University of St. Kliment Ohridski, State Byelorussia University & State Technological University, University of York (Canada), University Marc Bloch of Strasbourg I, Shota Rustaveli University of Batumi, University of Cologne, University of Leipzig, Universidad Nacional Autonoma de Mexico, University of Lodz, Lomonosov State University, Kuban State University, University of Belgrade, University of Novi Sad, Comenius University, Kiev National 'Taras Shevchenko' University, Ivan Frako State University in Lviv, Odessa National State University, National Tavrida University, The Ohio State University, Center for Hellenic Studies, Harvard University, University of Reading, University of Konstanz, University of Potsdam, Max Planck Institute of Nijmegen, Freie Universität Berlin, Österreichische Akademie der Wissenschaften.

Οι συμφωνίες αυτές προβλέπουν κινητικότητα διδασκόντων, με σκοπό την έρευνα και τη διδασκαλία. Στο πλαίσιο μεταπτυχιακών προγραμμάτων, μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν προσφέρει μαθήματα ως επισκέπτες καθηγητές στο ΠΜΣ του Πανεπιστημίου της Γρανάδα.

Όπως επισημάνθηκε και σε άλλο σημείο της έκθεσης, στο πλαίσιο του προγράμματος «ΙΑΣΩΝ» το Τμήμα έχει αναπτύξει συνεργασίες με δεκαέξι (16) πανεπιστήμια της Παρευξείνιας Ζώνης (Ρωσία, Ουκρανία, Γεωργία) επίσης, με στόχο την ίδρυση ή την πρακτική ενίσχυση πυρήνων ελληνικών σπουδών στο πρόγραμμα σπουδών τους (Ενότητα 5.2).

5.7. Πώς κρίνετε τις διακρίσεις και τα βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος;

- Ποια βραβεία ή/και διακρίσεις έχουν απονεμηθεί σε μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

(α) σε επίπεδο ακαδημαϊκής μονάδας;

Το Τμήμα δεν διαθέτει θεσμοθετημένα βραβεία

(β) σε επίπεδο ιδρύματος;

Με το Πρόγραμμα Αριστεία 2011 η Επιτροπή Ερευνών ενίσχυσε οικονομικά το ερευνητικό έργο Δύο μελών του Τμήματος, της κα Αλεξάνδρας Λιανέρη και της κα Ανθούλας Ρεβυθιάδου

(γ) σε εθνικό επίπεδο;

Παρακάτω γίνεται αναφορά στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος που τιμήθηκαν για το ερευνητικό τους έργο από ιδρύματα και φορείς σε εθνικό επίπεδο:

Ο καθηγητής κ. Αντώνιος Ρεγκάκος τιμήθηκε το 2010 με το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το βιβλίο: *Επινοώντας το παρελθόν. Γέννηση και ακμή της ιστοριογραφικής αφήγησης στην κλασική αρχαιότητα*. Αθήνα: Gutenberg 2009

Ο αν. καθηγητής κ. Χρήστος Τσαγγάλης τιμήθηκε το 2007 με το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το βιβλίο: *Epic Grief: Personal Laments in Homer's Iliad*, Walter de Gruyter, Berlin-New York 2004

Η καθηγήτρια κα Σοφία Κοτζάμπαση τιμήθηκε το 2007 με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το βιβλίο: *Βυζαντινά χειρόγραφα από τα μοναστήρια της Μικράς Ασίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Έφεσος, 2004

Ο καθηγητής κ. Γιώργος Κεχαγιόγλου τιμήθηκε το 2011 με το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το βιβλίο: *Ιστορία της νεότερης κυπριακής λογοτεχνίας*, Λευκωσία, Κέντρον Επιστημονικών Ερευνών, 2010 το οποίο συνέγραψε με τον κ. Λευτέρη Παπαλεοντίου

Ο επικ. καθηγητής κ. Μίλτος Πεχλιβάνος τιμήθηκε με το βραβείο Δοκιμίου του περιοδικού "Διαβάζω" 2009, για το βιβλίο: *Από τη Λέσχη στις Ακυβέρνητες Πολιτείες*. Η στίξη της ανάγνωσης, Αθήνα, Πόλις, 2008.

Ο επικ. καθηγητής Γιώργος Παπαναστασίου τιμήθηκε το 2009 με το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το βιβλίο: *Νεοελληνική ορθογραφία*, 2008.

Δεν κρίνουμε άσκοπο να αναφέρουμε επίσης ότι μέλη ΔΕΠ του Τμήματος τιμήθηκαν με βραβεία από διάφορα ιδρύματα και εθνικούς φορείς και πριν από το 2006.

Ο καθηγητής κ. Ιωάννης Βάσσης τιμήθηκε το 2005 με το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το βιβλίο: *Leon Magistros Choïrosphaktes, Chiliostichos Theologia. Editio princeps. Einleitung, kritischer Text, Übersetzung, Kommentar, Indices* [Supplementa Byzantina. Texte und Untersuchungen 6], Berlin-New York: Walter de Gruyter 2002

Ο καθηγητής κ. Αιμίλιος Μαυρουδής τιμήθηκε το 2001 με βραβείο από το Γερουλάνειο Ίδρυμα για το βιβλίο: *Αρχιγένης Φιλίππου Απαμεύς. Ο βίος και τα έργα ενός Έλληνα γιατρού στην αυτοκρατορική Ρώμη* [Πονήματα. Συμβολές στην έρευνα της ελληνικής και λατινικής γραμματείας, τ. 3], Αθήναι, Κέντρον Εκδόσεως Έργων Ελλήνων και Λατίνων συγγραφέων, 2000.

Ο καθηγητής κ. Αιμίλιος Μαυρουδής τιμήθηκε το 2003 με το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το βιβλίο: *Αρχιγένης Φιλίππου Απαμεύς. Ο βίος και τα έργα ενός Έλληνα γιατρού στην αυτοκρατορική Ρώμη* [Πονήματα. Συμβολές στην έρευνα της ελληνικής και λατινικής γραμματείας, τ. 3], Αθήναι, Κέντρον Εκδόσεως Έργων Ελλήνων και Λατίνων συγγραφέων, 2000.

Ο καθηγητής κ. Δανιήλ Ιακώβ τιμήθηκε το 2003 με το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το βιβλίο: *Η Ποιητική της Αρχαίας Ελληνικής Τραγωδίας*. Αθήνα: MIET, 1998.

(δ) σε διεθνές επίπεδο;

Ο καθηγητής κ. Αντώνιος Ρεγκάκος βραβεύθηκε το 2007 από το αμερικανικό περιοδικό *Choice* ως *Choice Outstanding Academic Title* για το βιβλίο: A. Rengakos-A. Tsakmakis (εκδ.), *Brill's Companion to Thucydides*, Brill, Leiden 2006, το οποίο επιμελήθηκε μαζί με τον κ. Αντώνιο Τσακμάκη.

Ο καθηγητής κ. Γιώργος Κεχαγιόγλου το 2011 βραβεύθηκε με το Πρώτο Κρατικό Βραβείο δοκιμίου-μελέτης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας για το βιβλίο, *Ιστορία της νεότερης κυπριακής λογοτεχνίας*, Λευκωσία, Κέντρον Επιστημονικών Ερευνών, 2010, το οποίο συνέγραψε με τον κ. Λευτέρη Παπαλεοντίου

Ο λέκτορας Χρήστος Σιμελίδης βραβεύθηκε το 2007 από το Hellenic Foundation για την καλύτερη διδακτορική διατριβή στη Μ. Βρετανία στον τομέα των μεσαιωνικών σπουδών

- Ποιοι τιμητικοί τίτλοι (επίτιμοι διδάκτορες, επισκέπτες καθηγητές, ακαδημαϊκοί, αντεπιστέλλοντα μέλη ακαδημιών κλπ.) έχουν απονεμηθεί από άλλα ιδρύματα σε μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

Ο καθηγητής κ. Αντώνιος Ρεγκάκος έχει αναγορευθεί τακτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών στην έδρα της Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, με απόφαση της ολομέλειας στις 10 Νοεμβρίου 2011.

5.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό συμμετοχής των φοιτητών/σπουδαστών στην

Έρευνα;

- Πόσοι προπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν σε ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος; Πόσοι μεταπτυχιακοί και πόσοι υποψήφιοι διδάκτορες;

Την τελευταία πενταετία συμμετείχαν κατά προσέγγιση 30, πρωτίστως μεταπτυχιακοί και υποψήφιοι διδάκτορες, σε ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος.

6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

Το Τμήμα αναπτύσσει ποικίλες μορφές συνεργασίας με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς της κοινωνίας, κυρίως σε τοπικό αλλά και σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η συνεργασία αυτή προκύπτει από τη σχετική δράση πολλών μελών ΔΕΠ του Τμήματος, καθώς πολλά μέλη του είναι αναγνωρισμένου κύρους και καλούνται για συνεργασία από τοπικούς, εθνικούς και διεθνείς φορείς. Η συνεργασία με παραγωγικούς φορείς είναι μικρότερη, βέβαια, λόγω της φύσης των θεωρητικών και ανθρωπιστικών σπουδών, που καθιστά ασθενέστερη τη σύνδεσή τους με την αγορά εργασίας.

6.1. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

- Ποια έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς εκτελούνται ή εκτελέστηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία;

Το Τμήμα συνεχίζει μια μακρά παράδοση συνεργασίας με πολλούς κοινωνικούς και πολιτιστικούς φορείς της Θεσσαλονίκης, της Μακεδονίας και της χώρας. Κοινωνικοί και πολιτιστικοί φορείς, όπως είναι η Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης, το Κέντρο Ιστορίας του Δήμου Θεσσαλονίκης, ο Πολιτιστικός Οργανισμός του Δήμου Θεσσαλονίκης, το Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο, το πολιτιστικό κέντρο Underground Εντευκτήριο, η Εταιρεία Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης, η Εταιρεία Παπαδιαμαντικών Μελετών, η Γενική Γραμματολογική και Συγκριτική Εταιρεία, η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, ο Σύλλογος Αποφοίτων της Φιλοσοφικής Σχολής Θεσσαλονίκης «Φιλολόγος», το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, το καλλιτεχνικό Σωματείο «Η Τέχνη», το Ελληνικό Ιστορικό Λογοτεχνικό Αρχείο, ο Σύνδεσμος Εκδοτών Βόρειας Ελλάδας, βιβλιοπωλεία που οργανώνουν συστηματικά παρουσιάσεις νέων εκδόσεων κ.ά.

Αρκετά μέλη του Τμήματος συμμετέχουν σε διοικητικά συμβούλια ή είναι μέλη των φορέων αυτών και κυρίως καλούνται για ομιλίες, ανακοινώσεις, εισηγήσεις κ.ά. στις διάφορες δραστηριότητες που οι φορείς αυτοί αναπτύσσουν.

Συχνά πυκνά μέλη του Τμήματος συμμετέχουν σε ενημερωτικές εκπομπές τοπικών καναλιών ενώ άλλα διατηρούν σταθερές (μηνιαίες) στήλες επιφυλλίδων ή βιβλιοπαρουσιάσεων και βιβλιοκριτικών σε μεγάλες αθηναϊκές εφημερίδες (Το Βήμα, Τα Νέα κ.ά.).

Συχνά επίσης αναπτύσσονται συνεργασίες με συναδέλφους εκπαιδευτικούς της Μέσης εκπαίδευσης, οι οποίοι στο πλαίσιο του μαθήματος του επαγγελματικού προσανατολισμού στο Λύκειο πραγματοποιούν επισκέψεις / παρακολουθήσεις πανεπιστημιακών μαθημάτων στο πλαίσιο της γνωριμίας και εξοικείωσης των μαθητών με διάφορες επαγγελματικές δραστηριότητες και συναφείς χώρους.

Από το 2011 βρίσκεται υπό διαμόρφωση μια πρωτοβουλία οργανωμένη από την κεντρική διοίκηση του Α.Π.Θ., στην οποία συμμετέχει και το Τμήμα, μέσω της οποίας όσοι κάτοικοι της Θεσσαλονίκης το επιθυμούν θα γνωρίσουν τις υποδομές, τις βιβλιοθήκες, τα σπουδαστήρια και τα λογοτεχνικά και επιστημονικά αρχεία του Τμήματος.

Παράλληλα, προωθούνται πρωτοβουλίες από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος με κληρονόμους θεσσαλονικών κυρίως λογοτεχνών, προκειμένου να δωρηθούν τα αρχαιακά τους κατάλοιπα και να εμπλουτιστεί περισσότερο η ήδη πλούσια συλλογή του Λογοτεχνικού αρχείου του Τομέα ΜΝΕΣ.

Όσον αφορά τη συνεργασία με παραγωγικούς φορείς, το Τμήμα συμμετέχει καθόλη τη διάρκεια της πενταετίας σε ένα πρόγραμμα συνεργασίας του Α.Π.Θ. με το Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας του Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης για την πρακτική άσκηση τελειοφοίτων/αποφοίτων του σε βιβλιοθήκες του Τμήματος (συνήθως εξάμηνης διάρκειας).

Κι ακόμη η συνεργασία με παραγωγικούς φορείς λειτουργεί με το σύστημα των χορηγιών σε συνέδρια, εκδηλώσεις και ημερίδες του Τμήματος. Συχνά εκδοτικοί οίκοι, οινοπαραγωγικές επιχειρήσεις, κ.ά. συνδράμουν στη διοργάνωση των επιστημονικών αυτών εκδηλώσεων.

- Πόσα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν σ' αυτά;

Στις εξωστρεφείς αυτές δράσεις συμμετέχουν αρκετά μέλη ΔΕΠ (περισσότερα από τα μισά), ωστόσο θα πρέπει να ενταθεί η συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων, αν και αυτό δεν εξαρτάται πάντα και μόνο από τη διάθεση και τη βούληση των μελών του Τμήματος αλλά και από τις διαθέσιμες δράσεις και πρωτοβουλίες των αντίστοιχων κοινωνικών, πολιτιστικών και παραγωγικών φορέων.

- Πόσοι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν σε αυτά;

Στις συνεργασίες αυτές καταβάλλεται προσπάθεια να συμμετάσχουν και οι φοιτητές. Οι προπτυχιακοί φοιτητές

κυρίως παροτρύνονται να παρακολουθούν τις διάφορες εκδηλώσεις που γίνονται. Η συμμετοχή τους δεν είναι αποθαρρυντική, αν και θα μπορούσε να είναι περισσότερο αυξημένη. Κάποτε οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και κυρίως οι υποψήφιοι διδάκτορες καλούνται να συμμετάσχουν ενεργότερα, προτείνοντας θέματα για επιστημονικές ανακοινώσεις στις διάφορες εκδηλώσεις που οργανώνονται.

- Πώς αναγνωρίζεται και προβάλλεται η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς; Η προβολή της επιστημονικής συνεργασίας του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς πραγματοποιείται με συστηματικές ανακοινώσεις των σχετικών δράσεων και πρωτοβουλιών στις διάφορες ηλεκτρονικές σελίδες ενημέρωσης του πανεπιστημιακού χώρου (κεντρική ιστοσελίδα του Α.Π.Θ. και ιστοσελίδα του Τμήματος), σε ειδικά ψηφιακά φόρα και portals, σε blogs με μεγάλη επισκεψιμότητα και ειδικό ενδιαφέρον για φιλολογικές δραστηριότητες, με δελτία τύπου στον τύπο.

6.2. Πώς κρίνετε τη δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

- Υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών; Πόσο αποτελεσματικοί είναι κατά την κρίση σας;

Θεσμοθετημένοι μηχανισμοί για την ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς δεν υπάρχουν, υπό την έννοια ότι δεν έχει συσταθεί μια ειδική επιτροπή που να προτείνει και να αναπτύσσει οργανωμένο σχέδιο δράσης προς αυτή την κατεύθυνση. Οι διαδικασίες που ακολουθούνται προκύπτουν από προτάσεις που κατατίθενται και συζητούνται στο πλαίσιο των συνελεύσεων των Τομέων και της Γενικής Συνέλευσης. Το σύστημα αυτό λειτουργεί αρκετά ικανοποιητικά, αλλά μπορεί να οργανωθεί σε πιο θεσμικό επίπεδο.

- Πώς αντιμετωπίζουν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών; Τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος αντιμετωπίζουν θετικά την ανάπτυξη συνεργασιών κυρίως με κοινωνικούς και πολιτιστικούς φορείς, γεγονός που αποδεικνύεται από τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν για την προώθηση και διεκπεραίωση τέτοιων συνεργασιών.

- Πώς αντιμετωπίζουν οι ΚΠΠ φορείς την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών; Γενικά οι κοινωνικοί και πολιτιστικοί φορείς φαίνεται να είναι πρόθυμοι για την ανάπτυξη συνεργασιών με το Τμήμα.

- Διαθέτει το Τμήμα πιστοποιημένα εργαστήρια για παροχή υπηρεσιών; Όχι, το Τμήμα δεν διαθέτει πιστοποιημένα (με σύστημα ISO) εργαστήρια για παροχή υπηρεσιών. Το ζήτημα όμως αυτό θα πρέπει να εξεταστεί συνολικά στο πλαίσιο της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος.

- Αξιοποιούνται οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς; Οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος, όπως μπορεί να εννοηθεί αυτό στον χώρο της φιλολογίας (εργαστήρι φιλολογίας και νέων τεχνολογιών, λογοτεχνικό αρχείο, αρχείο μικροταινιών), είναι αυτονόητο ότι αξιοποιούνται στις συνεργασίες του με ΚΠΠ φορείς.

6.3. Πώς κρίνετε τις δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

- Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο; Όπως σημειώθηκε και σε προηγούμενη ενότητα, τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς ανακοινώνονται στις ηλεκτρονικές σελίδες ενημέρωσης του πανεπιστημιακού χώρου καθώς σε αντίστοιχες εξωπανεπιστημιακές και σε ΜΜΕ (με ανακοινώσεις στον τύπο ή κάποτε και με τηλεοπτικά ρεπορτάζ).
- Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος; Αν και δεν είναι συστηματική η παρουσία του Τμήματος σε ειδικές ενημερωτικές εκδηλώσεις (που δεν οργανώνονται άλλωστε ούτε αυτές συστηματικά από φορείς), συμμετέχει με διάφορες ευκαιρίες σε εκδηλώσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αφετηρία για σχετική ενημέρωση, όπως είναι τα ετήσια διεθνή και τοπικά φεστιβάλ βιβλίου ή κάποιες εκδηλώσεις δημοτικών βιβλιοθηκών.
- Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων; Επιδιώκεται να υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων. Πολλές άλλωστε δράσεις προκύπτουν από το σχετικό ενδιαφέρον που δείχνουν οι απόφοιτοι του Τμήματος και από την καλή σχέση που διατηρούν με παλιούς τους πανεπιστημιακούς δασκάλους ή συναδέλφους. Έτσι προκύπτει, για παράδειγμα, η επαφή και η συνεργασία με τον Σύλλογο αποφοίτων της Φιλοσοφικής Σχολής «Φιλολόγος».

6.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία;

- Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία; Όχι συστηματικά λόγω της φύσης του γνωστικού αντικείμενου, αλλά κάποιες φορές πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία λογοτεχνών (π.χ. Μουσείο Παπαδιαμάντη), σε μοναστηριακά αρχεία και βιβλιοθήκες, σε σύγχρονες βιβλιοθήκες με ειδικές συλλογές, σε θεατρικές παραστάσεις και κινηματογραφικές προβολές (όταν παρουσιάζονται λογοτεχνικά έργα σε θεατρική ή κινηματογραφική διασκευή). Κάποτε πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές εκδρομές σε γεωγραφικούς χώρους συνδεδεμένους με τη γραμματειακή παραγωγή κάποιας χρονικής περιόδου κ.ά.
- Οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων; Αρκετές φορές οργανώνεται σειρά ομιλιών/διαλέξεων στελεχών ΚΠΠ φορέων, όπως δείχνει ο σχετικός πίνακας στα Επίμετρα που καταγράφει το πλήθος διαλέξεων/παρουσιάσεων μελών της Εταιρείας Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος του Τομέα ΜΝΕΣ. Σποραδικά επίσης, στο πλαίσιο ειδικών μαθημάτων, καλούνται άνθρωποι του κινηματογράφου και του θεάτρου να μιλήσουν για τις αντίστοιχες διασκευές λογοτεχνικών έργων, διευθυντές βιβλιοθηκών ή εκδοτικών σειρών ιδρυμάτων για να παρουσιάσουν το περιεχόμενο των συλλογών τους ή το εκδοτικό τους πρόγραμμα κ.ά.
- Απασχολούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες; Όχι, επειδή το νομικό σύστημα δεν το επιτρέπει. Ωστόσο, κάποτε και όσο το επιτρέπει ο οικονομικός προϋπολογισμός των Τομέων καλούνται στο πλαίσιο μαθημάτων στελέχη πολιτιστικών φορέων ως επισκέπτες διδάσκοντες για παρουσιάσεις των δράσεων τους ή για ομιλίες σε ειδικά μεταπτυχιακά σεμινάρια.

6.5. Πώς κρίνετε τη συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη;

- Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες; Οι υπάρχουσες συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς φαίνονται σταθερές, αλλά οπωσδήποτε θα βοηθούσαν στη βιωσιμότητά τους οι προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας, έτσι ώστε να μην στηρίζονται κυρίως στις καλές προσωπικές σχέσεις μελών ΔΕΠ και μελών ΚΠΠ φορέων.
- Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και ΚΠΠ φορέων; Όχι θεσμοθετημένα και συστηματικά, και αυτό είναι ένα πεδίο στο οποίο θα πρέπει το Τμήμα να εργαστεί συστηματικότερα.

- Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα;

Το Τμήμα εκπροσωπείται σε τοπικούς οργανισμούς, καθώς μέλη του είναι μέλη διοικητικών συμβουλίων φορέων. Ο τομέας όμως αυτός μπορεί και πρέπει να ενισχυθεί περισσότερο, αν και αυτό συναρτάται πολύ συχνά και με το ενδιαφέρον που δείχνουν οι αντίστοιχοι φορείς.

Σε περιφερειακούς και αναπτυξιακούς οργανισμούς η εκπροσώπησή του είναι περιορισμένη λόγω της θεωρητικής φύσης της επιστήμης που διακονεί.

- Συμμετέχει ενεργά το Τμήμα στην εκπόνηση τοπικών /περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης;

Όπως σημειώθηκε και σε άλλο σημείο της έκθεσης, λόγω της θεωρητικής φύσης του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος, η συμμετοχή του στην εκπόνηση τοπικών / περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης είναι περιορισμένη.

- Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης;

Το Τμήμα καταβάλλει προσπάθειες διάδρασης και συνεργασίας με αντίστοιχα Τμήματα άλλων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν συμμετάσχει σε ειδικές ημερίδες προβληματισμού και σχεδιασμού για το επαγγελματικό μέλλον των αποφοίτων των φιλολογικών τμημάτων ή για την πυκνότερη ένταξη των Νέων Τεχνολογιών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (Τμήμα Φιλολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών, Τμήμα Φιλολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κ.ά.).

- Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή;

Το Τμήμα, όπως περιγράφηκε παραπάνω, αναπτύσσει και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία. Η σχέση του με την περιφερειακή, εθνική υποδομή εκφράζεται με την υποβολή ερευνητικών σχεδίων και προγραμμάτων (μέσω της κεντρικής Επιτροπής Ερευνών του Α.Π.Θ.) συμβάλλοντας στην απορρόφηση οικονομικών πόρων που διατίθενται για ερευνητικούς σκοπούς.

• Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα; Το Τμήμα συμμετέχει στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα μέσω της συνδρομής του (στο βαθμό που του αναλογεί) στις σχετικές δράσεις που έχει αναλάβει το Α.Π.Θ. (ανταλλαγές φοιτητών και διδασκόντων σε αντίστοιχα προγράμματα, ανταλλαγές υλικού βιβλιοθηκών, διαδανεισμός κ.ά.).

- Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;

Το Τμήμα συμμετέχει, με τη σταθερή παρουσία πολλών μελών του, στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον, όπως είναι τα ετήσια φεστιβάλ βιβλίου, οι κατά καιρούς τιμητικές εκδηλώσεις (π.χ. τιμητικά «έτη» λογοτεχνών του Υπουργείου Πολιτισμού, τιμητικές «ημέρες» γλωσσών, ποίησης, αρχαιογνωσίας κ.ά.). Αντίστοιχη λειτουργία επιτελούν και οι επιτιμοποιήσεις τοπικών λογοτεχνών ή λογίων.

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

Το Τμήμα επιδιώκει να εξασφαλίσει στους φοιτητές του ένα όσο το δυνατόν πληρέστερο πρόγραμμα σπουδών, με γνωστικά αντικείμενα που να καλύπτουν στο μεγαλύτερο δυνατό εύρος τους τρεις γνωστικούς τομείς που θεραπεύει: αρχαία ελληνική λογοτεχνία/γραμματεία, μεσαιωνική ελληνική και νεοελληνική λογοτεχνία/γραμματεία, γλωσσολογία και νεοελληνική γλώσσα. Για να το επιτύχει αυτό επιδιώκει να προσελκύει ικανό και αξιόλογο διδακτικό προσωπικό με εθνική και διεθνή ακτινοβολία. Φροντίζει να εξασφαλίζει τις απαραίτητες υποδομές για την έρευνα των μελών ΔΕΠ και των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του, με συνεχή εμπλουτισμό των βιβλιοθηκών και των σπουδαστηρίων. Επιδιώκει να παράσχει στους φοιτητές τις δυνατότητες πρόσληψης εμπειριών και γνώσεων από άλλα εκπαιδευτικά συστήματα, με τη συστηματική υποστήριξη συνεργασιών με πανεπιστήμια του εξωτερικού μέσω ειδικών ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Τους ίδιους θεσμούς ανταλλαγών και επιμορφωτικών επισκέψεων αξιοποιεί και για το διδακτικό του προσωπικό. Φροντίζει με τις διάφορες δράσεις του να κάνει αισθητή, στο μέτρο του δυνατού, την παρουσία του στην τοπική κοινωνία. Νοιάζεται για την εξασφάλιση πνεύματος συνεργασίας μεταξύ των μελών ΔΕΠ και συνεισφοράς από την πλευρά του διοικητικού προσωπικού προς όφελος του φοιτητικού πληθυσμού. Επιδιώκει, τέλος, να πολιτεύεται και να εμφυσά πνεύμα δημοκρατικής και δίκαιης διοίκησης.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ελλαδικά δεδομένα και τις δεδομένες συνθήκες σε επίπεδο διδακτικού προσωπικού και υποδομών, είναι μάλλον κοινώς αποδεκτό ότι το Τμήμα παρέχει στους φοιτητές του ένα πολύ ικανοποιητικό πρόγραμμα σπουδών, με αποτέλεσμα οι απόφοιτοί του να αποκτούν ένα πρώτο πτυχίο με γερές βάσεις στο ευρύ γνωστικό αντικείμενο της ελληνικής φιλολογίας.

Πέραν αυτού όμως, είναι αλήθεια παρατηρείται μια αδυναμία όσον αφορά την παροχή στους φοιτητές στοιχειώδους διδακτικής εμπειρίας (με μαθήματα διδακτικής των φιλολογικών μαθημάτων, με παρακολούθησεις «υποδειγματικών» διδασκαλιών σε πειραματικά σχολεία και άλλα συναφή), δεδομένου ότι οι απόφοιτοί του επιδιώκουν, ως τώρα, να απασχοληθούν κυρίως στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και σε αντίστοιχες δραστηριότητες της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Τα μέλη ΔΕΠ έχουν αντιληφθεί τη διάσταση αυτή και συζητούν το ζήτημα προτείνοντας μερική αναπροσαρμογή του προγράμματος σπουδών και προς αυτή την κατεύθυνση. Επιδιωκόμενο είναι να βρεθεί η χρυσή τομή που θα συνδυάζει κατά το δυνατόν αρμονικά την ευρεία και εξειδικευμένη φιλολογική γνώση με τη διαχείριση της σε επίπεδο διδακτικής, και, ει δυνατό, να διαμορφωθεί ένα ευέλικτο σχήμα που να επιτρέπει στους φοιτητές εσωτερικές μετακινήσεις από ειδικεύσεις περισσότερο ερευνητικές προς ειδικεύσεις εστιασμένες περισσότερο στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τη διδακτική των φιλολογικών μαθημάτων.

7.1 Πώς κρίνετε τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

- Ποια είναι η συμμετοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας στη διαμόρφωση και παρακολούθηση της υλοποίησης, και στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών του στρατηγικών;

Οι συνελεύσεις των Τομέων καθώς και η Γενική Συνέλευση του Τμήματος, παρουσία και των εκπροσώπων του φοιτητικού πληθυσμού, προσφέρονται συχνά για συζητήσεις πάνω στις αναπτυξιακές στρατηγικές του Τμήματος. Είχε συγκροτηθεί ειδική επιτροπή για την αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών, με τη συμμετοχή εκπροσώπων από όλους τους τομείς και από την πλευρά των φοιτητών, η οποία, ύστερα από πολύχρονη διαδικασία, κατέληξε σε μια αναθεωρημένη μορφή προγράμματος σπουδών, που επιχειρούσε να λάβει υπόψη τις εξελίξεις στον χώρο της φιλολογικής επιστήμης σε συνδυασμό με αιτήματα των φοιτητών για επαρκέστερη προετοιμασία στον τομέα της «παιδαγωγικής» επάρκειας. Οι συζητήσεις προχώρησαν σε επίπεδο συνελεύσεων τομέων και τμήματος, αλλά ανακόπηκαν λόγω των εκ βάθρων αλλαγών που φέρνει το νέο νομοθετικό πλαίσιο. Καθώς πια οι σχετικοί σχεδιασμοί πρέπει να γίνουν σε επίπεδο ευρύτερων προγραμμάτων σπουδών («σχολών»), οι διαδικασίες παρά την πρόοδό τους έχουν μείνει στάσιμες.

- Συγκεντρώνει και αξιοποιεί το Τμήμα τα απαιτούμενα για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του στοιχεία και δείκτες;

Πέρα από τις συνελεύσεις (τομέων και Τμήματος) δεν υπάρχει άλλο θεσμοθετημένο όργανο συγκέντρωσης στοιχείων για τον αποτελεσματικότερο σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος. Έτσι, η συγκέντρωση των σχετικών στοιχείων γίνεται περισσότερο εμπειρικά, με τη συγκρότηση ειδικών επιτροπών.

Εκείνο που θα πρέπει να ενισχυθεί είναι η συγκέντρωση στοιχείων για την επαγγελματική «τύχη» των αποφοίτων του, έτσι ώστε το Τμήμα να αναπροσαρμόσει, όπου χρειάζεται και όσο μπορεί, το πρόγραμμα σπουδών, διαδικασία όμως που προϋποθέτει (με πρωτοβουλία της κεντρικής διοίκησης του πανεπιστημίου) τη συγκρότηση

ειδικών φορέων και τη συνεργασία του Τμήματος μαζί τους.

- Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου;

Το Τμήμα επιδιώκει σταθερά να επιλέγει νέα μέλη ΔΕΠ με αυξημένα επιστημονικά προσόντα, γι' αυτό και φροντίζει στις σχετικές εκλογικές διαδικασίες οι επιλεγόμενοι υποψήφιοι να υπερπληρούν τα τυπικά προσόντα που απαιτεί ο νόμος.

Είναι γνωστό ότι το ισχύον νομικό σύστημα δεν παρέχει τη δυνατότητα ειδικών οικονομικών κινήτρων για την προσέλκυση ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου, γι' αυτό και το μόνο κίνητρο που μπορεί να αξιοποιηθεί το Τμήμα είναι η καλή παράδοση και η υψηλή φήμη του, που εξασφαλίζει σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό την προσέλκυση μόνο σοβαρών επιστημόνων. Είναι γνωστό επίσης πως σε όλες σχεδόν τις εκλογές νέων μελών ΔΕΠ τα εκλεκτορικά σώματα έχουν να επιλέξουν μεταξύ πολύ αξιόλογων περιπτώσεων, σε σημείο που να είναι πολύ δύσκολη η επιλογή.

- Πώς συνδέεται ο προγραμματισμός προσλήψεων και εξελίξεων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού με το σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος; Πόσους φοιτητές ζητάει τεκμηριωμένα το Τμήμα ανά έτος; Πόσοι φοιτητές τελικά σπουδάζουν ανά έτος και ποια είναι η προέλευσή τους ανά τρόπο εισαγωγής (εισαγωγικές εξετάσεις, μετεγγραφές, ειδικές κατηγορίες, κλπ);

Ο προγραμματισμός προσλήψεων νέων μελών ΔΕΠ προσπαθεί να καλύπτει τα κενά στο πρόγραμμα σπουδών που προκύπτουν από τις συνταξιοδοτήσεις των παλιότερων μελών, αλλά και να λαμβάνει υπόψη τις νέες διδακτικές ανάγκες που διαμορφώνονται από τις επιστημονικές εξελίξεις σε συνδυασμό και με τις επαγγελματικές ανάγκες των αποφοίτων του. Στις συνελεύσεις των Τομέων και στις Γενικές Συνελεύσεις του Τμήματος διεξάγονται συζητήσεις για τα νέα γνωστικά αντικείμενα που πρέπει να ενταχθούν στο πρόγραμμα σπουδών (όπως είναι, για παράδειγμα, η διδακτική της γλώσσας και της λογοτεχνίας) και καταβάλλεται προσπάθεια να ληφθούν όλα αυτά υπόψη στις μελλοντικές προκηρύξεις των νέων θέσεων μελών ΔΕΠ.

Είναι αυτονόητο όμως ότι πολλές από τις σχετικές συζητήσεις δεν πρόλαβαν να ωριμάσουν και να λάβουν τη μορφή οριστικών αποφάσεων, λόγω των δραστικών αλλαγών στο νομοθετικό πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που έστρεψε το ενδιαφέρον σε άλλα θέματα άμεσης επικαιρότητας (εκλογικές διαδικασίες της νέας διοίκησης του πανεπιστημίου, αναδιάρθρωση των προγραμμάτων σπουδών σε επίπεδο σχολών κ.ά.).

Το Τμήμα ζητά τα τελευταία 5 έτη 208-263 φοιτητές. Στον πίνακα 3 φαίνεται αναλυτικά κατ' έτος ο αριθμός των φοιτητών που ζητά το Τμήμα από το Υπουργείο, λαμβάνοντας υπόψη συνδυαστικά τον αριθμό των μελών ΔΕΠ, τις κτιριακές και εργαστηριακές υποδομές (αίθουσες, βιβλιοθήκες, και σπουδαστήρια).

Ανά έτος σπουδάζουν περίπου 306-350 φοιτητές λόγω των δυνατοτήτων εγγραφών και μετεγγραφών που παρέχει ο νόμος σε ποικίλες κατηγορίες φοιτητών. Στους πίνακες 2 και 3 φαίνεται αναλυτικά ο συνολικός αριθμός των φοιτητών που σπουδάζουν κατ' έτος καθώς και η προέλευσή τους ανά τρόπο εισαγωγής.

- Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου;

Όπως είναι οργανωμένο το σύστημα εισαγωγής των μαθητών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, το Τμήμα δεν έχει τη δυνατότητα να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου, παρά μόνο με έμμεσους τρόπους, με την ποιότητα των σπουδών του, με ένα όσο το δυνατόν πληρέστερο πρόγραμμα σπουδών που να καλύπτει το ευρύ γνωστικό πεδίο του φιλολόγου. Οι σταθερά υψηλοί βαθμοί των μαθητών που εισάγονται με πανελλαδικές εξετάσεις στο Τμήμα (οι λεγόμενες «βάσεις εισαγωγής») επιβεβαιώνουν ότι το Τμήμα είναι ένα από τα πρώτα τμήματα πανελλαδικά στις προτιμήσεις των μαθητών που επιλέγουν να σπουδάσουν ελληνική φιλολογία. Και αυτό παρά τους εξωγενείς παράγοντες των τελευταίων ετών (οικονομική στενότητα), που καθορίζουν πλέον σημαντικά τον τόπο που επιλέγουν οι φοιτητές για τις σπουδές τους.

7.2. Πώς κρίνετε τη διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

- Υπάρχει διαδικασία διαμόρφωσης συγκεκριμένου βραχυ-μεσοπρόθεσμου (λ.χ. 5ετούς) σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι η διαδικασία αυτή;

Είχαν δρομολογηθεί διαδικασίες βραχυπρόθεσμων σχεδίων ανάπτυξης, με σχετικές συζητήσεις στις γενικές συνελεύσεις του Τμήματος, έστω και με αργούς ρυθμούς. Με τη νέα ριζική αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου όλες αυτές οι διαδικασίες έμειναν μετέωρες, αφού πλέον πρέπει να τεθούν σε νέα βάση συζήτησης, με νέα δεδομένα, τα οποία όμως είναι ακόμη υπό διαμόρφωση.

- Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι;

Όπως φαίνεται από την απάντηση στην προηγούμενη ερώτηση, η μόνη θεσμοθετημένη διαδικασία παρακολούθησης των σχεδίων ανάπτυξης ήταν οι ad hoc γενικές συνελεύσεις του Τμήματος. Οι διαδικασίες όμως αυτές έχουν μείνει στάσιμες εν αναμονή υλοποίησης νέων θεσμών που προβλέπει το νέο νομοθετικό πλαίσιο.

- Υπάρχει διαδικασία δημοσιοποίησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης και των αποτελεσμάτων του;

Και η δημοσιοποίηση των όποιων σχεδίων ανάπτυξης γινόταν σε επίπεδο γενικών συνελεύσεων, παρουσία και εκπροσώπων του φοιτητικού πληθυσμού. Βρίσκεται όμως και αυτή σε στάσιμη κατάσταση.

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

8.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών;

- Πώς είναι στελεχωμένη και οργανωμένη η Γραμματεία του Τμήματος και των Τομέων;

Το προσωπικό της Γραμματείας του Τμήματος αποτελείται από τη Γραμματέα και πέντε διοικητικές υπαλλήλους, εκ των οποίων οι δύο ανήκουν στο μόνιμο διοικητικό προσωπικό του Πανεπιστημίου. Η κάθε υπάλληλος έχει το δικό της αντικείμενο εργασίας. Από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 άρχισε και η λειτουργία του συστήματος ηλεκτρονικής Γραμματείας (ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων μαθημάτων, επικοινωνία της γραμματείας με τα μέλη ΔΕΠ μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων κ.ά.).

Η Γραμματεία του κάθε Τομέα αποτελείται από μία Γραμματέα και από έναν ακόμη διοικητικό υπάλληλο.

- Πόσο αποτελεσματικές θεωρείτε πως είναι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος και των Τομέων για την εξυπηρέτηση των αναγκών του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

Η Γραμματεία του Τμήματος λειτουργεί για τους φοιτητές καθημερινά 12.00-13.00 και για τα μέλη ΔΕΠ 8.00-14.00. Οι Γραμματείες των Τομέων αντιστοίχως λειτουργούν για τους φοιτητές και για τα μέλη ΔΕΠ καθημερινά 8.00-14.00. Χωρίς να υπάρχουν επίσημα στοιχεία (επειδή δεν συμπεριελήφθησαν σχετικές ερωτήσεις στη διαμόρφωση των σχετικών ερωτηματολογίων, και αυτό θα πρέπει να θεραπευθεί σε επόμενη φάση αναθεώρησής τους), οι φοιτητές, από τη γενική αίσθηση που μεταφέρουν, είναι αρκετά ικανοποιημένοι από την αποτελεσματικότητα της Γραμματείας. Η εφαρμογή του ηλεκτρονικού συστήματος δηλώσεων των μαθημάτων διευκόλυνε τους φοιτητές και αποφόρτισε τη Γραμματεία από τον συνωστισμό των φοιτητών στις θυρίδες. Είναι εύλογο όμως ότι θα μπορούσε να επιμηκυνθεί το ωράριο που διατίθεται από τη Γραμματεία για την εξυπηρέτηση των φοιτητών, ειδικά σε περιόδους αιχμής.

- Πόσο αποτελεσματική είναι η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος; Πόσο ικανοποιητική για τις ανάγκες του Τμήματος είναι
  - (α) η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης;
  - (β) των Υπηρεσιών Πληροφόρησης;

Η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Α.Π.Θ. είναι αρμονική και αποτελεσματική.

α) Το Τμήμα διαθέτει τρεις βιβλιοθήκες, μία για κάθε Τομέα (Κλασικών Σπουδών, Μεσαιωνικών και Νεοελληνικών Σπουδών, Γλωσσολογίας). Είναι διαθέσιμες στους φοιτητές καθημερινά σε πενήνθημερη βάση περίπου από τις 9 το πρωί ως τις 8 το βράδυ, ωράριο πολύ ικανοποιητικό. Είναι επαρκώς εμπλουτισμένες, ωστόσο τα τελευταία 2 χρόνια λόγω της τεράστιας μείωσης των σχετικών πιστώσεων οι προσκτήσεις νέων εκδόσεων έχουν περιοριστεί σημαντικά. Και οι τρεις βιβλιοθήκες διαθέτουν σύστημα ηλεκτρονικού δανεισμού (με έκδοση ειδικής ταυτότητας για κάθε φοιτητή) και φωτοτυπικά μηχανήματα. Διαθέτουν επίσης λίγους υπολογιστές για την εξυπηρέτηση των φοιτητών (για την αναζήτηση βιβλίων της βιβλιοθήκης, για τη συγκέντρωση ηλεκτρονικής βιβλιογραφίας, για την πρόσβαση σε ψηφιοποιημένες βάσεις δεδομένων και σε ηλεκτρονικά περιοδικά με τα οποία είναι συμβεβλημένες οι βιβλιοθήκες του κάθε Τομέα μέσω της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ.).

Θα πρέπει να σημειωθεί όμως ότι ο ηλεκτρονικός αυτός εξοπλισμός πρέπει να πολλαπλασιαστεί ή, έστω, να εκσυγχρονιστεί.

β) Οι Υπηρεσίες Πληροφόρησης λειτουργούν πολύ ικανοποιητικά. Για την ενημέρωση του διδακτικού προσωπικού χρησιμοποιείται και το παραδοσιακό σύστημα διακίνησης εκτυπωμένων εγγράφων, το οποίο όμως σταδιακά εγκαταλείπεται και διευρύνεται η ηλεκτρονική διακίνηση των εγγράφων (για λόγους οικονομικότερης διαχείρισης και αποθήκευσης).

Για τους φοιτητές υπάρχει καθημερινή και αδιάλειπτη ενημέρωση μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος. Διατίθεται (σε έντυπη μορφή ως το έτος 2010-2011, σε ηλεκτρονική εφεξής) Οδηγός Σπουδών με αναλυτικές πληροφορίες για το πρόγραμμα και το περιεχόμενο των μαθημάτων, τα στοιχεία επικοινωνίας με το διδακτικό προσωπικό, τις δυνατότητες υποτροφιών κτλ. Παράλληλα όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος διαθέτουν ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, το οποίο χρησιμοποιούν οι φοιτητές. Υπάρχουν επίσης πίνακες ανακοινώσεων σε ειδικές θέσεις στη Γραμματεία του Τμήματος και στις βιβλιοθήκες των Τομέων.

Είναι στις προθέσεις αλλά δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη η πλήρης μηχανοργάνωση των Υπηρεσιών Πληροφόρησης, ώστε κάθε φοιτητής να ενημερώνεται μέσω ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τους βαθμούς του σε κάθε μάθημα στο οποίο έχει εξεταστεί. Έτσι η ανάρτηση της βαθμολογίας γίνεται με έντυπες καταστάσεις σε ειδικές θέσεις στις Γραμματείες των Τομέων.

- Πώς είναι στελεχωμένα και πώς οργανώνονται τα Εργαστήρια ή/και τα Σπουδαστήρια του Τμήματος;

Στο Τμήμα το Σπουδαστήριο ταυτίζεται με τη Βιβλιοθήκη του κάθε Τομέα. Το Σπουδαστήριο (=Βιβλιοθήκη) Κλασικής Φιλολογίας και Αρχαίας Ιστορίας απασχολεί 2 ειδικευμένους βιβλιοθηκονόμους. Το Σπουδαστήριο (=Βιβλιοθήκη) του Τομέα Μεσαιωνικών και Νέων Ελληνικών Σπουδών αποτελείται από 4 μέλη Ε.Ε.ΔΙ.Π. II. (από τα οποία οι δύο είναι ειδικευμένοι βιβλιοθηκονόμοι). Το Σπουδαστήριο (=Βιβλιοθήκη) του Τομέα Γλωσσολογίας αποτελείται από 1 μέλος Ε.Ε.ΔΙ.Π. II.

Κατά διαστήματα εργάζονται στις βιβλιοθήκες αυτές κάνοντας την πρακτική τους άσκηση τελειόφοιτοι σπουδαστές του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας των ΤΕΙ Θεσσαλονίκης.

Το Εργαστήριο Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών διευθύνεται από τετραμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ (Πρόεδρος και τρία μέλη, ένα από κάθε Τομέα) και απασχολεί έναν διοικητικό υπάλληλο ειδικότητας Πληροφορικής. Είναι ανοιχτό και διαθέσιμο στους φοιτητές σε χώρο ειδικά διαμορφωμένο με την υποστήριξη ηλεκτρονικών υπολογιστών.

- Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε πως είναι η λειτουργία τους;

Η λειτουργία τους είναι από αρκετά έως πολύ ικανοποιητική.

- Πώς υποστηρίζονται οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος υποστηρίζονται από το προσωπικό του Εργαστηρίου Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών καθώς και από το Κέντρο Λειτουργίας Δικτύου και το Κέντρο Υποστήριξης Τεχνολογιών Πληροφορικής του Πανεπιστημίου.

8.2. Πώς κρίνετε τις υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας;

- Πώς εφαρμόζεται ο θεσμός του Σύμβουλου Καθηγητή;

Κάθε Τομέας έχει ορίσει μέλη του ως Συμβούλους Καθηγητές. Τα ονόματα γνωστοποιούνται στους φοιτητές με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος και οι αντίστοιχοι διδάσκοντες δέχονται τους φοιτητές στις ώρες συνεργασίας και συζητούν τις απορίες και τους προβληματισμούς τους.

- Πόσο αποτελεσματικά υποστηρίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών;

Η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών υποστηρίζεται αρκετά έως πολύ ικανοποιητικά.

Τα μέλη ΔΕΠ έχουν μεγάλη υποστήριξη από τις αρμόδιες υπηρεσίες της κεντρικής διοίκησης σε οτιδήποτε χρειαστούν σχετικά τη χρήση ΤΠΕ (από την πρόσβαση σε πληθώρα ψηφιακού ερευνητικού υλικού έως την ανάρτηση διδακτικού υλικού στο blackboard κ.ά.).

Το πρόγραμμα Σπουδών προβλέπει για τους πρωτοετείς φοιτητές την ειδική γνωστική ενότητα «Πληροφορική και φιλολογικές σπουδές». Στο πλαίσιο αυτό προσφέρονται από μέλη Δ.Ε.Π. και Βιβλιοθηκονόμους δύο σεμινάρια Πληροφορικής που δεν πιστώνονται με διδακτικές μονάδες. Το ένα από αυτά

(Πληροφορική I – στο χειμερινό εξάμηνο) είναι δωρο σεμινάριο, υποχρεωτικό για όλους τους πρωτοετείς φοιτητές, με περιεχόμενο την παρουσίαση και χρήση της ιστοσελίδας του Α.Θ.Π., της ιστοσελίδας της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ., του Ηλεκτρονικού Καταλόγου του Συστήματος Βιβλιοθηκών (OPAC) και της ιστοσελίδας του Τμήματος Φιλολογίας. Το δεύτερο (Πληροφορική II – στο εαρινό εξάμηνο) αποτελείται από έναν κύκλο πέντε δώρων σεμιναρίων προαιρετικών (μετά το πέρας των σεμιναρίων δίδεται βεβαίωση παρακολούθησης) για τους φοιτητές όλων των εξαμήνων, όπου παρουσιάζονται υπό μορφή εργαστηρίου οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες και πηγές του συστήματος βιβλιοθηκών του ΑΠΘ και κυρίως των βάσεων δεδομένων των σχετικών με τις φιλολογικές σπουδές.

- Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της; Δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία στο Τμήμα. Οι διδάσκοντες φροντίζουν να καλύπτουν τις γνωστικές ανάγκες των εργαζόμενων φοιτητών μέσω της ηλεκτρονικής επικοινωνίας και με τον ορισμό ωρών συνεργασίας και κατά τις απογευματινές ώρες.

- Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερο αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της; Δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία στο Τμήμα.

- Παρέχονται υποτροφίες στους άριστους φοιτητές ή σε ειδικές κατηγορίες φοιτητών (πέραν των υποτροφιών του ΙΚΥ);

Διατίθενται δύο υποτροφίες από αντίστοιχα Κληροδοτήματα:

Υποτροφία Ελένης Τσαντσάνογλου για μεταπτυχιακό φοιτητή του Τομέα ΜΝΕΣ ειδικότητας Νεοελληνικής Φιλολογίας.

Υποτροφία Α.-Φ. Χριστίδη προς απόφοιτο του Τμήματος για μεταπτυχιακές σπουδές στη θεωρητική ή την ιστορική γλωσσολογία.

Οι όροι και των δύο υποτροφιών περιγράφονται αναλυτικά στον Οδηγό Σπουδών.

- Υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική του Τμήματος για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων στο Τμήμα φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι;

Το Τμήμα φροντίζει για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων φοιτητών. Οργανώνει γι' αυτό ειδική εκδήλωση υποδοχής στην έναρξη του πρώτου εξαμήνου, στην οποία ο Πρόεδρος του και μέλη από τους τρεις Τομείς ενημερώνουν τους φοιτητές για το Τμήμα και τις σπουδές του, τις διαθέσιμες βιβλιοθήκες, τις δυνατότητες ηλεκτρονικών υπηρεσιών ενημέρωσης κ.ά. Εκτός αυτής της ενημερωτικής εκδήλωσης και της λειτουργίας του θεσμού του Καθηγητή Συμβούλου δεν υπάρχει άλλη πολιτική ένταξης.

- Πώς συμμετέχουν οι φοιτητές στη ζωή του Τμήματος και του Ιδρύματος γενικότερα; Εκτός από τις παρακολουθήσεις στα μαθήματα και τη μελέτη στις βιβλιοθήκες/σπουδαστήρια, οι φοιτητές συμμετέχουν και στις επιστημονικές δραστηριότητες του Τμήματος (συνέδρια, ημερίδες, colloquia). Παράλληλα, συμμετέχουν μέσω εκπροσώπων τους στις συνελεύσεις των Τομέων και στις Γενικές Συνελεύσεις του Τμήματος, χωρίς όμως η παρουσία τους σ' αυτούς τους θεσμούς να είναι πάντα συστηματική.

- Πώς υποστηρίζονται ειδικά οι αλλοδαποί φοιτητές που μετακινούνται προς το Τμήμα; Οι αλλοδαποί φοιτητές υποστηρίζονται από το Γραφείο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων του Α.Π.Θ. και από τους συμβούλους ανταλλαγών Erasmus του Τμήματος.

8.3. Πώς κρίνετε τις υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα;

- Επάρκεια και ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης. Οι βιβλιοθήκες των τριών τομέων του Τμήματος διαθέτουν πλούσια συλλογή λογοτεχνικών βιβλίων και μελετών. Τα περιεχόμενά τους περιγράφονται αναλυτικά στον Οδηγό Σπουδών (σελ. 19-21). Πρέπει όμως να σημειωθεί και εδώ ότι ο εμπλουτισμός τους με νέα προσκτήματα έχει επιβραδυνθεί ανησυχητικά τα τελευταία δύο έτη, λόγω περικοπών στα σχετικά κονδύλια.

- Επάρκεια και ποιότητα κοινόχρηστου τεχνικού εξοπλισμού. Ο κοινόχρηστος τεχνικός εξοπλισμός (π.χ. κοινόχρηστοι υπολογιστές προς χρήση από τους φοιτητές) δεν είναι επαρκής σε σύγκριση με τον συνολικό αριθμό των φοιτητών του Τμήματος. Η ποιότητα του εξοπλισμού είναι σχετικά καλή.

- Επάρκεια και ποιότητα χώρων και εξοπλισμού σπουδαστηρίων. Η έννοια του σπουδαστηρίου στο Τμήμα Φιλολογίας είναι ταυτισμένη με τις βιβλιοθήκες των Τομέων, η επάρκεια και η ποιότητα των οποίων περιγράφονται στην προηγούμενη ενότητα

- Επάρκεια και ποιότητα γραφείων διδασκόντων.

Τα γραφεία των διδασκόντων επαρκούν σε γενικές γραμμές, αν και σε κάποιους τομείς (κυρίως στον Τομέα Κλασικών Σπουδών) αναγκάζονται να συστεγάζονται περισσότεροι του ενός διδάσκοντες στο ίδιο γραφείο. Όσον αφορά την ποιότητα των χώρων, αυτή ποικίλλει, καθώς άλλα γραφεία είναι σε καλύτερη κατάσταση και περισσότερο εξοπλισμένα, ενώ σε άλλα λείπουν βασικές υποδομές ή είναι ακατάλληλα για εργασία κατά τους θερμούς μήνες.

- Επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος και Τομέων.

Οι χώροι της Γραμματείας του Τμήματος είναι ανεπαρκείς. Μη ικανοποιητική είναι και η ποιότητα των χώρων, που χαρακτηρίζει πολλά σημεία του κτιρίου Διοίκησης του ΑΠΘ.

Ανισότητα παρατηρείται όσον αφορά την επάρκεια των χώρων στους οποίους στεγάζονται οι Γραμματείες των Τομέων, η οποία επηρεάζει αντίστοιχα και την ποιότητά τους.

- Επάρκεια και ποιότητα χώρων συνεδριάσεων.

Η επάρκεια και η ποιότητα των χώρων συνεδριάσεων είναι γενικά ικανοποιητικές, με επιμέρους ελλείψεις.

- Επάρκεια και ποιότητα άλλων χώρων (διδασκαλεία, πειραματικά σχολεία, μουσεία, αρχεία, αγροκτήματα, εκθεσιακοί χώροι κλπ).

Οι χώροι διδασκαλίας συχνά είναι ανεπαρκείς, δεδομένης της συστέγασης στα τρία κτήρια οκτώ τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής.

Το Τμήμα διαθέτει Λογοτεχνικό Αρχείο του Τομέα ΜΝΕΣ, το οποίο στεγάζεται σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα του παλαιού κτιρίου, η οποία πλέον δεν επαρκεί για τον όγκο του υλικού και καθίστα δυσλειτουργική.

Διαθέτει επίσης Εργαστήρι Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών, ο χώρος του οποίου δεν είναι ούτε ιδιαίτερα επαρκής ούτε ποιητικά εξοπλισμένος.

- Επάρκεια και ποιότητα υποδομών ΑΜΕΑ.

Υπάρχουν ανελκυστήρες και στα τρία κτίρια της Φιλοσοφικής Σχολής, ειδική ράμπα πρόσβασης στο νέο κτίριο και στη νέα πτέρυγα και ανελκυστήρας στη σκάλα του παλαιού κτιρίου. Γενικά, πάντως, οι υποδομές ΑΜΕΑ δεν είναι πλήρεις. Για παράδειγμα, σε πολλές τουαλέτες ο χώρος δεν είναι επαρκής για άτομο που βρίσκεται σε αναπηρικό καρότσι, ενώ στις Βιβλιοθήκες του Τμήματος δεν υπάρχουν ειδικές υπηρεσίες για τα άτομα με αναπηρίες.

- Πώς εξασφαλίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας σε υποδομές και εξοπλισμό του Ιδρύματος;

Οι υποδομές και ο εξοπλισμός του Ιδρύματος είναι διαθέσιμα σε όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας.

8.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου);

- Ποιες από τις λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ;

Όλες οι λειτουργίες του Τμήματος (διδασκτικές και διοικητικές) υποστηρίζονται από ΤΠΕ.

- Ποιες από αυτές και πόσο χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος;

Σε καθημερινή βάση και οι διοικητικές υπηρεσίες και οι φοιτητές και το προσωπικό του Τμήματος κάνουν χρήση των νέων τεχνολογιών. Πρέπει να σημειωθεί όμως ότι ένα ποσοστό φοιτητών δεν έχουν εξοικείωση με τη χρήση ΤΠΕ.

- Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο;

Όλα τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διαθέτουν και χρησιμοποιούν ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και ατομική μερίδα στην ιστοσελίδα του Τμήματος (www.lit.auth.gr).

- Πόσο συχνά ανανεώνεται ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο;

Ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο ενημερώνεται και εμπλουτίζεται σε συνεχή βάση.

8.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού;

- Γίνεται ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;

Η χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος γίνεται με ορθολογικό τρόπο και δεν έχουν ανακύψει προβλήματα σ' αυτό το επίπεδο. Επικρατεί γενικώς πνεύμα συνεργασίας και αλληλοσυνεννόησης μεταξύ των μελών ΔΕΠ.

- Γίνεται ορθολογική χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;

Ορθολογικά χρησιμοποιείται και ο διαθέσιμος εξοπλισμός του Τμήματος βάσει ενός καλού πνεύματος συνεργασίας και αλληλοσυνεννόησης.

8.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων;

- Προβλέπεται διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Η σύνταξη του προϋπολογισμού γίνεται από την Κοσμητεία της Φιλοσοφικής Σχολής βάσει ενός συστήματος κατανομής (με αλγόριθμο) που εφαρμόζεται εδώ και πολλά χρόνια χωρίς διαμαρτυρίες από τα επιμέρους Τμήματα.

- Προβλέπεται διαδικασία κατανομής πόρων; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Η κατανομή των πόρων που διατίθενται στο Τμήμα γίνεται από την Κοσμητεία κατά τη σύνταξη του προϋπολογισμού. Η κατανομή των πιστώσεων στους τρεις Τομείς του Τμήματος γίνεται με ευθύνη του Προέδρου, αναλογικά βάσει του αριθμού των μελών ΔΕΠ στον κάθε Τομέα. Η διαδικασία κατανομής υποβάλλεται για έγκριση στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Γενικά, εφαρμόζεται αποτελεσματικά και με διαφάνεια χωρίς να ανακύπτουν ζητήματα.

- Προβλέπεται διαδικασία απολογισμού; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Δεν υπάρχει θεσμοθετημένη διαδικασία απολογισμού, αλλά την τελευταία διετία όλες οι αποφάσεις του Τμήματος που σχετίζονται με οικονομικά (και άλλα) θέματα αναρτώνται στο πρόγραμμα Διαύγεια (Δι@ύγεια).

9. Συμπεράσματα

Στην Ενότητα αυτή το Τμήμα καλείται να εντοπίσει τα κυριότερα θετικά και αρνητικά του σημεία, όπως αυτά συνάγονται από τις προηγούμενες ενότητες και να αναγνωρίσει ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών του σημείων και ενδεχόμενους κινδύνους που προκύπτουν από τα αρνητικά του σημεία.

9.1. Ποια, κατά την γνώμη σας, είναι τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης;

Η παρούσα Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης επιχειρεί να δώσει μια συνολική εικόνα του διδακτικού και ερευνητικού έργου του Τμήματος, των υπηρεσιών που παρέχει στους φοιτητές και της σχέσης του με την τοπική κοινωνία. Η γενική εικόνα, όπως προκύπτει από την περιγραφή που προηγήθηκε, είναι αρκετά ικανοποιητική. Επισημάνθηκαν όμως και αδύνατα σημεία που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν. Συνοψίζονται στη συνέχεια τα θετικά και αρνητικά σημεία:

Θετικά σημεία

Το αναμφισβήτητο υψηλό επίπεδο γνώσεων που παρέχεται στους φοιτητές μέσω ενός καλά οργανωμένου προγράμματος προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών, που καλύπτει ικανοποιητικά όλο σχεδόν το εύρος της επιστήμης της φιλολογίας.

Το αναμφισβήτητο υψηλό επιστημονικό επίπεδο του διδακτικού προσωπικού στο σύνολό του. Η γενικά πολύ καλή εικόνα της επιστημοσύνης του προσωπικού ενισχύεται ακόμη περισσότερο και από την παρουσία κορυφαίων επιστημονικών προσωπικοτήτων μεταξύ των μελών του Τμήματος.

Το πλούσιο δίκτυο συνεργασιών με πανεπιστημιακά ιδρύματα του εξωτερικού, που δίνουν τη δυνατότητα σε φοιτητές και διδακτικό προσωπικό να εμπλουτίσουν τις γνώσεις του και τις εμπειρίες τους.

Η συστηματική διοργάνωση εθνικών και διεθνών συνεδρίων, θεσμοί που λειτουργούν ευεργετικά για την έρευνα, συμβάλλουν στην ενημέρωση γύρω από τις σύγχρονες επιστημονικές εξελίξεις και υποβοηθούν τον επιστημονικό διάλογο.

Η σταθερή υποστήριξη του Τμήματος αυτού που θα αποκαλούσαμε πνευματική ζωή εντός του πανεπιστημίου, με τη συστηματική οργάνωση (πολλές φορές σε εβδομαδιαία βάση) φιλολογικών και λογοτεχνικών εκδηλώσεων (μεταπτυχιακά colloquia και παρουσιάσεις λογοτεχνών).

Η σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό ερευνητική δραστηριότητα, δεδομένης μάλιστα της δυστοκίας των θεωρητικών επιστημών να δελεάσουν την αγορά και να προσελκύσουν επενδύσεις στον τομέα της θεωρητικής έρευνας.

Οι πλούσιες βιβλιοθήκες και η αρκετά ικανοποιητική υλικοτεχνική υποδομή.

Το γενικά καλό πνεύμα συνεργασίας και αλληλοβοήθειας μεταξύ των μελών ΔΕΠ.

Η καλή συνεργασία του διδακτικού με το διοικητικό προσωπικό επ' ωφελεία των φοιτητών και γενικότερα του έργου του Τμήματος.

Αρνητικά σημεία

Ο μη ικανοποιητικός προσανατολισμός του προγράμματος σπουδών προς τη μερίδα των φοιτητών που θα επιδιώξουν να απορροφηθούν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Οι απόφοιτοι του Τμήματος έχουν πολύ καλή φιλολογική σκευή, υπολείπονται όμως στον τομέα της διδακτικής των φιλολογικών μαθημάτων. Καταβάλλεται προσπάθεια να αντιμετωπιστεί.

Η παρατεταμένη δυστοκία στη ροή της χρηματοδότησης μέσω του κρατικού προϋπολογισμού, εξέλιξη που απειλεί να αποδυναμώσει το διδακτικό και ερευνητικό έργο, να καταστήσει αδύνατο τον εμπλουτισμό των βιβλιοθηκών και εκσυγχρονισμό του υλικοτεχνικού εξοπλισμού, και να επιβραδύνει την ομαλή λειτουργία των διοικητικών υπηρεσιών.

Η όχι πολύ δυναμική διεκδίκηση της λειτουργικής ένταξης του Τμήματος σε δραστηριότητες της τοπικής κοινωνίας και η μη ύπαρξη θεσμοθετημένων προγραμματικών συμφωνιών με κοινωνικούς και πολιτιστικούς φορείς που θα ενίσχυαν τη βιωσιμότητα και την αποδοτικότητά τους.

Η μη ολοκληρωμένη ανάπτυξη των ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους φοιτητές, ώστε να έχουν πιο εξατομικευμένη ενημέρωση για τη διδακτική διαδικασία και την αξιολόγησή της.

Η όχι συστηματική υποδοχή και παρακολούθηση προσαρμογής των νεοεισερχόμενων φοιτητών στο νέο πλαίσιο σπουδών με το οποίο έρχονται σε επαφή.

Η διαφαινόμενη αυξητική τάση μη προσέλευσης των φοιτητών στα μαθήματα, η οποία βέβαια συναρτάται και με τις γενικότερα δύσκολες οικονομικές συνθήκες.

Η μη ύπαρξη ειδικών υπηρεσιών υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών, αδυναμία που αφορά όμως συνολικά τα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας.

Οι μη πλήρεις υποδομές και γενικά η κάπως μειωμένη μέριμνα για τα ΑΜΕΑ. Κι αυτό όμως εμπίπτει σε πρωτοβουλίες που πρέπει να έχουν συλλογικό χαρακτήρα.

9.2. Διακρίνετε ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών σημείων και ενδεχόμενους κινδύνους από τα αρνητικά σημεία;

Τα μέλη του Τμήματος γνωρίζουν τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες του φορέα στον οποίο επιτελούν το λειτούργημά τους. Η επαφή με φοιτητές και απόφοιτους δίνει την ευκαιρία να αντιληφθούν ποια στοιχεία πρέπει να διατηρηθούν και να υποστηριχθούν και ποια πρέπει να αναπροσαρμοστούν και να διορθωθούν. Η διαδικασία για τη σύνταξη της παρούσας Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης συνέβαλε στην καλύτερη συνειδητοποίηση της κατάστασης στην οποία βρίσκεται το Τμήμα, και μπορεί να αποτελέσει την αφετηρία για την αντιμετώπιση των προσβλημάτων, στο βαθμό που αυτό εξαρτάται από τη βούληση και τις προσπάθειες των μελών ΔΕΠ.

10. Σχέδια βελτίωσης

Στην Ενότητα αυτή το Τμήμα καλείται να καταρτίσει σχέδιο δράσης για την άρση των αρνητικών σημείων και την ενίσχυση των θετικών του, καθορίζοντας προτεραιότητες με βάση τις δυνατότητές του.

10.1. Περιγράψτε το βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

Βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

Ένα από τα αρνητικά που προέκυψαν από την εσωτερική αξιολόγηση είναι η απροθυμία των φοιτητών να αξιολογήσουν τα μαθήματα. Η ενημέρωση είναι απαραίτητη ώστε (α) οι φοιτητές να εμπλακούν ενεργά στη διαδικασία της αξιολόγησης και (β) οι απόψεις τους και τα σχόλια τους να ληφθούν υπόψη και να ανατροφοδοτήσουν το περιεχόμενο και τη μέθοδο διδασκαλίας.

Το Α.Π.Θ. από τον Ιανουάριο του 2012 έθεσε σε εφαρμογή πρόγραμμα ηλεκτρονικής αξιολόγησης.

Το Τμήμα Φιλολογίας, ελπίζοντας ότι θα υπάρξει βελτίωση στην κτιριακή υποδομή, θα συνεχίσει τις υπάρχουσες δραστηριότητές του σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, θέτει δε τους παρακάτω βασικούς στόχους περαιτέρω ανάπτυξης των εκπαιδευτικών και ερευνητικών του δραστηριοτήτων.

A. Υποστήριξη και περαιτέρω ενίσχυση των συνεργασιών με ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα με ιδρύματα της Ελλάδος και του εξωτερικού

B. Ευρεία αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ). Αυτό θα πραγματοποιηθεί προς τις εξής κατευθύνσεις:

- 1) Αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική διαδικασία. Προτείνεται προς αυτή την κατεύθυνση η αναδιοργάνωση των αιθουσών και η μετατροπή έξι αιθουσών σε αίθουσες πολυμέσων (με συστήματα προβολής και σύνδεση με το διαδίκτυο).
- 2) Αξιοποίηση του Εργαστηρίου Φιλολογίας και Νέων Τεχνολογιών και ανάπτυξη επιμορφωτικών δραστηριοτήτων του Τμήματος (π.χ. προς εκπαιδευτικούς, φοιτητές, κοινωνικές ομάδες).
- 3) Περαιτέρω αξιοποίηση του διαδικτύου και των ΤΠΕ προς την κατεύθυνση της σύνδεσης με τη διδακτική πρακτική.
- 4) Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην έρευνα, βασική και εφαρμοσμένη, και προσπάθεια δημοσίευσης των αποτελεσμάτων σε ηλεκτρονική μορφή η οποία μπορεί να αναβαθμίζεται συνεχώς.

Γ. Σύνδεση των επιστημονικών αναζητήσεων του Τμήματος με το χώρο της εκπαίδευσης. Θα επιδιωχθεί η εξασφάλιση των προϋποθέσεων για τη διδασκαλία περισσότερων μαθημάτων που θα έχουν σχέση με την εκπαίδευση και η σύνδεση της εκπαίδευσης των φοιτητών με την πρακτική τους άσκηση σε σχολεία.

Δ. Η ενίσχυση του διαθεματικού χαρακτήρα του Τμήματος. Αυτό θα επιδιωχθεί τόσο μέσω αλλαγών στο προπτυχιακό πρόγραμμα, όσο και μέσω αλλαγών στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Τμήματος. Έχει μελετηθεί ήδη η δημιουργία νέων διαθεματικών κατευθύνσεων στο Μεταπτυχιακό πρόγραμμα και η μεγαλύτερη ευχέρεια στην επιλογή μαθημάτων στις προπτυχιακές σπουδές.

E. Η συνεχής αναβάθμιση της ιστοσελίδας και η δημιουργία ηλεκτρονικού περιοδικού για τη φιλοξενία των ερευνητικών δραστηριοτήτων του Τμήματος.

Οι πρωτοβουλίες σε σχέση με το A έχουν ξεκινήσει από το 2011 και θα ολοκληρωθούν μέχρι το 2013. Σε σχέση με το B κρίνεται απαραίτητη η ενίσχυση του εξοπλισμού και η δημιουργία των απαραίτητων υποδομών. Η ύπαρξη του εργαστηρίου, της σελίδας του Τμήματος στο διαδίκτυο και η αξιοποίηση ήδη των ΤΠΕ στην ερευνητική και διδακτική πρακτική αρκετών από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος καθιστούν τον στόχο αυτό εύκολα υλοποιήσιμο, αν εξασφαλιστούν οι τεχνικές προϋποθέσεις. Το Γ έχει μεγάλη σχέση με την έγκριση νέων θέσεων μελών ΔΕΠ που θα εξασφαλίζουν τη δυνατότητα υλοποίησης του συγκεκριμένου στόχου. Αυτή τη στιγμή υπάρχουν μόνο δύο μέλη ΔΕΠ που έχουν σχέση (στο ερευνητικό τους πεδίο) με την εκπαίδευση. Για το Δ υπάρχουν ήδη ενέργειες προς αυτή την κατεύθυνση. Ομάδες εργασίας στο παρελθόν έχουν εργαστεί προς την κατεύθυνση του E, ενώ λειτουργεί ήδη αρκετά καλά η ιστοσελίδα του Τμήματος.

Ως προς τους εισαχθέντες και τους αποφοιτήσαντες, με δεδομένα τον συνεχώς μεταβαλλόμενο αριθμό εισαχθέντων και την άνω των 4 ετών διάρκεια των σπουδών δεν μπορεί να υπολογισθεί με ακρίβεια το ποσοστό επιτυχίας. Κυμαίνεται από το 50% έως το 85%, επειδή μεταβάλλεται ετησίως ο αριθμός εισαγομένων, ενώ διάφορες ρυθμίσεις για εισαγωγή φοιτητών χωρίς εξετάσεις, που αυξάνουν τους εισαγόμενους έως και κατά 70% (χαρακτηριστικά, το 2008, επί συνόλου 344 φοιτητών που ένεγράφησαν, μόνο 209 φοιτητές εισήχθησαν με εισαγωγικές και 3 με κατατακτήριες εξετάσεις), αλλοιώνουν τον φοιτητικό πληθυσμό και υπονομεύουν την εκπαιδευτική διαδικασία. Εισάγονται φοιτητές με διαφορετικές διαδικασίες, γίνονται εγγραφές με καθυστέρηση και προκύπτουν ατήματα για διαφορετική μεταχείριση.

10.2. Περιγράψτε το μεσοπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

Το Τμήμα Φιλολογίας προετοιμάζει τη λειτουργία του στο πλαίσιο μιας ενιαίας Φιλοσοφικής Σχολής με επικοινωνούντα προγράμματα σπουδών όπως ορίζει ο νόμος 4009/2011.

10.3. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από τη Διοίκηση του Ιδρύματος.

Είναι απαραίτητη η ουσιαστική στελέχωση της Μονάδας Αξιολόγησης του Ιδρύματος και η κατάρτιση διοικητικών υπαλλήλων στις διαδικασίες συλλογής και ελέγχου των στοιχείων αξιολόγησης. Επίσης, σε επίπεδο Φιλοσοφικής Σχολής (οκτώ τμήματα), είναι απαραίτητος ο συντονισμός των οκτώ ανεξάρτητων γραμματειών, καθώς και ο συντονισμός των δεκαπέντε ανεξάρτητων σπουδαστηρίων, και στον τρόπο παραγγελιών και στον τρόπο λειτουργίας τους (ωράριο, τρόπος δανεισμού).

10.4. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από την Πολιτεία.

Αν δεν υπάρξει από την πολιτεία πενταετής τουλάχιστον προγραμματισμός των εισαγομένων, χωρίς χαρακτηριστικές προσανυξήσεις, σε σχέση με την υποδομή και τις επαγγελματικές προοπτικές που υπάρχουν, δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν τα επί πολλά έτη συσσωρευόμενα προβλήματα του φοιτητικού πληθυσμού. Είναι επίσης αναγκαίο να διαμορφωθούν, στο πλαίσιο της αναμόρφωσης του προγράμματος σπουδών, νέα κριτήρια για την επιλογή των κατευθύνσεων/ειδικεύσεων και των μαθημάτων.